Załącznik do Uchwały Nr XLIII-395-14

Rady Miejskiej w Andrychowie

z dnia 30 stycznia 2014r.

STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY ANDRYCHÓW
NA LATA 2014-2020

2014

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE 3

I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII 5

1. PODSTAWY PRAWNE 5

2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE 6

II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE 14

1. DANE PODSTAWOWE O GMINIE 14

2. TRANSPORT I KOMUNIKACJA 14

3. DEMOGRAFIA 15

4. GOSPODARKA 16

5. RYNEK PRACY 19

6. ZASOBY MIESZKANIOWE 22

7. BEZDOMNOŚĆ 24

8. EDUKACJA I WYCHOWANIE 27

9. KULTURA 29

10. SPORT I REKREACJA 31

11. ZDROWIE 33

12. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ 33

13. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE 36

14. PRZESTĘPCZOŚĆ 42

15. POMOC SPOŁECZNA 43

16. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE 57

17. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM” ... 69

18. ANALIZA SWOT 85

19. PODSUMOWANIE DIAGNOZY 93

III. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ 94

IV. PROGRAMY I PROJEKTY 107

V. WDROŻENIE I MONITOROWANIE STRATEGII 108

SPIS TABEL I WYKRESÓW 112

WPROWADZENIE

Polityka społeczna oznacza racjonalną działalność państwa i innych podmiotów zmierzającą do kształtowania ogólnych warunków pracy i bytu ludności, pożądanych struktur społecznych i stosunków społeczno-kulturowych, służących efektywnemu i sprawiedliwemu zaspokojeniu potrzeb społeczeństwa. Na poziomie lokalnym jednym z podstawowych narzędzi służących jej realizacji jest strategia rozwiązywania problemów społecznych.

Określając misję oraz wyznaczając cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno przyczynić się do rozwiązania występujących problemów społecznych oraz zminimalizowania ich skutków społecznych, strategia pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Tym samym stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, służących poprawie warunków życia mieszkańców (w szczególności zagrożonych lub dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym) i prowadzących do integracji społecznej.

Niniejsza strategia została opracowana w Ośrodku Pomocy Społecznej w Andrychowie. Jest dokumentem uspołecznionym, w pracach nad nim uczestniczyli bowiem przedstawiciele samorządu lokalnego, w tym sektora pomocy społecznej, oświaty, kultury, sportu i rekreacji, rynku pracy, ochrony zdrowia, a także policji, organizacji pozarządowych, kościoła oraz mieszkańcy gminy.

Strategia ma charakter wieloletni; została przygotowana na lata 2014-2020. Jest zgodna z założeniami odnoszących się do polityki społecznej dokumentów strategicznych z zakresu polityki społecznej przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym. Dokument umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, i stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej.

Strategia składa się z pięciu części. W pierwszej z nich zostały przedstawione podstawy prawne tworzenia dokumentu oraz jego uwarunkowania strategiczne i programowe.

Druga część strategii obejmuje podstawowe informacje na temat gminy oraz diagnozę sytuacji społecznej w gminie, która została przygotowana w oparciu o dane pozyskane z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem

działania jej mieszkańców, identyfikację mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (analiza SWOT), a także analizę ankiet skierowanych do mieszkańców gminy, w tym przedstawicieli samorządu lokalnego. Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach: *Komunikacja i transport; Demografia; Gospodarka; Rynek pracy; Zasoby mieszkaniowe; Bezdomność; Edukacja i wychowanie; Kultura; Sport i rekreacja; Zdrowie; Niepełnosprawność, Uzależnienia i przemoc w rodzinie; Przestępczość; Pomoc społeczna i Organizacje pozarządowe.*

W trzeciej części strategii, na podstawie wniosków płynących z przeprowadzonej diagnozy oraz przy uwzględnieniu kompetencji samorządu gminnego, zostały sformułowane: misja, cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań niezbędnych do podjęcia w okresie programowania dokumentu. Zostali również wskazani realizatorzy strategii, przedstawione źródła finansowania dokumentu i czas realizacji wyznaczonych w nim kierunków działań, ramy finansowe strategii oraz prognoza zmian.

W czwartej części dokumentu wskazane są programy oraz przedstawiona jest informacja na temat projektów mogących służyć realizacji strategii.

Piąta część strategii zawiera informacje na temat sposobu realizacji dokumentu oraz prowadzenia jego monitoringu przy wykorzystaniu przygotowanego zestawu wskaźników monitoringowych.

Skuteczność realizacji strategii będzie zależała od posiadanych i pozyskanych przez gminę oraz inne podmioty uczestniczące w realizacji strategii środków finansowych. Dla osiągnięcia wyznaczonych w dokumencie celów równie ważna będzie szeroka, aktywna i skoordynowana współpraca przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim tym, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w gminie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.

I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Andrychów na lata 2014-2020 wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 182 ze zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka".

Do aktów prawnych regulujących treść strategii oraz wpływających na jej realizację należą również m.in.:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. 2013 r. poz. 594 ze zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 1356 ze zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2013 r. poz.135 ze zm.),
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tj. Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992 ze zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tj. Dz. U. z 2012 r. poz. 1228 ze zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2012 r. poz. 124 ze zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 674 ze zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 ze zm.),

- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 ze zm.),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 966 ze zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 ze zm.).
- ustawy z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (tj. Dz.U. z 2004, Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.)

2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Andrychów na lata 2014-2020 pozostaje w zgodności z dokumentami strategicznymi i programowymi, które opracowano na szczeblu europejskim, krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Należą do nich:

- Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo,
- Umowa Partnerstwa – Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020,
- Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020,
- Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 (założenia),
- Program Strategiczny „Włączenie Społeczne”,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wadowickim na lata 2008-2018,
- Strategia Rozwoju Gminy Andrychów na lata 2014-2020.

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu jest dokumentem, którego głównym celem jest wyjście z kryzysu, w jakim w ostatnich latach znalazła się gospodarka europejska, powrót na ścieżkę rozwoju, a następnie na niej pozostanie. Strategia, której założeniem jest stworzenie

większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

1. Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
2. Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich. Projekt „*Unia innowacji*" ma na celu poprawę warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, co powinno wzmocnić rolę łańcucha innowacji i zwiększyć poziom inwestycji w całej Unii. Z kolei projekt „*Młodzież w drodze*" służy poprawie wyników systemów kształcenia oraz podniesieniu atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej, a projekt „*Europejska agenda cyfrowa*" zakłada upowszechnienie szybkiego Internetu oraz umożliwienie gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom czerpanie korzyści z jednolitego rynku cyfrowego.

Projekt „*Europa efektywnie korzystająca z zasobów*" ma na celu uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów poprzez zmniejszenie udziału emisji węgla w europejskiej gospodarce, większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, modernizację transportu i propagowanie efektywności energetycznej, natomiast projekt „*Polityka przemysłowa w erze globalizacji*" służy poprawie otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do Małych i Średnich Przedsiębiorstw, oraz wspieraniu rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurowania na rynkach światowych.

Celem projektu „*Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia*" jest modernizacja rynków pracy poprzez zwiększanie mobilności siły roboczej oraz rozwijanie kwalifikacji przez całe życie, co powinno podnieść współczynnik aktywności zawodowej i lepiej dopasować do siebie popyt i podaż na rynku pracy, a projekt „*Europejski program walki z ubóstwem*" zakłada zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 to z kolei najważniejszy średniookresowy dokument rozwojowy na szczeblu krajowym, określający cele strategiczne do 2020 roku. Wyznacza on trzy obszary strategiczne: *Sprawne i efektywne państwo*, *Konkurencyjna gospodarka*, *Spójność społeczna i terytorialna*, w których koncentrują się główne działania, oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w celu przyspieszenia procesów rozwojowych.

Celem głównym Strategii jest wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności. Dokument z jednej strony wyznacza działania służące usuwaniu barier rozwojowych, w tym ujawnionych przez kryzys gospodarczy słabości polskiej gospodarki, a z drugiej skupia się na wspomnianych powyżej potencjałach, które będą stymulowały rozwój kraju.

Strategia stanowi bazę dla 9 strategii zintegrowanych (Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki, Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, Strategia Rozwoju Transportu, Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko, Sprawne Państwo, Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie, Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego RP, Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa), które powinny przyczyniać się do realizacji założonych w niej celów, a zaprojektowane w nich działania rozwijać i uszczegóławiać reformy w niej wskazane. Dokument skierowany jest nie tylko do administracji publicznej, ale także do środowisk społecznych i gospodarczych, które uczestniczą w procesach rozwojowych i mogą je wspomagać zarówno na szczeblu centralnym, jak i regionalnym.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 jest również odniesieniem na gruncie krajowym dla dokumentów strategicznych przygotowywanych w kraju na potrzeby programowania środków Unii Europejskiej na lata 2014-2020, tj. Umowy Partnerstwa i programów operacyjnych (uwzględniających środki z polityki spójności, wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa). Wskazane w strategii cele rozwojowe i priorytety w znaczącym zakresie wpisują się w cele strategii unijnej „Europa 2020" i są z nią spójne.

Umowa Partnerstwa jest dokumentem określającym strategię interwencji funduszy europejskich w Polsce w latach 2014-2020 w ramach trzech polityk unijnych: polityki spójności, wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa. Instrumentami realizacji

Umowy są krajowe programy operacyjne i regionalne programy operacyjne. Dokumenty te wraz z Umową tworzą spójny system dokumentów strategicznych i programowych na nową perspektywę finansową.

Umowa ściśle wiąże strategię wykorzystania środków europejskich z realizacją Strategii Rozwoju Kraju 2020 i Strategii Europa 2020. Celem konsekwentnie realizowanym w ramach nowej perspektywy finansowej 2014-2020 jest, zgodnie ze Strategią Rozwoju Kraju, oparcie rozwoju na dalszym zwiększaniu konkurencyjności gospodarki, poprawie spójności społecznej i terytorialnej oraz podnoszeniu sprawności i efektywności państwa. Biorąc pod uwagę wskazane powyżej cele rozwojowe kraju, w Umowie wyróżniono cztery priorytety finansowania ze środków europejskich, do których zaliczono: otoczenie sprzyjające przedsiębiorczości i innowacjom, spójność społeczną i aktywność zawodową, infrastrukturę sieciową na rzecz wzrostu i zatrudnienia oraz środowisko i efektywne gospodarowanie zasobami. Priorytety te będą realizowane w ramach właściwych celów tematycznych, wskazanych w projektach rozporządzeń Unii Europejskiej.

Umowa wskazuje m.in. rodzaje inwestycji, mogących liczyć na dofinansowanie, proponuje układ programów operacyjnych, prezentuje zarys sytemu ich wdrażania, a także przedstawia ogólne założenia opartego na zasadzie subsydiarności podziału interwencji pomiędzy poziom krajowy i regionalny. Zapewnieniu koordynacji pomiędzy funduszami polityki spójności na poziomie regionalnym służyć ma, umożliwiona po raz pierwszy w okresie programowania 2014-2020, realizacja przez samorządy województw programów dwufunduszowych (Europejski Fundusz Społeczny i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego). Instrumentem zapewniającym komplementarność interwencji realizowanych przez rząd i samorząd terytorialny będzie kontrakt terytorialny.

Zgodnie z Umową Partnerstwa w latach 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny będzie współfinansował krajowy **Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020,** dotyczący rozwoju kompetencji i umiejętności, włączenia społecznego i dobrego rządzenia oraz 16 regionalnych programów operacyjnych. Krajowy program (zasili go 28% środków funduszu) będzie się koncentrował na zmianach strukturalnych poszczególnych polityk sektorowych, a także na takich przedsięwzięciach, które mają charakter ogólnopolski i są priorytetowe z punktu widzenia polityki państwa, natomiast na poziomie regionalnym

interwencja Europejskiego Funduszu Społecznego (72% środków funduszu) będzie dotyczyła bezpośredniego wsparcia osób w celu poprawy ich sytuacji na rynku.

Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój obejmuje pięć następujących osi priorytetowych: I. Osoby młode na rynku pracy, II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, III. Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju, IV. Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa oraz V. Pomoc Techniczna.

Regionalny Program Operacyjnego dla Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 jest obecnie na etapie opracowania. Przedstawione założenia do Programu przewidują utworzenie 12 osi priorytetowych. Problematykę społeczną ujęto głównie w ramach osi priorytetowej 8. Otwarty rynek pracy i osi priorytetowej 9. Region spójny społecznie.

Cel główny osi priorytetowej 8. zakłada wsparcie zatrudnienia na regionalnym rynku pracy poprzez aktywizację zawodową osób pozostających bez zatrudnienia, w tym osób do 30. roku życia oraz osób +50, stworzenie warunków sprzyjających powstawaniu nowych miejsc pracy, wzmocnienie potencjału pracowników oraz adaptacja do zmian, zapewnienie warunków do łączenia życia zawodowego z rodzinnym oraz stworzenie warunków do wydłużenia wieku aktywności zawodowej.

Z kolei celem głównym osi priorytetowej 9. jest wzrost spójności wewnątrzregionalnej w wymiarze społecznym i zdrowotnym poprzez wzrost aktywności społecznej i zawodowej osób będących w szczególnie trudnej sytuacji społeczno-zawodowej, zwiększenie dostępności i jakości usług społecznych i zdrowotnych w regionie oraz zwiększenie aktywności społeczności lokalnych w oparciu o inicjatywy ekonomii społecznej.

Program Strategiczny „Włączenie Społeczne” jest dokumentem (obecnie w postaci projektu), służącym wdrożeniu **Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020** w zakresie polityki społecznej. Realizuje on 6.3. kierunek rozwoju 6. obszaru strategicznego pn. „Bezpieczeństwo ekologiczne”, którym jest „Poprawa bezpieczeństwa społecznego: integrująca polityka społeczna”. Zgodnie z zapisami strategii działania podejmowane w tym obszarze będą koncentrować się wokół szeroko rozumianej integracji potrzeb oraz instrumentów – głównych odbiorców tej polityki. Będą się również przyczyniać do zapobiegania występowania oraz niwelowania przejawów wykluczenia społecznego takich grup, jak: dzieci pochodzące ze środowisk zagrożonych (działanie 6.3.1. Wdrożenie systemowych form wsparcia na rzecz dzieci zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz

przeciwdziałania i zwalczania dysfunkcji w rodzinie), osoby niepełnosprawne (działanie 6.3.2. Integracja działań na rzecz wyrównywania szans osób niepełnosprawnych), osoby starsze (działanie 6.3.3. Wdrożenie regionalnej strategii działań w kontekście starzenia się społeczeństwa) i rodziny wielodzietne, a także rozwijania systemu kształcenia kadr (działanie 6.3.4. Rozwój systemu kształcenia kadr działających w obszarze integrującej polityki społecznej) oraz prorodzinnych form opieki zastępczej (działanie 6.3.5. Rozwój prorodzinnych form opieki zastępczej).

W ramach Programu Strategicznego „Włączenie Społeczne" ujęte zostały również działania wzmacniające i promujące przedsiębiorczość społeczną (działanie 1.5.3. „Wsparcie działań wzmacniających rozwój przedsiębiorczości społecznej"), które w Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego zaliczone zostały do strategicznego obszaru „Gospodarka wiedzy i aktywności" (obszar 1., kierunek 1.5. „Wzmacnianie i promocja przedsiębiorczości"). Takie przyporządkowanie przedsiębiorczości społecznej na poziomie operacyjnym wynika z istoty tej sfery działań związanych z gospodarką. Ma ona bowiem poprzez realizację celów gospodarczych osiągać cele społeczne, charakterystyczne dla integrującej polityki społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wadowickim na lata 2008-2018 jest dokumentem formułujących misję polityki społecznej w powiecie („Współpraca i zaangażowanie samorządu, organizacji pozarządowych i osób prywatnych w celu wsparcia samodzielności, samopomocy i przezwyciężania sytuacji kryzysowych mieszkańców powiatu") oraz wyznaczającym, na podstawie przeprowadzonej diagnozy, cele i działania służące rozwiązaniu występujących problemów społecznych.

Za cel główny strategii uznano „budowę aktywnych społeczności lokalnych, mających oparcie w sprawnie i efektywnie funkcjonującym systemie zintegrowanych działań instytucji i organizacji, identyfikujących problemy i zagrożenia na jak najniższym poziomie w celu zapobiegania wykluczeniu społecznemu swoich członków i wsparcia osób i grup niepotrafiących samodzielnie pokonać sytuacji kryzysowej. Jego osiągnięcie uzależniono od wdrożenia celów szczegółowych, które zakładają zaktywizowanie beneficjentów pomocy społecznej, integrację grup wykluczonych społecznie ze społecznością lokalną oraz prowadzenie aktywnej polityki społecznej skierowanej do rodzin z dziećmi, osób starszych i niepełnosprawnych, a także podniesienie świadomości społeczności lokalnej i uwrażliwienie jej na występujące problemy, zaktywizowanie ludności powiatu do włączania się

w rozwiązywanie problemów społecznych, wzmocnienie partnerstwa samorządów z organizacjami pozarządowymi i kościelnymi oraz podniesienie kwalifikacji i nabycie przydatnych umiejętności przez kadry pomocy społecznej.

Strategia Rozwoju Gminy Andrychów na lata 2014-2020 jest dokumentem stanowiącym podstawę polityki rozwoju samorządu gminy. Na podstawie diagnozy uwarunkowań rozwojowych gminy, opinii jej mieszkańców na temat kierunków rozwoju gminy oraz analizy SWOT określono w strategii wyzwania rozwojowe gminy, sformułowano wizję gminy w 2020 roku („W 2020 roku Gmina Andrychów w pełni korzysta ze swojego położenia względem aglomeracji krakowskiej i górnośląskiej, dzięki znacznej poprawie zewnętrznej dostępności komunikacyjnej. Przemysł czasu wolnego stał się istotnym sektorem lokalnej gospodarki. Rozwinęły się konkurencyjne i innowacyjne branże gospodarcze w nowoczesnych strefach aktywności inwestycyjnej, generując nowe miejsca pracy. Wysoka jakość środowiska naturalnego oraz doskonalenie usług publicznych przynosi korzyści w postaci zwiększenia standardów życia i poprawy wskaźników demograficznych") oraz misję jej rozwoju („Naszą misją jest wspieranie rozwoju gospodarczego, społecznego oraz przestrzennego Gminy Andrychów w partnerstwie z sektorem biznesowym i pozarządowym. Chcemy wspólnie kreować wizerunek Gminy Andrychów jako miejsca przyjaznego do życia, prowadzenia działalności gospodarczej i odpoczynku") oraz wyodrębniono 5 obszarów priorytetowych: 1. Gospodarka, edukacja i rynek pracy, 2. Zewnętrzna i wewnętrzna dostępność komunikacyjna, 3. Kapitał społeczny i jakość życia, 4. Rozwój przemysłów czasu wolnego, 5. Nowoczesne zarządzanie.

Problematykę społeczną ujęto głównie w ramach obszarów 1. Gospodarka, edukacja i rynek pracy, 3. Kapitał społeczny i jakość życia oraz 4. Rozwój przemysłów czasu wolnego, w obrębie, których wyznaczono cele zakładające stworzenie konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki powiązanej z efektywnym systemem edukacji i aktywnością mieszkańców, doskonalenie jakości usług publicznych i wzmacnianie kapitału społecznego, a także zwiększenie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej gminy. Uznano, że ich osiągniecie będzie możliwe poprzez poszerzanie infrastruktury gospodarczej, turystycznej, kulturowej i rekreacyjno-sportowej gminy, dalszy rozwój przedsiębiorczości lokalnej i systemu edukacji wspierającego rozwój kapitału intelektualnego, zwiększenie dostępności usług edukacyjnych

na wysokim poziomie, poszerzenie oferty kulturalnej oraz stworzenie spójnej oferty turystycznej i kulturowej gminy (wykorzystanie potencjału obszarów wiejskich do wzmocnienia oferty turystycznej), a także zwiększenie poziomu bezpieczeństwa publicznego oraz prowadzenie polityki społecznej służącej integracji mieszkańców gminy. W ramach tej ostatniej do kluczowych zadań zaliczono:

- rozwój edukacji społecznej w zakresie identyfikacji i reagowania na problemy społeczne oraz sposobów ich rozwiązywania,
- wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- rozszerzanie działalności w zakresie profilaktyki uzależnień, w szczególności wśród dzieci i młodzieży,
- rozwój poradnictwa specjalistycznego i terapii psychologicznej dla dzieci, młodzieży i rodzin znajdujących się w sytuacji kryzysowej,
- przeciwdziałanie i zwalczanie dysfunkcji w rodzinie oraz tworzenie grup wsparcia dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji społecznej,
- wsparcie integracji mniejszości narodowych i etnicznych, w szczególności Romów w miarę posiadanych środków,
- wspieranie inicjatyw zmierzających do tworzenia miejsc opieki nad samotnymi osobami starszymi i osobami niepełnosprawnymi na terenie Gminy Andrychów,
- likwidację barier architektonicznych w instytucjach i miejscach publicznych w gminie w celu ułatwienia ich dostępu dla osób niepełnosprawnych,
- rozwój bazy lokali socjalnych i wspieranie działań na rzecz domów dla bezdomnych,
- wspomaganie działań zmierzających do integracji osób chorych psychicznie ze środowiskiem,
- prowadzenie i promocja działań z zakresu profilaktyki zdrowia.

II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE

1. DANE PODSTAWOWE O GMINIE

Gmina Andrychów jest gminą miejsko-wiejską, położoną w południowo-zachodniej części województwa małopolskiego, w powiecie wadowickim. Od północy graniczy z gminą Wieprz, od wschodu z gminą Wadowice, od południa z gminami Stryszawa (z powiatu suskiego), Ślemień i Łękawica (z powiatu żywieckiego), a od zachodu z gminami Porąbka (z powiatu bialskiego) i Kęty (z powiatu oświęcimskiego).

Gmina zajmuje powierzchnię 100 km^2 (10 km^2 przypada na miasto Andrychów) i obejmuje miasto Andrychów oraz 8 sołectw: Brzezinka, Inwałd, Roczyny, Rzyki, Sułkowice-Bolęcina, Sułkowice-Łęg, Targanice i Zagórnik. Siedziba władz gminy – miasto Andrychów – oddalona jest 67 km na południowy-zachód od Krakowa, ok. 25 km na wschód od Bielska-Białej i ok. 22 km na północny-wschód od Żywca.

2. TRANSPORT I KOMUNIKACJA

Przez obszar gminy Andrychów przebiegają: droga krajowa nr 52 (Kraków – Bielsko-Biała), droga wojewódzka nr 781 (do Żywca) oraz linia kolejowa (Bielsko-Biała – Kalwaria Zebrzydowska Lanckorona). Pomimo nieodległego położenia względem stolicy regionu – Krakowa i stolicy subregionu – Oświęcimia gminę charakteryzuje słaba dostępność drogowa i kolejowa do ww. ośrodków.

Usługi komunikacyjne w zakresie przewozu osób na terenie gminy świadczy kilku prywatnych przewoźników oraz Międzygminny Zakład Komunikacyjny Kęty, którego udziałowcem jest Gmina Andrychów. Ponadto Andrychów, Roczyny i Inwałd są miejscowościami przelotowymi dla innych połączeń komunikacyjnych.

Dobre połączenia komunikacyjne mają mieszkańcy wszystkich miejscowości gminy. Problemy w tym zakresie występują jedynie w miesiącach zimowych na charakteryzujących się znacznym nachyleniem terenu odosobnionych obszarach gminy (pojazdy świadczące usługi komunikacyjne nie są w stanie wówczas podjechać).

3. DEMOGRAFIA

W latach 2010-2012 liczba ludności gminy Andrychów była na zbliżonym poziomie (43.895 w 2010 r., 43.891 w 2011 r., 43.894 w 2012 r.), stale zmniejszała się natomiast liczba mieszkańców miasta (z 21.585 w 2010 r. do 21.239 w 2012 r.). Na koniec poszczególnych lat większość wśród ogółu ludności gminy stanowiły kobiety (22.406, tj. 51% w 2010 r., 22.415, tj. 51,1% w 2011 r., 22.435, tj. 51% w 2012 r.).

W analizowanym okresie zmniejszała się liczba dzieci i młodzieży oraz osób w wieku produkcyjnym, natomiast liczba osób starszych systematycznie rosła. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 1-2. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2010-2012

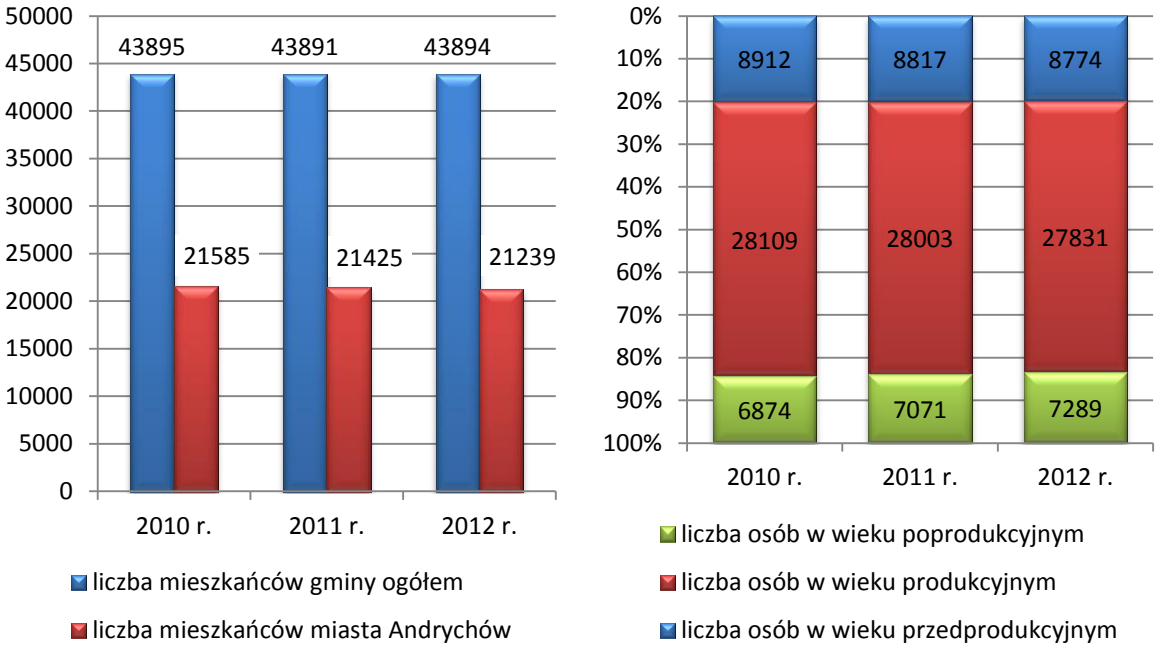

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Utrzymująca się na podobnym poziomie liczba mieszkańców gminy była efektem korzystnego przyrostu naturalnego (+173 w 2010 r., +130 w 2011 r., +88 w 2012 r.), który bilansował ujemne saldo migracji (-87 w 2010 r., -134 w 2011 r., -71 w 2012 r.), odbywającej się głównie w ruchu wewnętrznym. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 3-4. Ruch naturalny i migracyjny ludności gminy w latach 2010-2012

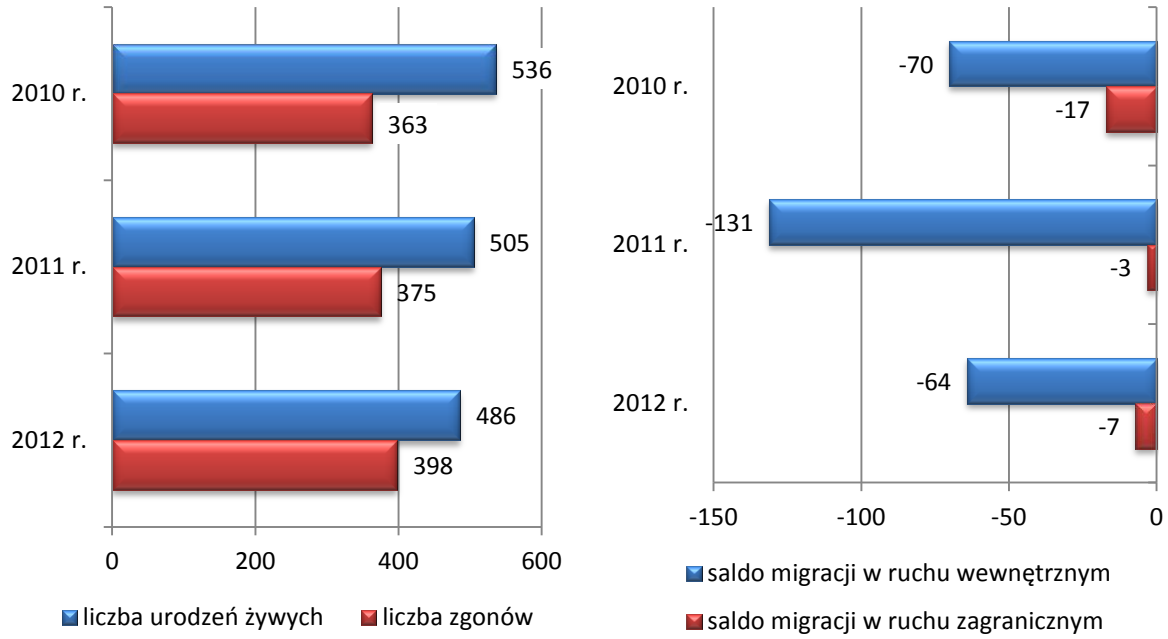

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Dokonując analizy zachodzących w gminie zmian demograficznych, należy podkreślić, iż mimo dodatniego przyrostu naturalnego i wysokiego odsetka dzieci i młodzieży w ogóle mieszkańców (20% na koniec 2012 r.), są one coraz mniej korzystne. Wpływ na to mają dwie obserwowane tendencje. Pierwsza z nich dotyczy stale zmniejszającej się liczby urodzeń żywych, która przyczynia się do spadku liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i, przy zwiększającej się liczbie zgonów, obniża przyrost naturalny. Druga natomiast związana jest z systematycznym wzrostem udziału osób starszych w populacji gminy. Obie tendencje powodują postępujący proces starzenia się społeczności lokalnej, co w perspektywie najbliższych lat będzie m.in. wymagało dostosowania w szerszym zakresie niż dotychczas wachlarza usług społecznych do potrzeb seniorów.

4. GOSPODARKA

Gospodarka gminy Andrychów, pomimo problemów i nowych wyzwań, jakie w latach 90-tych XX wieku przyniosła transformacja ustrojowa w kraju, utrzymała przemysłowy charakter. Miasto, skupiające większość podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie, jest nadal jednym z ważniejszych ośrodków gospodarczych w zachodniej części Małopolski. Na jego terenie nie rozwija się już przemysł maszynowy, włókienniczy i bawełniany. Do większych, pozostałych, przedsiębiorstw należą: Andrychowskie Zakłady

Przemysłu Bawełnianego „Andropol" S.A., Andrychowska Fabryka Maszyn DEFUM S.A., KZWM OGNIOCHRON S.A., SM LOGISTIC sp. z o.o., Wosana S.A., Andoria-Mot Sp. z o.o., ZASŁAW TSS Sp. z o.o. Sp.k. i Elektrociepłownia Andrychów Sp. z o.o.

W latach 2010-2012 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie ulegała wahaniom (4.291 w 2010 r., 4.195 w 2011 r., 4.280 w 2012 r.). Działały one głównie w takich sekcjach, jak: handel hurtowy i detaliczny oraz usługi w zakresie napraw (1.266 podmiotów), budownictwo (690), przetwórstwo przemysłowe (586) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (325). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 5. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2010-2012

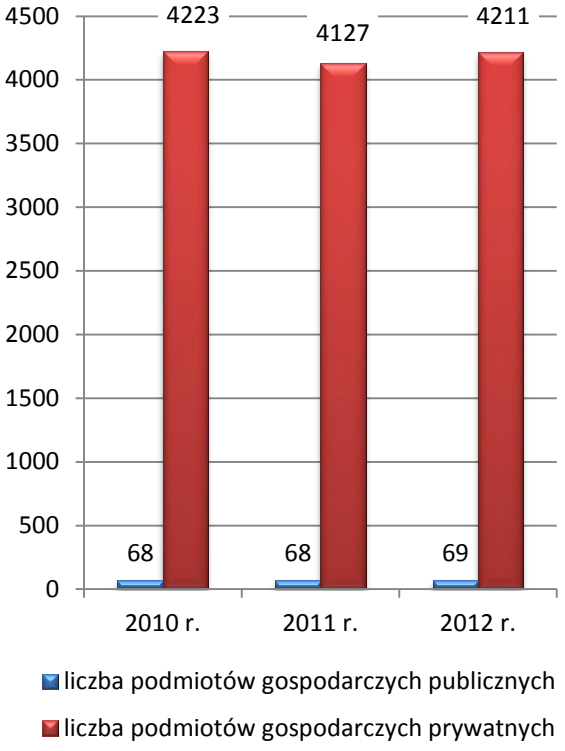

Wykres 6. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2012 roku

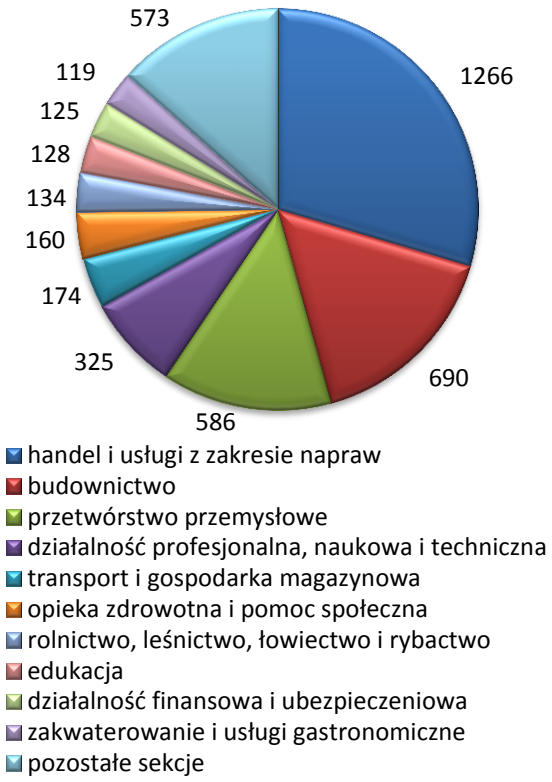

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

W 2007 roku na terenie gminy powstała zajmująca powierzchnię blisko 140 ha Podstrefa Andrychów, która działa w ramach Specjalnej Strefy Ekonomicznej Krakowski Park Technologiczny. Jest ona podzielona na pięć kompleksów dostosowanych do różnorodnych potrzeb inwestorów.

W ostatnich latach duże zakłady przemysłowe działające na terenie gminy Andrychów są zastępowane przez mniejsze firmy produkcyjne, handlowe i usługowe. Jednocześnie coraz większą rolę w gospodarce gminy odgrywają turystyka i agroturystyka, czemu sprzyja położenie w Beskidzie Małym – niewielkim, lecz niezwykle ciekawym i urozmaiconym paśmie górskim, tak pod względem przyrodniczym, jak i krajobrazowym.

Na terenie gminy, dzięki istniejącej infrastrukturze (baza noclegowa, wyciągi, szlaki turystyczne, parki rozrywki, centra konferencyjno-wypoczynkowe, baseny, korty tenisowe, lodowiska, stadniny koni, hale i stadiony sportowe), można wypoczywać przez cały rok. Różnorodność dostępnej oferty pozwala na uprawianie pieszej turystyki górskiej, rowerowej górskiej i nizinnej, konnej, sportów zimowych, wspinaczki skałkowej, wędkowania, lotniarstwa, myślistwa, turystyki kulturowej i pielgrzymkowej.

Podrzędną rolę w gospodarce gminy odgrywa rolnictwo. Choć użytki rolne zajmują 43,8% jej powierzchni, nie ma praktycznie mieszkańców, dla których dostarczanie płodów rolnych stanowi główne źródło utrzymania. Dane szczegółowe na temat struktury użytków rolnych w gminie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki (w ha)

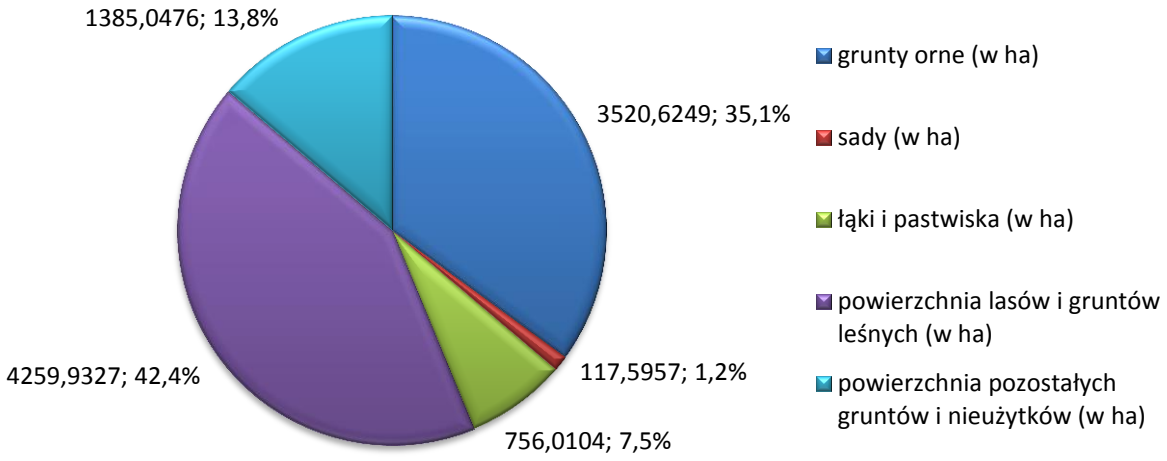

Źródło danych: Starostwo Powiatowe w Wadowicach.

Ze względu na ukształtowanie terenu i słabą jakość gleb w gminie przeważa uprawa zbóż i ziemniaków, natomiast hodowla zwierząt skupia się na trzodzie chlewnej, bydle i drobiu. Intensywnie rozwija się pszczelarstwo, a w miejscowości Roczyny ważną rolę odgrywa sadownictwo i gospodarstwa szklarniowe.

5. RYNEK PRACY

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego i Powiatowego Urzędu Pracy w Wadowicach, w latach 2010-2012 liczba posiadających zatrudnienie mieszkańców gminy Andrychów zmniejszała się z roku na rok (z 7.091 w 2010 r. do 6.996 w 2012 r.), a liczba osób bezrobotnych rosła (z 2.421 w 2010 r. do 2.660 w 2012 r.). Wśród tych ostatnich większość stanowiły kobiety (51,9% w 2010 r., 54,2% w 2011 r., 52,6% w 2012 r.). Udział osób pozostających bez pracy w ogóle mieszkańców gminy będących w wieku produkcyjnych wynosił w 2010 r. 8,6%, rok później 8,7%, a w 2012 roku 9,6%. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 8. Mieszkańcy gminy posiadający zatrudnienie w latach 2010-2012

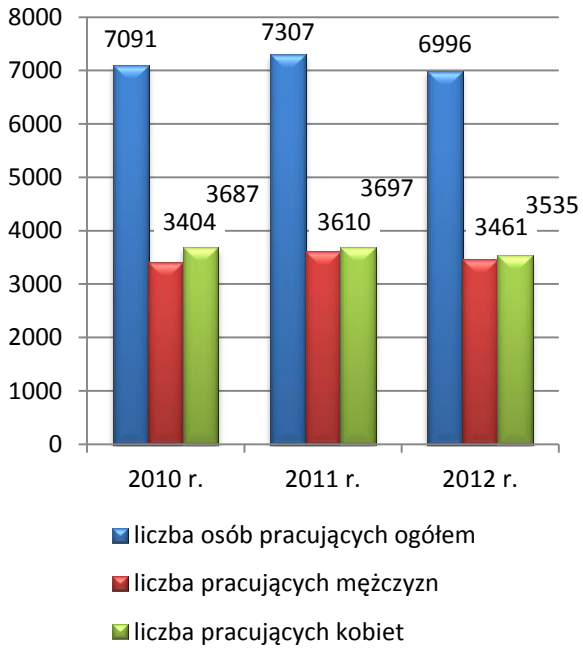

Wykres 9. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2010-2012

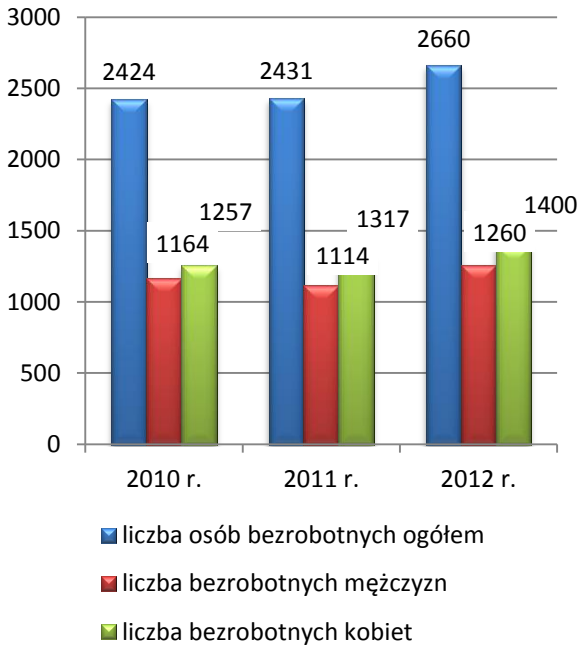

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny i Powiatowy Urząd Pracy w Wadowicach.

Wzrost liczby bezrobotnych w gminie Andrychów w latach 2010-2012 wpisywał się w powiatową, wojewódzką i ogólnopolską tendencję. Potwierdzają to przedstawione na poniższym wykresie dane dotyczące stopy bezrobocia w powiecie wadowickim, w województwie małopolskim i w kraju.

Wykres 10. Stopa bezrobocia w powiecie wadowickim, w województwie małopolskim i w kraju w latach 2010-2012 (w %)

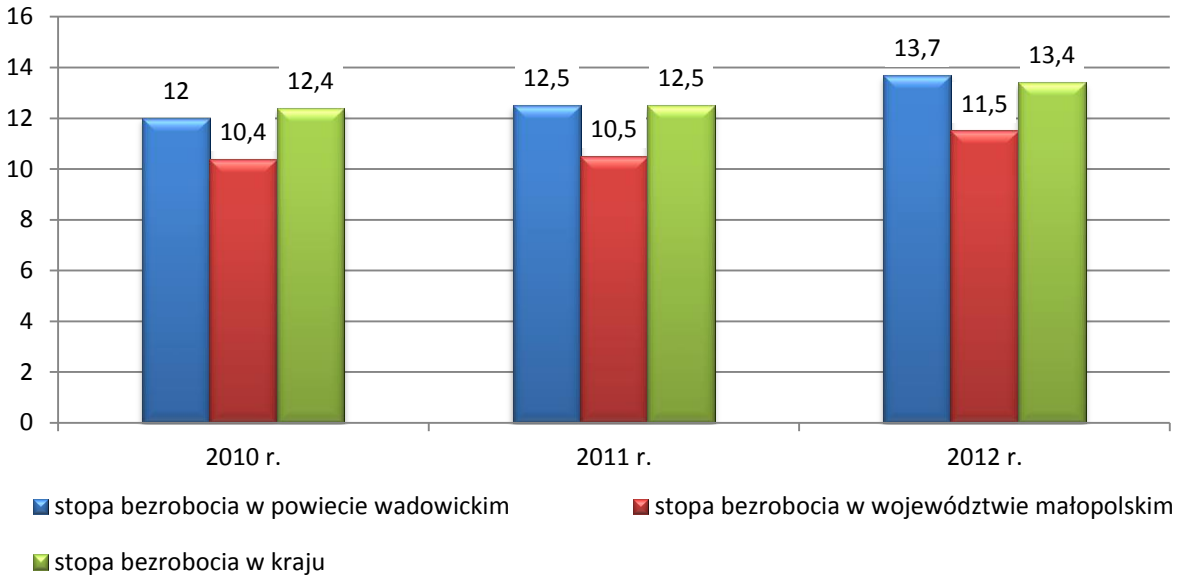

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Na koniec 2012 roku wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby młode w wieku 18-34 lata, często bez doświadczenia zawodowego (łącznie 1.249 osób), osoby pozostające bez zatrudnienia długotrwale, 12 miesięcy i więcej (w sumie 927 osób), osoby ze stażem pracy od roku do 5 lat (541 osób) i bez stażu pracy (476 osób), a także osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (983 osoby).

Liczne grupy wśród będących bez zatrudnienia stanowiły również osoby w wieku 35-44 lata (552 osoby) i 45-54 lata (547 osób), osoby pozostające bez pracy od 1 do 3 miesięcy (496 osób) oraz od 6 do 12 miesięcy (484 osoby), osoby ze stażem pracy od 10 do 20 lat (439 osób) oraz osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (622 osoby), a także gimnazjalnym i niższym (601 osób).

Dane szczegółowe uwzględniające podział bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 11-14. Bezrobotni w gminie na koniec 2012 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i poziomu wykształcenia

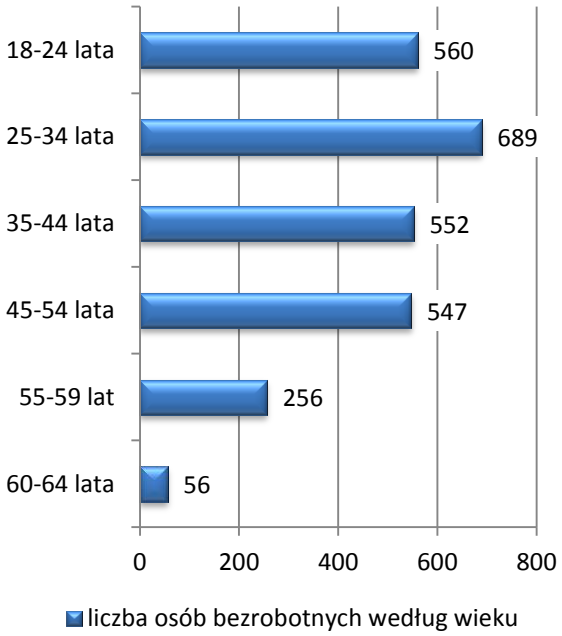

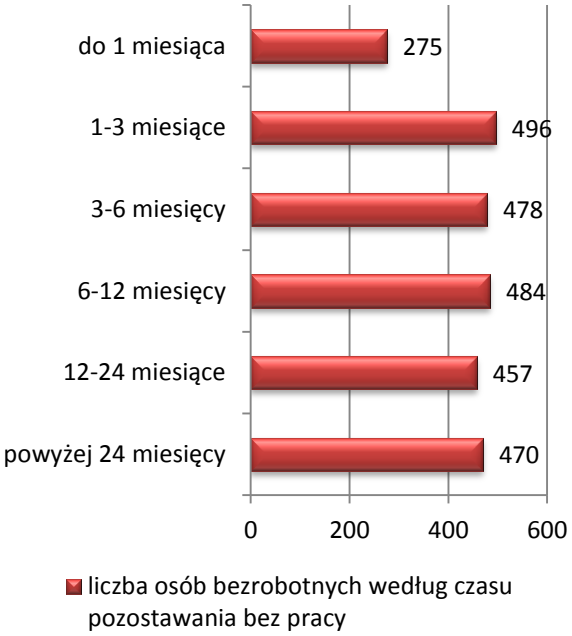

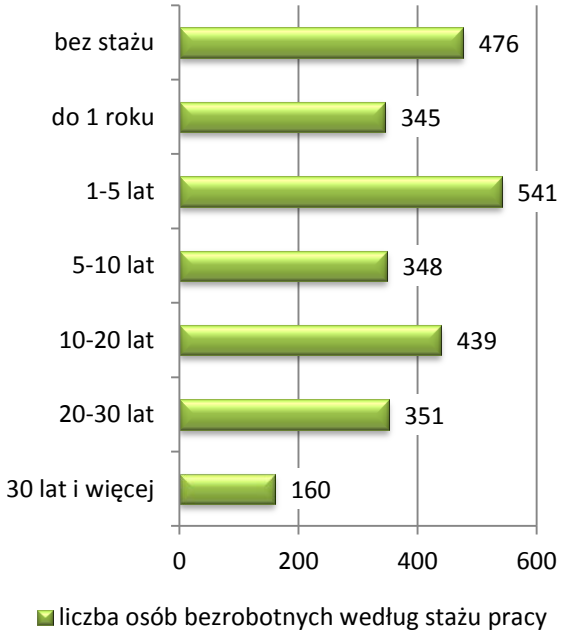

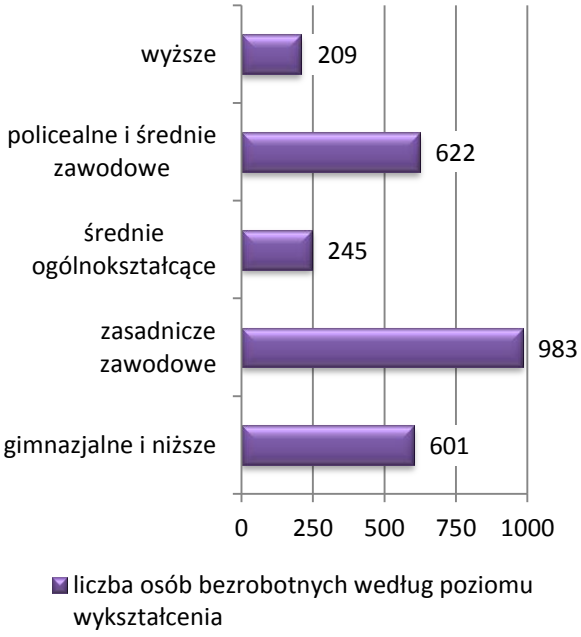

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Wadowicach.

Analizując sytuację na lokalnym rynku pracy oraz położenie mieszkańców gminy pozostających bez zatrudnienia, należy zwrócić uwagę na trzy zasadnicze kwestie. Pierwsza z nich dotyczy potrzeby kontynuowania starań na rzecz tworzenia nowych miejsc pracy,

w osiągnięciu czego niemałe znaczenie ma skuteczne zachęcanie inwestorów do podejmowania działalności gospodarczej w gminie. Druga odnosi się do procesu aktywizacji bezrobotnych i konieczności zwrócenia szczególnej uwagi zarówno na osoby z krótkim stażem pracy lub bez stażu pracy, jak i osoby mające za sobą wieloletni okres zatrudnienia. Tym pierwszym należy bowiem dać możliwość poszerzenia doświadczenia zawodowego lub podjęcia pierwszej pracy, tym drugim natomiast powinno się zapewnić się dostęp do kursów i szkoleń umożliwiających podniesienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych. Wreszcie trzecia kwestia wiąże się z potrzebą stałego motywowania dzieci i młodzieży do nauki, by w przyszłości, dzięki zdobytemu wykształceniu, mieli większe szanse na podjęcie zatrudnienia.

6. ZASOBY MIESZKANIOWE

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że w latach 2010-2012 liczba mieszkań w gminie Andrychów zwiększała się z roku na rok (z 12.692 w 2010 r. do 12.857 w 2012 r.). Przyrost miał miejsce w mieście, ale przede wszystkim na obszarze wiejskim gminy (miasto: z 7.120 w 2010 r. do 7.169 w 2012 r.; obszar wiejski: z 5.572 w 2010 r. do 5.688). Tendencji tej towarzyszył wzrost przeciętnej powierzchni użytkowej 1 mieszkania (76,6 m^2 w 2010 r., 77 m^2 w 2011 r., 77,3 m^2 w 2012 r.) oraz przeciętnej powierzchni użytkowej 1 mieszkania przypadającej na 1 osobę (22,1 m^2 w 2010 r., 22,4 m^2 w 2011 r., 22,6 m^2 w 2012 r.).

W 2012 roku, w porównaniu z rokiem poprzednim, wzrosła liczba mieszkań komunalnych będących w zasobach gminy (z 654 do 682). Zwiększyła się również liczba mieszkań socjalnych (z 46 do 52), przy czym liczba wniosków złożonych na tego typu mieszkania znacząco spadła (ze 106 do 43).

W kolejnych latach analizowanego okresu oddawano do użytku w gminie coraz większą liczbę nowych mieszkań (76 w 2010 r., 80 w 2011 r., 88 w 2012 r.). Tym samym zwiększała się liczba nowo powstałych w nich izb (424 w 2010 r., 443 w 2011 r., 462 w 2012 r.), natomiast powierzchna użytkowa nowych mieszkań była najwyższa w 2011 roku (10.356 m^2 w 2010 r., 11.517m^2 w 2011 r., 11.033 m^2 w 2012 r.).

Dane szczegółowe na temat zasobów mieszkaniowych w gminie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 15. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2010-2012

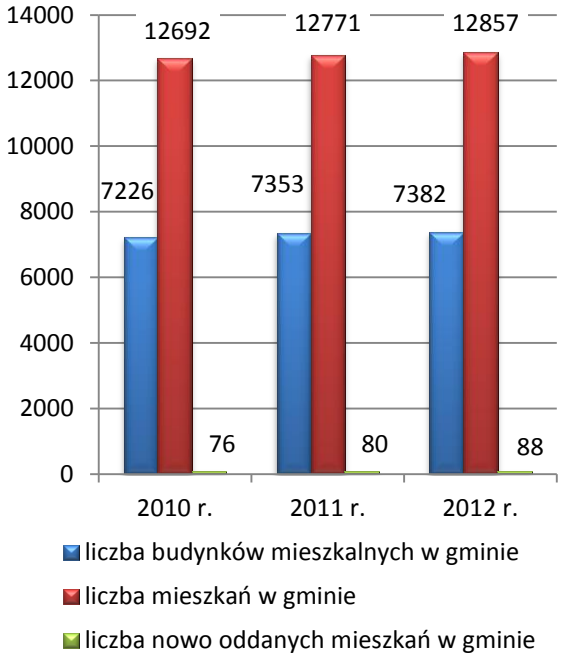

Wykres 16. Mieszkania pozostające w zasobach gminy w latach 2011-2012

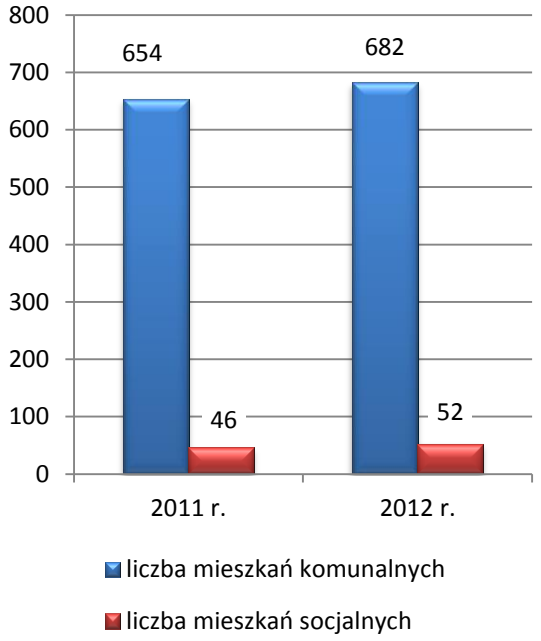

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny i Urząd Miejski w Andrychowie.

Na koniec 2012 roku zdecydowana większość mieszkań w gminie była wyposażona w instalacje techniczno-sanitarne. W mieście do sieci wodociągowej podłączonych było 99,4% mieszkań, ustęp spłukiwany i łazienkę posiadało odpowiednio 99,1 i 98,4% mieszkań, a do sieci gazowej i centralnego ogrzewania dostęp miało odpowiednio 94,4 i 92,8% mieszkań. Sytuacja na obszarze wiejskim gminy wyglądała nieco gorzej, szczególnie w przypadku dostępności instalacji gazowej. Do sieci wodociągowej podłączonych było 96,5% mieszkań, ustęp spłukiwany i łazienkę posiadało odpowiednio 95,3 i 92,3% mieszkań, a do centralnego ogrzewania i sieci gazowej dostęp miało odpowiednio 82,8 i 57,7% mieszkań.

Mieszkańcy gminy, którzy z uwagi na trudną sytuację materialną nie byli w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, otrzymywali, po spełnieniu określonych warunków, dodatki mieszkaniowe. Jest to świadczenie pieniężne udzielane

w ramach zadań własnych gminy i realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	**2011 r.**	**2012 r.**
liczba osób, którym przyznano dodatek mieszkaniowy	2.130	3.411	3.281
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	431	781	656
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	619.000	988.000	1.188.383

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny i ośrodek Pomocy Społecznej w Andrychowie.

W latach 2011-2012 liczba osób, którym przyznano dodatek mieszkaniowy była znacznie wyższa niż w 2010 roku (odpowiednio 3.411 i 3.281 w stosunku do 2.130). Zwiększająca się wysokość kwot wydatkowanych na realizację tego zadania wynikała m.in. ze stale rosnących kosztów utrzymania rodzin oraz kryzysu gospodarczego powodującego utratę zatrudnienia bądź otrzymywanie niepełnego wynagrodzenia za wykonaną pracę. Ponadto w 2011r. Ośrodek Pomocy Społecznej przejął wypłacanie wszystkich dodatków mieszkaniowych na terenie Gminy Andrychów.

7. BEZDOMNOŚĆ

W ujęciu socjologicznym bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Ze względu na trudną do określenia skalę, złożone przyczyny oraz szczególnie dotkliwe społeczno-ekonomiczne skutki jest zjawiskiem o zasięgu i znaczeniu globalnym, mającym jednocześnie specyficzne regionalne i lokalne uwarunkowania, które wpływają na dobór odpowiednich środków przeciwdziałania.

Złożoność przyczyn bezdomności wynika z tego, że niejednokrotnie są one ze sobą powiązane, częstokroć trudno jest określić pierwotną przyczynę problemu. Wiele osób staje się bowiem bezdomnymi w wyniku splotu niekorzystnych zdarzeń, które występują po sobie i wzajemnie się przenikają.

Bezdomność może być efektem panującej sytuacji społeczno-ekonomicznej (w tym wzrostu bezrobocia, postępującej likwidacji hoteli robotniczych, braku miejsc w szpitalach, zakładach opiekuńczych, domach pomocy społecznej, braku opieki nad wychowankami

domów dziecka po ukończeniu 18 lat, braku ośrodków dla nosicieli wirusa HIV) i prawnej (możliwość wyeksmitowania lokatora za długi i zaległości w opłatach czynszowych), może mieć również podłoże patologiczne (alkoholizm, przestępczość, odrzucenie lub brak opieki ze strony najbliższych, rozwód lub trwały rozpad więzi formalnych lub nieformalnych, prostytucja, przemoc w rodzinie) oraz wynikać z przyczyn socjopsychologicznych (świadomy wybór innego sposobu życia, odrzucenie obowiązującego systemu wartości) i osobowościowych (poczucie niższości, osamotnienia, wstydu, przekonania o złym świecie i ludziach).

Przeciwdziałanie problemowi bezdomności wymaga aktywnego, zintegrowanego i kompleksowego działania. Wykorzystanie istniejących zasobów środowiska i tworzenie warunków do wdrażania nowych form wsparcia na rzecz osób bezdomnych i ich integracji z otoczeniem powinno stanowić podstawowy cel prowadzonej na szczeblu lokalnym polityki społecznej.

Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością w gminie Andrychów świadczą Ośrodek Pomocy Społecznej oraz dwa Domy Wsparcia dla Bezdomnych. W latach 2010-2012 liczba rodzin i przebywających w nich osób objętych wsparciem OPS-u z powodu bezdomności była na zbliżonym poziomie, oscylując w granicach 24-28 rodzin oraz 27-33 osób w rodzinach. Z kolei w Domach Wsparcia dla Bezdomnych, które dysponują łącznie 23 miejscami, w 2011 roku przebywało 38 osób, a rok później 29 osób.

Dane szczegółowe na temat liczby osób objętych wsparciem przez OPS z powodu bezdomności przedstawia poniższy wykres.

Wykres 17. Osoby bezdomne objęte pomocą społeczną w gminie w latach 2010-2012

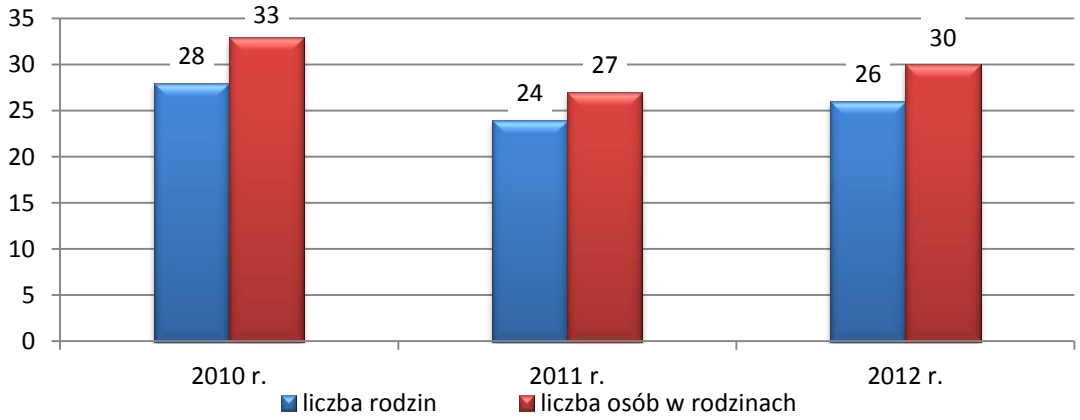

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Andrychowie.

Osoby bezdomne z gminy są wspierane przez pracowników socjalnych OPS-u w dążeniu do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych oraz w ogólnej poprawie ich funkcjonowania społecznego i w wychodzeniu z bezdomności. Z uwagi na to, że jedną z wielu powiązanych ze sobą przyczyn bezdomności w gminie jest uzależnienie od alkoholu, prowadzona przez nich praca socjalna w dużej mierze koncentruje się na motywowaniu osób bezdomnych do podjęcia terapii odwykowej, a także do utrzymywania przez nich abstynencji.

W 2012 roku mieszkańcy Domów Wsparcia dla Bezdomnych brali udział w projekcie pn. „Chodź pomaluj mój świat", realizowanym przy współpracy z Ośrodkiem Wspierania Rodziny. Celem projektu była m.in. poprawa warunków bytowych osób przebywających w działającym w gminie Hostelu (aktywne uczestnictwo osób bezdomnych w pracach na terenie Hostelu było szansą na integrację z osobami doznającymi przemocy). Rok później osoby bezdomne prowadziły z kolei prace adaptacyjno-budowlane w mieszczącej się w jednym z Domów Świetlicy, gdzie miał powstać Klub Wolontariusza. Warto dodać, iż w pomieszczeniach Klubu działa świetlica dla osób bezdomnych oraz organizowane są spotkania dwóch grup AA „Exodus" i „Mgiełka", w których uczestniczą m.in. osoby dotknięte problemem bezdomności. Osoby te korzystają również z terapii grupowej dla osób uzależnionych od alkoholu, prowadzonej w siedzibie Andrychowskiego Stowarzyszenia Trzeźwości – Klubie Integracji Społecznej „Watra" w Andrychowie.

Na rzecz osób bezdomnych działają również inne organizacje w tym m.in. Kuchnia Św. Brata Alberta w Andrychowie czy Stowarzyszenie Pomocy Bezdomnym „Pełna Chata".

W 2013 roku osoby bezdomne z gminy (10 osób) uczestniczyły w kolejnym projekcie, tym razem realizowanym przez OPS. W jego ramach organizowano spotkania grupy wsparcia dla osób uzależnionych od alkoholu z elementami edukacji. W tym samym roku mieszkańcy Domów uczestniczyli także w warsztatach służących podniesieniu kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych.

W uzupełnieniu powyższych informacji, warto wspomnieć, iż w czerwcu 2013 roku 2 osoby bezdomne z gminy otrzymały mieszkanie socjalne i usamodzielniły się, 1 osoba bezdomna podjęła zatrudnienie na umowę o pracę, natomiast 3 osoby znalazły zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych.

8. EDUKACJA I WYCHOWANIE

Z początkiem roku szkolnego 2013/2014 w gminie Andrychów działalność rozpoczęło 17 publicznych i 2 niepubliczne placówki oświatowo-wychowawcze oferujące opiekę przedszkolną oraz naukę na szczeblu podstawowym i gimnazjalnym. W ramach placówek publicznych funkcjonowało 13 przedszkoli, 10 szkół podstawowych i 9 gimnazjów, natomiast 2 placówki niepubliczne stanowiły przedszkola.

Sieć placówek oświatowych w gminie uzupełniały cztery szkoły ponadgimnazjalne. Dane szczegółowe na temat placówek oświatowo-wychowawczych zapewniających w gminie opiekę przedszkolną oraz prowadzących nauczanie na szczeblu podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Placówki oświatowo-wychowawcze w gminie w roku szkolnym 2013/2014

lp.	nazwa i adres placówki	liczba uczniów	liczba nauczycieli
1.	**Przedszkole nr 1**, ul. Floriańska 7a, 34-120 Andrychów	140	9
2.	**Przedszkole nr 2** ul. Metalowców 8, 34-120 Andrychów	166	10
3.	**Przedszkole nr 3**, ul. Lenartowicza 36, 34-120 Andrychów	136	27
4.	**Przedszkole nr 4**, ul. Włókniarzy 28, 34-120 Andrychów	123	14
5.	**Przedszkole nr 5**, ul. Słowackiego 9, 34-120 Andrychów	125	13
6.	**Szkoła Podstawowa nr 2**, ul. Dąbrowskiego 2, 34-120 Andrychów	475	49
7.	**Szkoła Podstawowa nr 4**, ul. Włókniarzy 10a, 34-120 Andrychów	705	69
8.	**Gimnazjum nr 1**, ul. Daszyńskiego 14, 34-120 Andrychów	446	40
9.	**Gimnazjum nr 2**, ul. Lenartowicza 26, 34-120 Andrychów	276	36
10.	**Zespół Szkół Samorządowych w Inwałdzie**, ul. Wadowicka 79, 34-120 Andrychów	472	42
	Przedszkole	121	
	Szkoła Podstawowa	227	
	Gimnazjum	124	
11.	**Zespół Szkół Samorządowych w Roczynach,** ul. Szkolna 10, 34-120 Andrychów	531	45
	Przedszkole	117	
	Szkoła Podstawowa	287	
	Gimnazjum	127	
12.	**Zespół Szkół Samorządowych w Sułkowicach-Łęgu,** ul. Centralna 2, 34-120 Andrychów	528	49
	Przedszkole	179	
	Szkoła Podstawowa	233	
	Gimnazjum	116	
13.	**Zespół Szkół Samorządowych w Targanicach,** ul. Beskidzka 46, 34-120 Andrychów	437	41

	Przedszkole	114	
	Szkoła Podstawowa	223	
	Gimnazjum	100	
14.	**Zespół Szkół Samorządowych w Zagórniku,** ul. Szkolna 12, 34-120 Andrychów	309	36
	Przedszkole	95	
	Szkoła Podstawowa	136	
	Gimnazjum	78	
15.	**Zespół Szkół Samorządowych w Rzykach,** Os. Szczęśniaki 1, 34-125 Sułkowice	398	38
	Przedszkole	99	
	Szkoła Podstawowa	181	
	Gimnazjum	118	
16.	**Zespół Szkół Samorządowych w Sułkowicach-Bolęcinie,** ul. Racławicka 188, 34-125 Sułkowice	295	32
	Przedszkole	91	
	Szkoła Podstawowa	137	
	Gimnazjum	67	
17.	**Publiczna Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich**, ul. Słoneczna 5, 34-120 Brzezinka	168	17
	Przedszkole	102	
	Szkoła Podstawowa	66	
18.	**Niepubliczne Przedszkole „Mały Bystrzak”**, ul. Słowackiego 4e, 34-120 Andrychów	108	10
19.	**Niepubliczne Przedszkole Zgromadzenia Sióstr Służebniczek im. Bł. Edmunda Bojanowskiego**, ul. Starowiejska 24, 34-120 Andrychów	35	2
20.	**Liceum Ogólnokształcące im. M. Skłodowskiej-Curie**, ul. Pachla 16, 34-120 Andrychów		
21.	**Zespół Szkół nr 1 im. T. Kotarbińskiego**, ul. Starowiejska 22a, 34-120 Andrychów		
	Technikum		
	Liceum Ogólnokształcące		
22.	**Zespół Szkół nr 2 im. św. Jadwigi Królowej**, ul. Stefana Batorego 9, 34-120 Andrychów		
	Zasadnicza Szkoła Zawodowa		
	Technikum		
	Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych		
	Szkoły policealne – Technikum		
23.	**Zespół Szkół im. Armii Krajowej**, ul. Rynek 12, 34-120 Andrychów		
	Zasadnicza Szkoła Zawodowa dla Młodzieży		
	Niepubliczne Technikum		
	Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych		

Źródło danych: Gminny Zarząd Oświaty.

9. KULTURA

Główną instytucją prowadzącą działalność kulturalną w gminie jest Centrum Kultury i Wypoczynku w Andrychowie. Jednostka zajmuje się przygotowaniem społeczności lokalnej do aktywnego uczestnictwa w kulturze oraz współtworzenia tych wartości. Cel ten Centrum realizuje poprzez: rozpoznawanie i rozbudzanie zainteresowań kulturalnych i sportowych oraz popularyzowanie czytelnictwa, tworzenie warunków do rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego i sportowego, a także upowszechnianie wiedzy na temat folkloru i zainteresowanie sztuką rękodzieła ludowego i artystycznego.

Działalność Centrum prowadzona jest w funkcjonujących w jego ramach domach kultury, świetlicach, klubach i kinie. Obejmuje organizowanie różnego rodzaju imprez, w tym koncertów, spektakli, wystaw, spotkań, warsztatów, konkursów, imprez plenerowych, kół zainteresowań, akcji artystycznych, sekcji sportowych, zajęć dla dzieci i dorosłych, a także wydawanie samorządowego miesięcznika „Nowiny Andrychowskie" oraz prowadzenie lokalnego radia „Twoje Radio Andrychów".

Wśród podejmowanych przedsięwzięć na szczególną uwagę zasługują: Wieczór Austriacki z udziałem przedstawicieli Konsulatu Austriackiego w Krakowie, Świat Bajkowych Cudów, podczas którego obejrzeć można występy wykonawców z Rosji, Ukrainy i Polski, Wiosna w Teatrze – Ogólnopolski Otwarty Festiwal Teatrów teatrzyków Amatorskich oraz Alternatywnych, Ogólnopolski Przegląd Piosenki Turystycznej i Poetyckiej „Piostur Gorol Song", Bajkolandia – dwudniowa impreza plenerowa w centrum miasta adresowana do rodzin z dziećmi, w którą zaangażowane są liczne instytucje, okoliczne ośrodki wypoczynkowe oraz lokalni przedsiębiorcy, czy Festiwal Plackorzy, promujący lokalną kulturę i tradycję regionu. Dużym zainteresowaniem cieszą się również Krakowskie Salony Poezji, Kluby Podróżnika, koncerty jazzowe, Niedzielne Sierpniowe Koncerty Pamięci Jana Pawła II, wystawy malarstwa, rzeźby i fotografii, spotkania z ciekawymi postaciami życia publicznego, gminne konkursy z różnych dziedzin sztuki dla dzieci i młodzieży.

W ramach Centrum działają także różnorodne zespoły i grupy, które odnoszą sukcesy na festiwalach i przeglądach w kraju i za granicą. Należą do nich m.in: Ludowy Zespół Pieśni i Tańca „Andrychów", Andrychowska Kapela Podwórkowa „Andrusiki", Grupa Teatralna „Na Marginesie", Teatr Ruchu „Forma", Chór „Misericordias Domini", Klub Łączności „Delta

SP9KUP". Warto również wspomnieć o działających na tym polu stowarzyszeniach takich jak: Rewii dziecięco-młodzieżowej „Dino", działającej przy Stowarzyszeniu Przyjaciół Zespołu „Dino", parach tanecznych z Klubu Tańca Towarzyskiego „Step Dance" oraz Orkiestrze Dętej Ochotniczej Straży Pożarnej z Roczyn, Grupa twórców „My" czy Orkiestra Dęta „Andropol" .

Działalność kulturalną w gminie prowadzi również Miejska Biblioteka Publiczna w Andrychowie, posiadająca 6 filii w Inwałdzie, Roczynach, Zagórniku, Sułkowicach-Łęgu i Targanicach. Do podstawowych jej zadań należy: gromadzenie i opracowanie materiałów bibliotecznych ze szczególnym uwzględnieniem materiałów dotyczących regionu, udostępnianie materiałów bibliotecznych na miejscu oraz wypożyczanie ich na zewnątrz, udostępnianie „książki mówionej" dla niewidomych i słabowidzących, organizowanie różnego typu akcji promujących wiedzę, kulturę, książkę oraz czytelnictwo, tworzenie, uzupełnianie i udostępnianie komputerowej bazy danych o zbiorach bibliotecznych w programie „Patron", a także podejmowanie współpracy z innymi bibliotekami oraz instytucjami i organizacjami dla zaspokajania potrzeb oświatowych i kulturalnych społeczności lokalnej. Biblioteka zajmuje się organizacją lekcji i wycieczek bibliotecznych, konkursów czytelniczych, spotkań autorskich, zajęć językowych oraz kursu komputerowego.

Zbiory Biblioteki obejmują: lektury szkolne i ich opracowania, encyklopedie, informatory, leksykony, słowniki, czasopisma, kanon literatury pięknej polskiej i obcej, uchwały Rady Miejskiej, wydawnictwa popularnonaukowe, książki mówione i zbiory regionalne.

Poniższa tabela zawiera wykaz jednostek kulturalnych funkcjonujących w gminie.

Tabela 3. Jednostki kulturalne w gminie w 2013 roku

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Centrum Kultury i Wypoczynku w Andrychowie	ul. Starowiejska 22a, 34-120 Andrychów
2.	Miejski Dom Kultury w Andrychowie	ul. Szewska 7, 34-120 Andrychów
3.	Wiejski Dom Kultury w Inwałdzie	ul. Miła 9, 34-120 Andrychów
4.	Wiejski Dom Kultury w Sułkowicach	ul. Beskidzka 124, 34-120 Andrychów
5.	Wiejski Dom Kultury w Targanicach	ul. Floriańska 2, 34-120 Andrychów
6.	Wiejski Dom Kultury w Zagórniku	ul. Szkolna 17, 34-120 Andrychów
7.	Świetlica w Bolęcinie	ul. Racławicka 123, 34-125 Sułkowice
8.	Świetlica w Rzykach	Osiedle Młocki Dolne 72, 34-125 Sułkowice
9.	Klub Pod Basztą w Andrychowie	34-120 Andrychów
10.	Kino Studyjne „Świadomego Widza" w Andrychowie	ul. Szewska 7, 34-120 Andrychów

11.	Nowiny Andrychowskie	ul. Krakowska 74 (budynek Miejskiej Biblioteki Publicznej), 34-120 Andrychów
12.	Twoje Radio Andrychów AM 1584 kHz	ul. Krakowska 74 (budynek Miejskiej Biblioteki Publicznej), 34-120 Andrychów
13.	Miejska Biblioteka Publiczna w Andrychowie	ul. Krakowska 74, 34-120 Andrychów
14.	Filia Miejskiej Biblioteki Publicznej w Inwałdzie	Wiejski Dom Kultury w Inwałdzie, ul. Miła 9, 34-120 Andrychów
15.	Filia Miejskiej Biblioteki Publicznej w Roczynach	Zespół Szkół Samorządowych w Roczynach, ul. Szkolna 10, 34-120 Andrychów
16.	Filia Miejskiej Biblioteki Publicznej w Targanicach	Wiejski Dom Kultury w Targanicach, ul. Floriańska 2 34-120 Andrychów
17.	Filia Miejskiej Biblioteki Publicznej w Zagórniku	Wiejski Dom Kultury w Zagórniku, ul. Szkolna 17, 34-120 Andrychów
18.	Filia Miejskiej Biblioteki Publicznej w Sułkowicach-Bolęcinie	ul. Racławicka 124, 34-125 Sułkowice
19.	Filia Miejskiej Biblioteki Publicznej w Sułkowicach-Łęgu	Wiejski Dom Kultury w Sułkowicach, ul. Beskidzka 6, 34-120 Andrychów

Źródło danych: Biblioteka Miejska w Andrychowie – Centrum Kultury w Andrychowie.

Istotną rolę w życiu kulturalnym gminy pełnią także Stowarzyszenie Gospodyń Wiejskich oraz wielu animatorów wspierających tradycję regionalną.

10. SPORT I REKREACJA

Gmina Andrychów, dzięki warunkom geograficznym, stale rozwijanej infrastrukturze (obecnie obejmuje ona kilkadziesiąt obiektów) oraz osiągnięciom sportowym (głównie w siatkówce kobiet), jest miejscem atrakcyjnym do uprawiania sportu i rekreacji. Szczególną rolę w tej dziedzinie ogrywają: narciarstwo, narciarstwo biegowe, biegi górskie, wspinaczka skałkowa, kolarstwo i turystyka górska. Miłośnicy wspinaczki skałkowej mają możliwość skorzystania ze sztucznego obiektu w Andrychowie oraz z naturalnych wychodni skalnych w górach. Atrakcję stanowi również znajdujący się w mieście odkryty basen kąpielowy, który uznawany jest za jeden z lepszych tego typu obiektów w Polsce.

Wykaz obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie zawiera poniższa tabela.

Tabela 4. Obiekty sportowo-rekreacyjne w gminie w 2013 roku

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Hala sportowa im. Tadeusza Szlagora w Andrychowie	ul. 1 Maja 4, 34-120 Andrychów
2.	Hala przy Gimnazjum nr 1 w Andrychowie	ul. Daszyńskiego 14, 34-120 Andrychów
3.	Miejski Basen Kąpielowy w Andrychowie	ul. Wietrznego 6, 34-120 Andrychów
4.	Stadion Sportowy w Andrychowie	ul. Kościuszki 1, 34-120 Andrychów
5.	Skatepark w Andrychowie	ul. Kościuszki 1, 34-120 Andrychów
6.	Boisko „Orlik" przy Gimnazjum nr 2 w Andrychowie	ul. Lenartowicza 26, 34-120 Andrychów
7.	Sala gimnastyczna przy Gimnazjum nr 2 w Andrychowie	ul. Lenartowicza 26, 34-120 Andrychów
8.	Sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej nr 4 w Andrychowie	ul. Włókniarzy 10A, 34-120 Andrychów
9.	Sala gimnastyczna przy Liceum Ogólnokształcącym im. M. Skłodowskiej-Curie w Andrychowie	ul. Pachla 16, 34-120 Andrychów
10.	Sala przy Zespole Szkół nr 1 w Andrychowie	ul. Starowiejska 22a, 34-120 Andrychów
11.	Boisko sportowe w Andrychowie	obok Wojewódzkiego Szpitala Psychiatrycznego przy ul. Dąbrowskiego 19, 34-120 Andrychów
12.	Stadion LKS „Gronie" w Zagórniku	ul. Rekreacyjna, Zagórnik
13.	Sala gimnastyczna przy Zespole Szkół Samorządowych w Zagórniku	ul. Szkolna 12, 34-120 Andrychów
14.	Stadion LKS „Halniak" w Targanicach	ul. Floriańska 4, Targanice
15.	Sala gimnastyczna przy Zespole Szkół Samorządowych w Targanicach	ul. Beskidzka 46, 34-120 Andrychów
16.	Stadion LKS „Stalmark-Burza" w Roczynach	ul. Sportowa 14, Roczyny
17.	Sala gimnastyczna przy Zespole Szkół Samorządowych w Roczynach	ul. Szkolna 10, 34-120 Andrychów
18.	Sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich	ul. Słoneczna 5, 34-120 Brzezinka
19.	Stadion LKS „Huragan" w Inwałdzie	ul. Miła 9, 34-120 Andrychów
20.	Sala gimnastyczna przy Zespole Szkół Samorządowych w Inwałdzie	ul. Wadowicka 79, 34-120 Andrychów
21.	Stadion LKS „Leskowiec" w Rzykach	Os. Szczęśniaki 1, 34-125 Sułkowice
22.	Sala gimnastyczna przy Zespole Szkół Samorządowych w Rzykach	Os. Szczęśniaki 1, 34-125 Sułkowice
23.	Boisko „Orlik" przy Zespole Szkół Samorządowych w Rzykach	Os. Szczęśniaki 1, 34-125 Sułkowice
24.	Sala gimnastyczna przy Zespole Szkół Samorządowych w Sułkowicach-Łęgu	ul. Centralna 2, 34-120 Andrychów
25.	Sala gimnastyczna przy Zespole Szkół Samorządowych w Sułkowicach-Bolęcinie	ul. Racławicka 188, 34-125 Sułkowice

Źródło danych: Urząd Miejski w Andrychowie.

11. ZDROWIE

W 2013 roku w gminie Andrychów funkcjonowało 9 zakładów opieki zdrowotnej, w tym 8 zakładów o charakterze niepublicznym i 1 (Wojewódzki Szpital Psychiatryczny) o charakterze publicznym. Wykaz zakładów opieki zdrowotnej w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Zakłady opieki zdrowotnej w gminie w 2012 roku

lp.	nazwa instytucji	adres placówki
1.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Przy Basenie" Sp. z o.o. w Andrychowie	ul. Wietrznego 3, 34-120 Andrychów
2.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Visus" s. c. w Andrychowie	ul. Krakowska 146/III, 34-120 Andrychów
3.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „REHA-MED CENTRUM REHABILITACJI" s.c. w Andrychowie	ul. Krakowska 91, 34-120 Andrychów
4.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDICAN" Sp. z o.o. w Andrychowie	ul. Krakowska 91, 34-120 Andrychów
5.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zespół Poradni Specjalistycznych i Rehabilitacji Medycznej „NEORMED" w Andrychowie	ul. Krakowska 140, 34-120 Andrychów
6.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „INTER OKO" Sp.j. w Andrychowie	Plac Mickiewicza 3, 34-120 Andrychów
7.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Lekarz Rodzinny" s.c. w Roczynach	ul. Szkolna 42, 34-120 Andrychów
8.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „VENA-Andrychów" Sp. z o.o. w Andrychowie	ul. Starowiejska 17a, 34-120 Andrychów
9.	Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie	ul. Dąbrowskiego 16, 34-120 Andrychów

Źródło danych: opracowanie własne.

12. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Najczęstsze jej przyczyny stanowią schorzenia układu krążenia, narządów ruchu oraz schorzenia neurologiczne, relatywnie rzadziej o obniżonej sprawności w codziennym życiu decydują uszkodzenia narządu wzroku i słuchu, choroba psychiczna oraz upośledzenie umysłowe.

Mimo upływu ponad dziesięciu lat, jedynym, pełnym źródłem informacji, które na szczeblu gminnym pozwala ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz dokonać ich charakterystyki są dane Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku. Wyniki ostatniego, przeprowadzonego w 2011 roku Spisu nie zostały bowiem jak dotąd opracowane na szczeblu gminnym.

W 2002 roku w gminie Andrychów mieszkały 5.564 osoby niepełnosprawne, w tym 3.086 osób w mieście i 2.478 osób na obszarze wiejskim gminy. Wśród nich większość stanowili mężczyźni (2.858 osób, tj. 51,4%) oraz osoby niepełnosprawne prawnie (4.618 osób, tj. 83%), czyli takie, które w czasie badania posiadały aktualne orzeczenie ustalające niezdolność do pracy, stopień niepełnosprawności, celowość przekwalifikowania lub inwalidztwo (osoby w wieku 16 lat i więcej) lub dysponowały uprawnieniem do pobierania zasiłku pielęgnacyjnego (dzieci poniżej 16 roku życia).

Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogóle mieszkańców gminy wynosił 13%, a w ich strukturze wiekowej dominowały osoby w wieku produkcyjnym (3.381 osób, tj. 60,8%). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 18. Osoby niepełnosprawne w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku

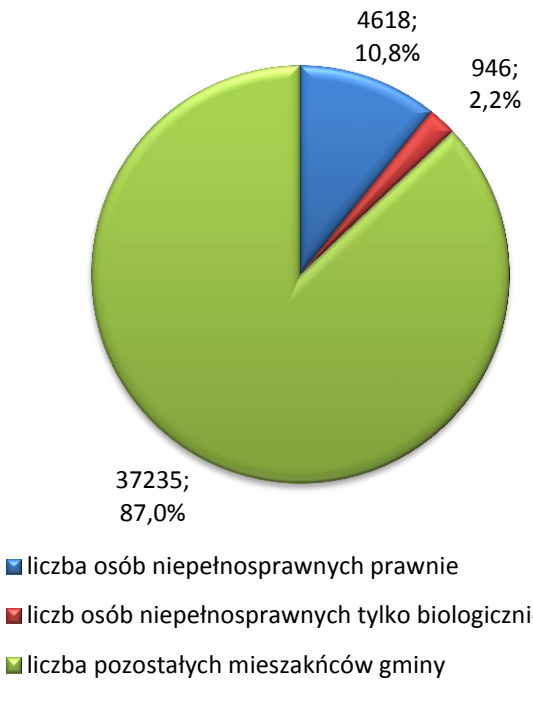

Wykres 19. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku

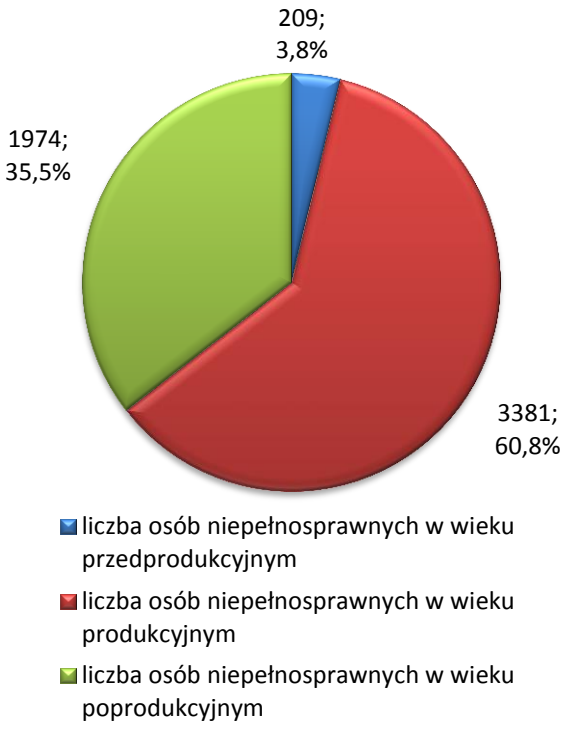

Źródło danych: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2002.

Osoby niepełnosprawne będące w wieku produkcyjnym stanowiły 12,8% ogółu ludności gminy będącej w tej ekonomicznej grupie wieku w 2002 roku. Dużo większy był udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w gronie osób starszych w gminie, wynosił on bowiem 34,6%.

Na poziom uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym ma wpływ nie tylko rodzaj i stopień niepełnosprawności czy wiek, ale również posiadane wykształcenie, a co za tym idzie przygotowanie zawodowe. W 2002 roku wśród mieszkańców gminy w wieku 13 lat i więcej dotkniętych niepełnosprawnością największe grupy stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym (2.150 osób, tj. 40%) i zasadniczym zawodowym (1.803 osoby, tj. 33,2%). Niski poziom wykształcenia w znaczący sposób utrudniał osobom niepełnosprawnym znalezienie i utrzymanie zatrudnienia. Potwierdzają to dane dotyczące poziomu ich aktywności zawodowej, z których wynika, że zdecydowana większość osób dotkniętych niepełnosprawnością była bierna zawodowo (4.559 osób, tj. 81,9%).

Dane szczegółowe na temat poziomu wykształcenia osób niepełnosprawnych z gminy oraz ich aktywności ekonomicznej przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 20. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku

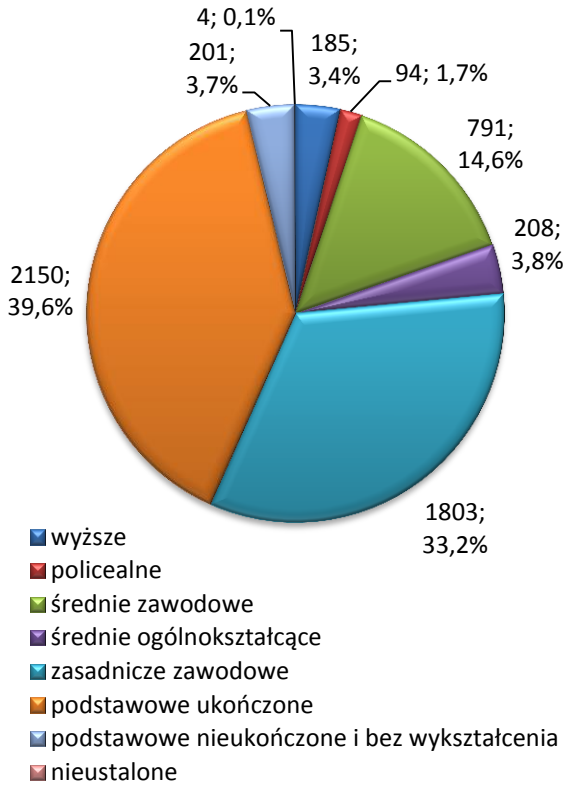

Wykres 21. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku

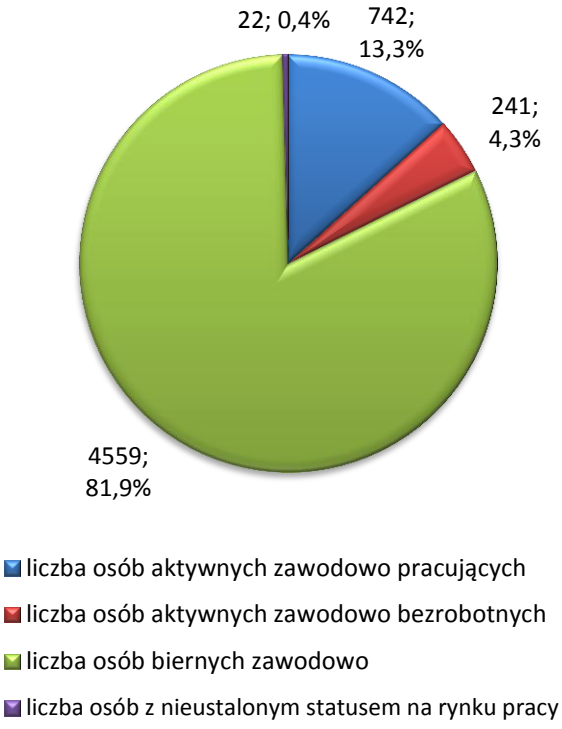

Źródło danych: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2002.

13. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie są problemami społecznymi, które powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Wpływają negatywnie na poczucie bezpieczeństwa społecznego, ogólny stan zdrowia, relacje rodzinne i międzyludzkie, a także zdolność do konkurencji na rynku pracy.

Wśród przyczyn popadania w alkoholizm zasadniczą rolę odgrywają uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych i utrata zatrudnienia. Szerzeniu się narkomanii sprzyjają natomiast coraz większa powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie, chęć poszukiwania nowych wrażeń i doznań oraz traktowanie narkotyków jako środków umożliwiających ucieczkę od trudności życia codziennego, rozładowanie stresu i konfliktów. Przemoc w rodzinie jest z kolei

problemem mającym często swoje źródło w uzależnieniach i ubóstwie. Jej ofiarami są niejednokrotnie osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne od sprawcy. Na ogół są to kobiety i dzieci, a coraz częściej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Trudno jest ustalić liczbę osób zmagających się z problemami alkoholowymi, które niejednokrotnie są przyczyną wystąpienia przemocy w rodzinie. Dane szacunkowe w tym zakresie przygotowała Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zawiera je poniższa tabela.

Tabela 6. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

		w Polsce	**w 100-tys. mieście**	**w 25-tys. mieście**	**w 10-tys. gminie**
liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci

Źródło danych szacunkowych: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Dane zamieszczone w powyższym zestawieniu pozwalają określić szacunkową liczbę mieszkańców gminy Andrychów dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie. Z wyliczeń wynika, że na jej terenie żyją 702 osoby uzależnione od alkoholu (2% dorosłej populacji), ok. 1.405 osób współuzależnionych (4% całej populacji), ok. 1.756-2.458 osób pijących szkodliwie alkohol (5-7% dorosłej populacji), ok. 351 dzieci wychowujących się

w rodzinach z problemem alkoholowym (4% populacji nieletniej) oraz ok. 1.170 ofiar (936 dorosłych i 234 dzieci) przemocy domowej w rodzinach dotkniętych problemem alkoholowym. Analizując powyższe dane należy mieć świadomość, iż nie odzwierciedlają one w pełni rzeczywistej skali problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie.

Prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych należy do zadań własnych gminy. Działania te podejmowane są w oparciu o gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz przy wykorzystaniu zaplanowanych w ich ramach środków finansowych.

W latach 2010-2012 wysokość środków finansowych wydatkowanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie w gminie Andrychów zwiększała się z roku na rok. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 22. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2010-2012

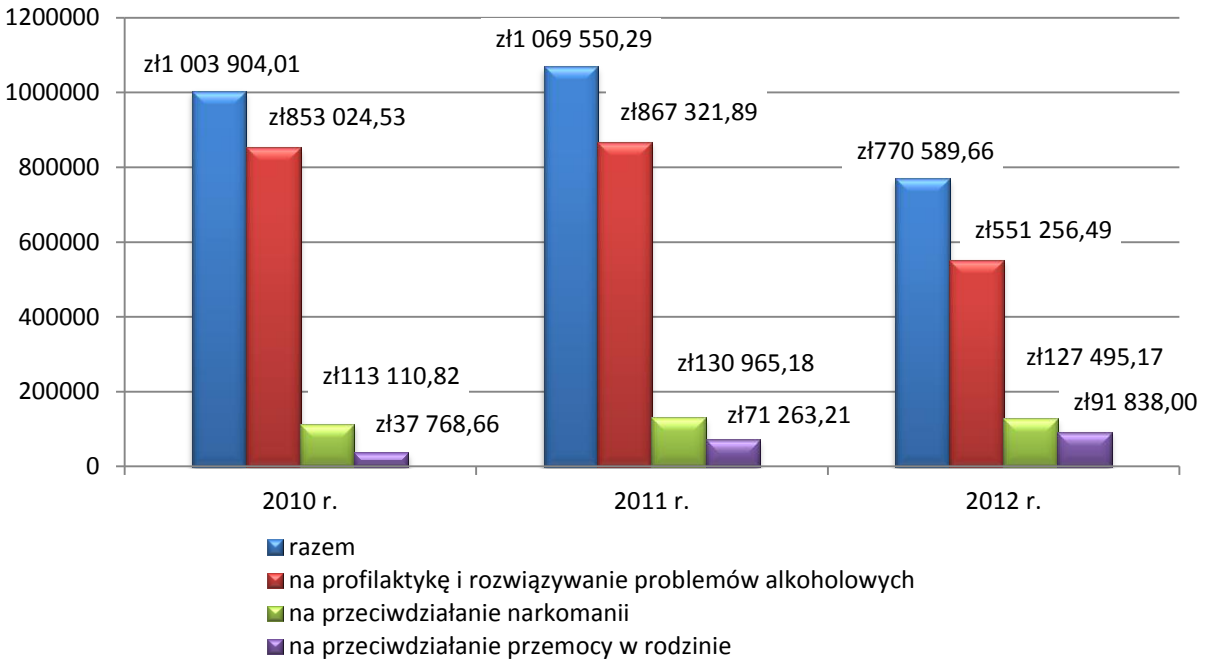

Źródło danych: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Andrychowie.

W 2012 roku wysokość kwot wydatkowanych w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie była dużo niższa w porównaniu z latami

poprzednimi (770.589,66 zł w stosunku do 1.003.904,01 zł w 2010 r. i 1.069.550,29 zł w 2011 r.). Wpływ na to miał znaczny spadek środków finansowych wykorzystanych na profilaktykę i rozwiązywania problemów alkoholowych (do 551.256,49 zł, mimo że w budżecie gminy zaplanowano 1.059.402 zł). Warto odnotować, iż w analizowanym okresie systematycznie zwiększały się kwoty przeznaczane na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Inicjowanie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień i przemocy w rodzinie należy do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W gminie Andrychów ww. Komisja funkcjonuje w ramach Ośrodka Wspierania Rodziny w Andrychowie. Wybrane dane dotyczące jej działalności, a także lokalnego rynku napojów alkoholowych przedstawia poniższy wykres.

Wykres 23. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2010-2012

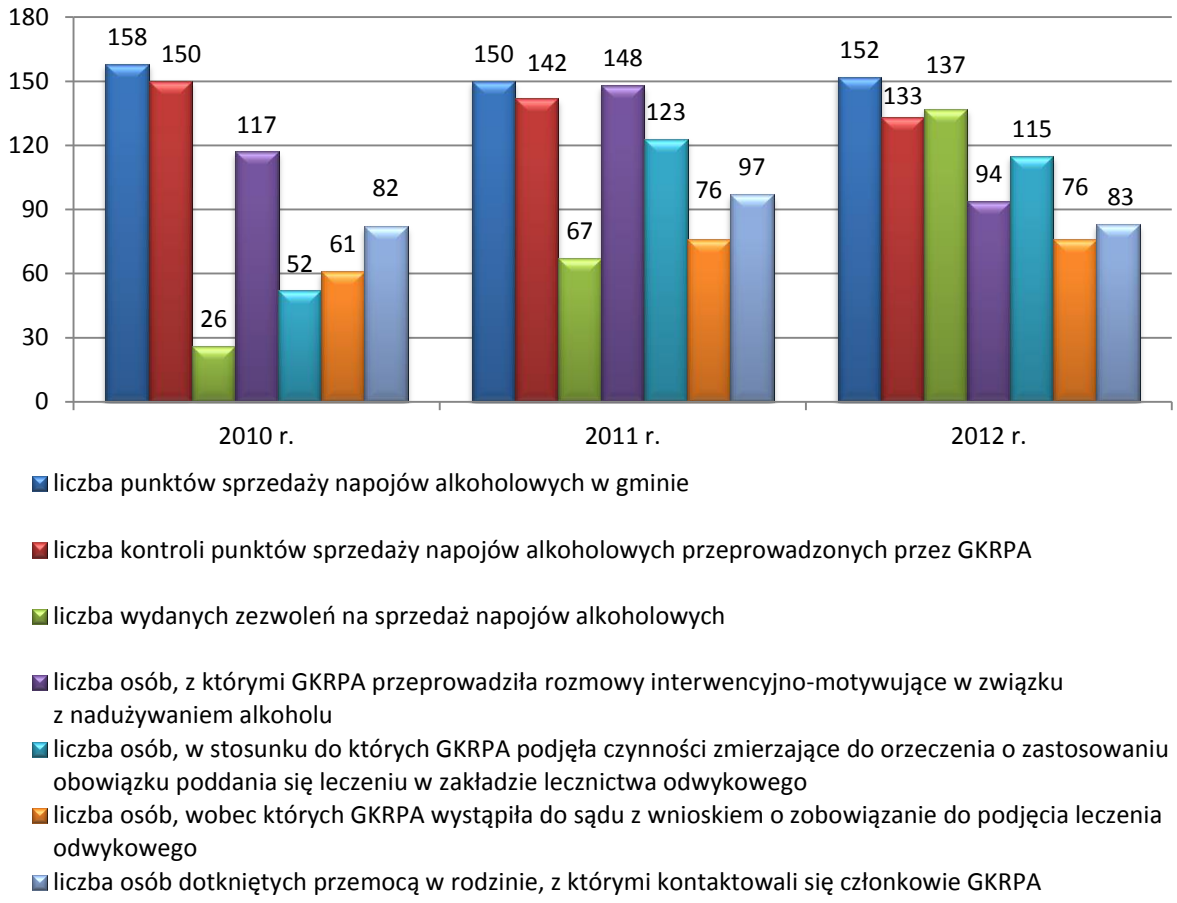

Źródło danych: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Andrychowie.

W latach 2010-2012 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie była na podobnym poziomie (158 w 2010 r., 150 w 2011 r., 152 w 2012 r.), a liczba wydawanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych dynamicznie zwiększała się z roku na rok (z 26 w 2010 r. do 137 w 2012 r.). Z kolei liczba kontroli przeprowadzonych w punktach sprzedaży napojów alkoholowych spadała (ze 150 w 2010 r. do 133 w 2012 r.). Warto dodać, iż w analizowanym okresie nie podjęto decyzji w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

W ramach podejmowanych działań GKRPA przeprowadzała również rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu. W 2012 roku liczba osób nimi objętych znacznie spadła w porównaniu z rokiem poprzednim (o 54). W analizowanym okresie Komisja zabiegała także o zobowiązanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia odwykowego. W tym celu podejmowała kroki zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego (w stosunku do 52 osób w 2010 r., 123 w 2011 r. i 115 w 2012 r.) oraz występowała do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego (w 2010 r. wobec 61 osób, a w latach 2011-2012 wobec 76 w każdym roku).

Jeśli chodzi o działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w latach 2010-2012 członkowie GKRPA kontaktowali się z odpowiednio 82, 97 i 83 osobami dotkniętymi tym problemem.

Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na terenie gminy funkcjonują inne podmioty, które odgrywają istotną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Należą do nich: Wojewódzki Szpital Psychiatryczny, w ramach którego funkcjonują Całodobowy Oddział Terapii Uzależnień, Dzienny Oddział Terapii Uzależnień oraz Oddział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych (Detoksykacja) i Poradnia Zdrowia Psychicznego, Ośrodek Wspierania Rodziny, w skład którego, oprócz GKRPA, wchodzi Świetlica Środowiskowo-Socjoterapeutyczna, w której prowadzona jest praca wychowawczo-terapeutyczna w grupach socjoterapeutycznych, psychoprofilaktycznych i wychowawczych oraz terapia indywidualna i rodzinna, i Ognisko Pracy Pozaszkolnej, którego zadaniem jest rozwijanie u dzieci i młodzieży zainteresowań i umiejętności organizowania czasu wolnego od nauki poprzez różne formy aktywności twórczej, Ośrodek Pomocy Społecznej i działające w jego

ramach Punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie, Punkt Informacyjny dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie oraz Zespół Poradnictwa Specjalistycznego, Hostel, który zapewnia całodobowe schronienie i wsparcie dla osób będących w sytuacji kryzysowej, Gminny Zespół Interdyscyplinarny – Koalicja Przeciw Przemocy, Andrychowskie Stowarzyszenie Trzeźwości Klub Integracji Społecznej „WATRA", w ramach którego działa Punkt Pierwszego Kontaktu, Andrychowskie Stowarzyszenie Odnowy Psychicznej i Fizycznej Klub Integracji Społecznej „Światło – Nadzieja", Stowarzyszenie „AGRADO", Komenda Hufca Związku Harcerstwa Polskiego, grupy AA „Stokrotka", „Podaj dalej", „Exodus" i „Mgiełka", grupa „Al-Anon", telefon zaufania, Komisariat Policji i Straż Miejska w Andrychowie oraz Komenda Powiatowa Policji w Wadowicach.

Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat liczby mieszkańców gminy objętych wsparciem przez poszczególne podmioty działające w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie.

Tabela 7. Osoby z gminy objęte wsparciem w 2012 roku przez poszczególne podmioty działające w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie

nazwa i adres podmiotu	**liczba osób objętych wsparciem w 2012 roku**
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ul. Metalowców 10, 34-120 Andrychów	350
Wojewódzki Szpital Psychiatryczny – Oddział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych (Detoksykacja), ul. Dąbrowskiego 19, 34-120 Andrychów	91
Wojewódzki Szpital Psychiatryczny – Całodobowy Oddział Terapii Uzależnień, ul. Dąbrowskiego 19, 34-120 Andrychów	40
Wojewódzki Szpital Psychiatryczny – Dzienny Oddział Terapii Uzależnień, ul. Dąbrowskiego 19, 34-120 Andrychów	27
Ośrodek Pomocy Społecznej – Punkt konsultacyjny dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, ul. Batorego 5, 34-120 Andrychów	50
Ośrodek Pomocy Społecznej – Zespół Poradnictwa Specjalistycznego, ul. Batorego 5, 34-120 Andrychów	477 rodzin
Ośrodek Pomocy Społecznej – Punkt Informacji Społecznej, ul. Batorego 5, 34-120 Andrychów	280
Ośrodek Wspierania Rodziny – Świetlica Środowiskowo-Socjoterapeutyczna, ul. Metalowców 10, 34-120 Andrychów	261, w tym 67 wychowanków

Ośrodek Wspierania Rodziny – Ognisko Pracy Pozaszkolnej, ul. Metalowców 10, 34-120 Andrychów	230 dzieci
Hostel, ul. Metalowców 10, 34-120 Andrychów	14
Andrychowskie Stowarzyszenie Trzeźwości Klub Integracji Społecznej „WATRA", w tym Punkt Pierwszego Kontaktu, ul. Metalowców 10, 34-120 Andrychów	340
Andrychowskie Stowarzyszenie Odnowy Psychicznej i Fizycznej Klub Integracji Społecznej „Światło – Nadzieja", ul. Pachla 14, 34-120 Andrychów	130
Stowarzyszenie „AGRADO, Al. Wolności 21a, 34-100 Wadowice	50
Terapeuci uzależnień, ul. Metalowców 10, 34-120 Andrychów	80
Zespół Interdyscyplinarny – Koalicja Przeciw Przemocy, ul. Batorego 5, 34-120 Andrychów	250
Grupa AA „Podaj dalej", ul. Metalowców 10, 34-120 Andrychów	30
Grupa AA „Stokrotka", ul. Metalowców 10, 34-120 Andrychów	60
Grupa AA „Mgiełka", ul. Batorego nr 48 i 52 (Dom Wsparcia dla Bezdomnych), 34-120 Andrychów	
Grupa AA „Exodus", ul. Batorego nr 48 i 52 (Dom Wsparcia dla Bezdomnych), 34-120 Andrychów	30
Telefon zaufania dla osób uwikłanych w przemoc	100

Źródło danych: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Andrychowie.

14. PRZESTĘPCZOŚĆ

Przestępczość jest dynamicznym, podlegającym rozwojowi zjawiskiem społecznym, które stanowi zagrożenie dla obowiązującego porządku prawnego. W zależności od swej intensywności i częstotliwości wpływa na formowanie się postaw i zachowani ludności oraz odciska piętno na jej funkcjonowaniu.

Zapobieganie przestępczości wymaga zastosowania rozwiązań kompleksowych, zakładających wspólne zaangażowanie instytucji i organizacji państwowych, samorządowych i społecznych, przedstawicieli społeczności lokalnych oraz środków masowego przekazu. Ważną rolę w zakresie inicjowania i organizowania tej działalności odgrywa policja.

Według danych Komisariatu Policji w Andrychowie, w 2012 roku na terenie mu podległym wszczęto ogółem 753 postępowania, w efekcie których stwierdzono 895

przestępstw. Zdecydowana większość z nich – 664, tj. 74,2% – miała charakter kryminalny. Ogólna wykrywalność wynosiła 71,6%.

Wśród popełnionych przestępstw dominowały kradzieże cudzej rzeczy (stwierdzono 173 takie przestępstwa), kradzieże z włamaniem (117) oraz przestępstwa drogowe, polegające m.in. na prowadzeniu pojazdu w stanie nietrzeźwości (93). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 24. Wybrane kategorie przestępstw stwierdzonych w 2012 roku na terenie działania Komisariatu Policji w Andrychowie

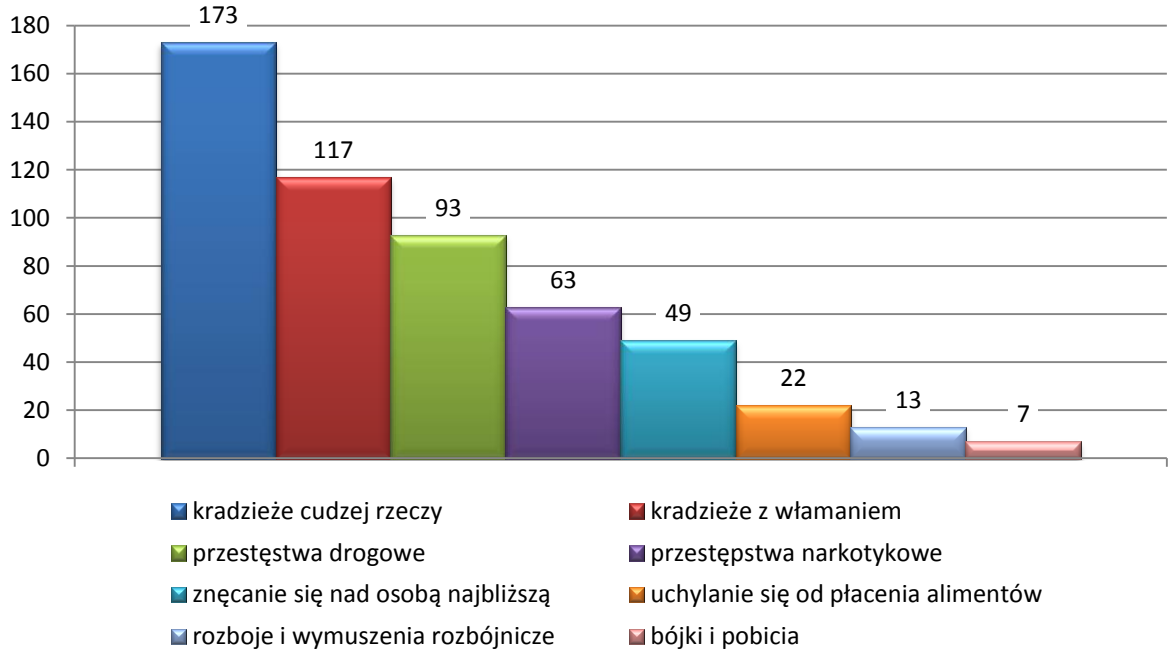

Źródło danych: Komisariat Policji w Andrychowie.

15. POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 2 pkt 1 i art. 3 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej).

Zadania pomocy społecznej w gminie Andrychów wykonuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Andrychowie oraz Ośrodek Wspierania Rodziny. Jednostka ta realizuje również zadania wynikające z innych, aniżeli ustawa o pomocy społecznej, aktów prawnych. Należą do nich m.in: ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawa o dodatkach mieszkaniowych, ustawa o systemie oświaty, o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, a także ustawa o rachunkowości i ustawa o finansach publicznych.

W 2012 roku kadrę OPS-u stanowiły 63 osoby, w tym 2 osoby na stanowiskach kierowniczych, 22 pracowników socjalnych (10 specjalistów pracy socjalnej, 10 pracowników socjalnych, 2 starszych pracowników socjalnych) oraz 39 pozostałych pracowników, w tym 2 aspirantów pracy socjalnej, 13 opiekunek domowych, 2 asystentów rodziny, pedagog, psycholog, terapeuta i konsultant ds. osób niepełnosprawnych. Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w Ośrodku oraz kwalifikacji pracujących w nim osób przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Kadra OPS-u i jej kwalifikacje w 2012 roku

	liczba osób
kadra kierownicza (dyrektor i jego zastępcy)	**2**
wykształcenie wyższe	2
specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	2
pracownicy socjalni	**22**
wykształcenie wyższe	13
wykształcenie średnie	9
specjalizacja 1-ego stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	10
specjalizacja 2-ego stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	0
specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	0
pozostali pracownicy	**42**
wykształcenie wyższe	21
wykształcenie średnie	18
wykształcenie inne	3
Wolontariusze	**0**
pracownicy zatrudnieni w ramach zatrudnienia subsydiowanego	**4**

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Andrychowie.

Ze wsparcia udzielanego przez OPS mogą korzystać osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. W odniesieniu do świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich jest kryterium dochodowe, które jest ustalone na poziomie 542 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 456 zł na osobę w rodzinie. Kryterium dochodowe stosowane jest również przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych i świadczeń alimentacyjnych. Zasiłek rodzinny przysługuje, jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza 539 zł, a gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie przekracza 623 zł. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują z kolei, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 725 zł.

W 2012 roku wydatki OPS-u na realizację zadań z zakresu polityki społecznej w gminie wyniosły 16.352.501 zł i były o 486.298 zł wyższe w porównaniu z rokiem poprzednim. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Wydatki OPS-u na realizację zadań z zakresu polityki społecznej w latach 2011-2012

Rozdziały	wysokość wydatków (w zł)	
	w 2011 r.	w 2012 r.
przeciwdziałanie alkoholizmowi	0	50.739
placówki opiekuńczo-wychowawcze	0	3.209
domy pomocy społecznej	422.000	481.249
ośrodki wsparcia	63.204	66.516
rodziny zastępcze	0	5.565
przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	91.838	91.838
wspieranie rodziny (m.in. asystent rodziny i rodziny wspierające)	0	34.260
świadczenia rodzinne i alimentacyjne oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	11.165.000	10.952.947
składki na ubezpieczenia zdrowotne	28.000	51.643
zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	496.000	519.125
dodatki mieszkaniowe	987.479	1.188.384
zasiłki stałe	335.000	396.010
ośrodek pomocy społecznej	1.363.763	1.440.077

specjalistyczne poradnictwo, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	28.770	28.900
usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	378.000	436.364
pomoc materialna dla uczniów	0	210.018
środki z europejskiego funduszu społecznego	457.000	303.801
pozostała działalność, w tym program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	71.000	91.856
Ogółem	**15.866.203**	**16.352.501**

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Andrychowie.

W latach 2010-2012 liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w gminie ulegała wahaniom (1.705 w 2010 r., 1.654 w 2011 r., 1.663 w 2012 r.). Wpływ na wzrost liczby osób korzystających ze wsparcia OPS-u w 2012 roku miała weryfikacja kryterium dochodowego obowiązującego przy ubieganiu się o świadczenia pomocy społecznej. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 25. Korzystający z pomocy społecznej w gminie w latach 2010-2012

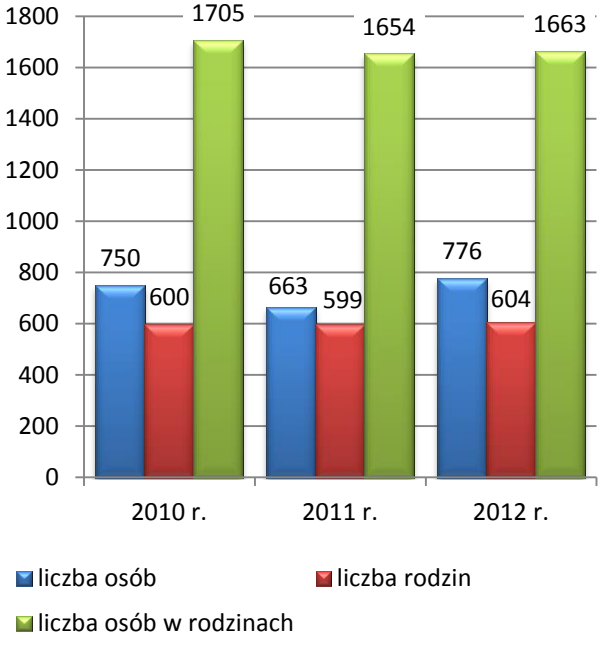

Wykres 26. Struktura wiekowa korzystających z pomocy społecznej w gminie w latach 2010-2012

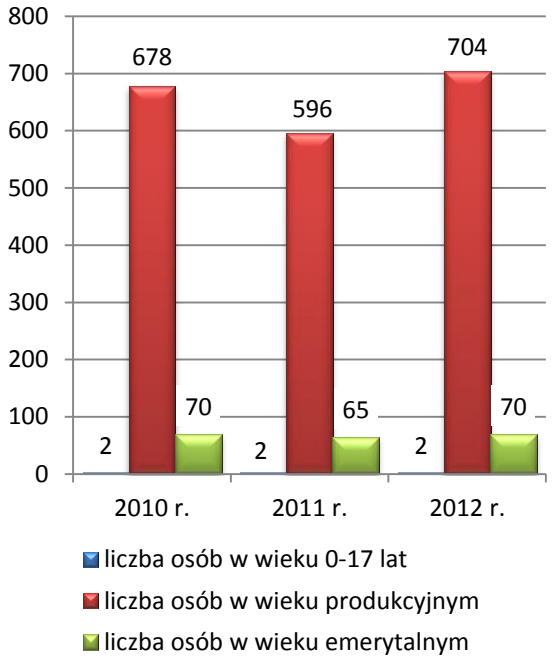

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Andrychowie.

Wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia OPS-u w latach 2010-2012 najliczniejsze grupy stanowiły osoby pochodzące z rodzin o niskim statusie materialnym,

niejednokrotnie dotkniętych bezrobociem. Potwierdzają to przedstawione na poniższym wykresie dane dotyczące powodów udzielania pomocy społecznej w gminie.

Wykres 27. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2010-2012

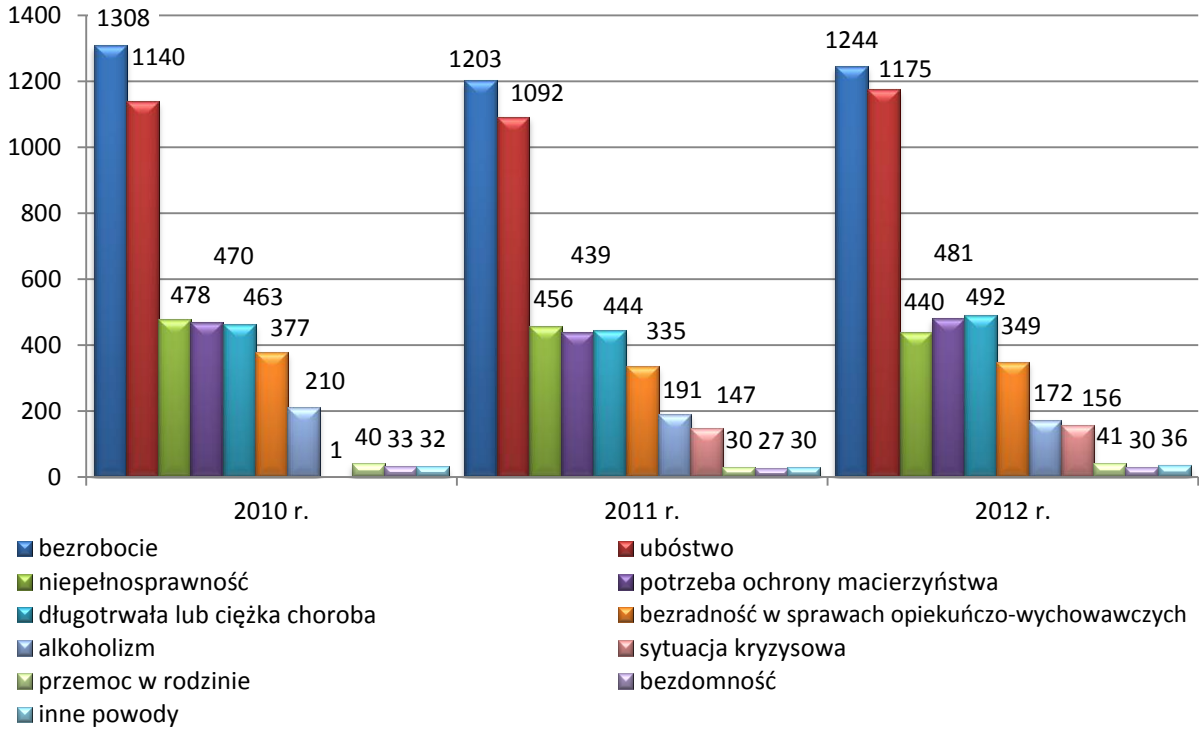

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Andrychowie.

W latach 2010-2012 głównymi powodami udzielania pomocy społecznej w gminie były bezrobocie i powodowane nim ubóstwo. Liczba osób w rodzinach objętych wsparciem OPS-u z ww. przyczyn ulegała wahaniom (bezrobocie: 1.308 w 2010 r., 1.203 w 2011 r., 1.244 w 2012 r., ubóstwo: 1.140 w 2010 r., 1.092 w 2011 r., 1.175 w 2012 r.).

Ważne powody przyznawania świadczeń z zakresu pomocy społecznej stanowiły również niepełnosprawność, potrzeba ochrony macierzyństwa, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, a także alkoholizm i przemoc. Uwagę zwracała zmniejszająca się z roku na rok liczba osób w rodzinach objętych wsparciem OPS-u w związku z niepełnosprawnością (z 478 w 2010 r. do 440 w 2012 r.) i alkoholizmem (z 210 w 2010 r. do 172 w 2012 r.).

Udzielane przez OPS świadczenia pomocy społecznej miały charakter pieniężny, niepieniężny i usługowy. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2010-2012 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez OPS w latach 2010-2012

formy świadczeń		liczba osób			liczba świadczeń		
		2010 r.	2011 r.	2012 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.
pieniężne	zasiłek stały	102	108	123	959	1.014	1.126
	zasiłek okresowy	175	185	199	704	797	696
	zasiłek celowy	467	459	457	X	X	X
niepieniężne	posiłek	304	332	337	40.852	41.014	45.419
	schronienie	0	0	0	0	0	0
	ubranie	0	0	0	0	0	0
	sprawienie pogrzebu	0	3	2	0	3	2
	odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	18	21	27	181	227	250
usługi	usługi opiekuńcze	64	61	60	17.898	19.319	19.369
	specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0
	specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	0	0	0	0	0	0
	poradnictwo specjalistyczne	90*	432*	211*	X	X	X
	praca socjalna	367*	387*	455*	X	X	X
	interwencja kryzysowa	0*	65*	68*	X	X	
	kontrakt socjalny	134	50	102	X	X	X

* liczba rodzin

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Andrychowie.

Spośród świadczeń pieniężnych najczęściej udzielaną formą pomocy w latach 2010-2012 był zasiłek celowy przyznawany na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. W 2010 roku objęto nim 467 osób, rok później 459 osób, a w 2012 roku 457 osób.

Dominujący rodzaj pomocy niepieniężnej stanowił natomiast posiłek, który był wsparciem udzielanym dzieciom, m.in. w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa

w zakresie dożywiania". W analizowanym okresie liczba osób objętych tą formą wsparcia zwiększała się z roku na rok (z 304 w 2010 r. do 337 w 2012 r.). Kuchnia Św. Brata Alberta w Andrychowie, przygotowywała i wydawała gorący posiłek dla osób potrzebujących, które własnym staraniem nie mogą go sobie zapewnić.

Z kolei wśród usług najistotniejszą rolę odgrywała praca socjalna świadczona w celu poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Była ona prowadzona m.in. w oparciu o kontrakt socjalny. I w tym przypadku liczba rodzin, którym udzielono tej formy wsparcia zwiększała się z roku na rok (z 367 w 2010 r. do 455 w 2012 r.).

Duże znaczenie przy wspieraniu rodzin miało także prowadzone w OPS-ie poradnictwo specjalistyczne (w 2010 r. objęto nim 90 rodzin, rok później 432 rodziny, a w 2012 r. 211 rodzin). Było ono świadczone w ramach Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego i przybierało postać terapii rodzinnej obejmującej działania psychologiczne, pedagogiczne, prawne i terapeutyczne, której celem jest przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania jej zadań oraz aktywizacja znacznych grup bezrobotnych. Pomocy w tym zakresie udzielają zatrudnieni przez Ośrodek specjaliści: prawnik, psycholog, terapeuta, pedagog, konsultant ds. osób niepełnosprawnych i mediator.

Dodatkową formą pomocy dla rodzin mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz potrzebujących nakierowania na zmianę stylu wychowania swoich dzieci jest wsparcie asystenta rodziny. W 2013 roku objętych nim było 29 rodzin, w tym 6 rodzin biologicznych, z których dzieci zostały odebrane. Warto dodać, że w tym samym roku OPS ponosił również koszt pobytu 6 dzieci w rodzinach zastępczych i 3 dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Ważną formą wsparcia były także usługi opiekuńcze. Wśród osób nimi objętych zdecydowaną większość stanowiły osoby w wieku 71-80 lat (53 w 2010 r., 54 w 2011 r., 55 w 2012 r.), znacznie mniejsze grono tworzyły natomiast osoby w wieku 61-70 lat (7 w 2010 r., po 8 w latach 2011-2012).

Mieszkańcy gminy, którzy nie mogli samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych i które tym samym wymagały całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, byli kierowane przez OPS do domów pomocy społecznej. W latach 2010-2012 liczba osób,

za których pobyt w DPS-ie gmina ponosiła odpłatność zwiększała się z roku na rok (z 18 do 27).

Ośrodek zajmował się również przyznawaniem stypendiów i zasiłków szkolnych. Pomoc ta najczęściej świadczona jest uczniom pochodzącym z rodzin ubogich lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, np. dotkniętych bezrobociem, i służy zmniejszeniu różnic w dostępie do edukacji. W 2012 roku z tego rodzaju wsparcia skorzystało 600 osób, a kwota, jaką na nie przeznaczono, wyniosła 210.018 zł

W ramach realizowanych zadań OPS przyznawał również świadczenia rodzinne. Choć w latach 2010-2012 ogólna liczba udzielonych świadczeń spadała z roku na rok (z 77.059 w 2010 r. do 67.467 w 2012 r.), to uwagę zwracała stale zwiększająca się liczba przyznanych świadczeń opiekuńczych w postaci zasiłku pielęgnacyjnego (z 9.007 w 2010 r. do 9.604 w 2012 r.) i świadczeń pielęgnacyjnych (z 904 w 2010 r. do 2.003 w 2012 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2010-2012

rodzaj świadczenia	**liczba świadczeń**		
	2010 r.	**2011 r.**	**2012 r.**
zasiłek rodzinny	44.953	41.637	38.182
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	302	236	212
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	2.718	2.517	2.239
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	0	0	0
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	1.827	1.605	1.391
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	1.735	1.591	1.401
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	2.583	2.430	2.282
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	4.912	4.159	3.436
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	7.556	6.987	6.260
zasiłek pielęgnacyjny	9.007	9.587	9.604
świadczenie pielęgnacyjne	904	1.663	2.003
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	562	493	457
liczba świadczeń rodzinnych ogółem	**77.059**	**72.905**	**67.467**

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Andrychowie.

Za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne OPS opłacał składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Liczba tych składek z roku na rok rosła (625 w 2010 r., 1.208 w 2011 r., 1.430 w 2012 r.).

Kolejną formę pomocy udzielaną przez OPS stanowiły świadczenia alimentacyjne, które służą wsparciu osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych. W latach 2010-2012 liczba rodzin, którym przyznano tę pomoc była na zbliżonym poziomie (216 w 2010 r., 223 w 2011 r., 217 w 2012 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	**2011 r.**	**2012 r.**
liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	216	223	218
liczba wypłaconych świadczeń	4.424	4.640	4.635
wartość przyznanych świadczeń (w zł)	1.612.553	1.790.156	1.706.175

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Andrychowie.

W latach 2010-2012 OPS uczestniczył również w realizacji współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego projektu systemowego pn. „Wykorzystaj swoją szansę". Celem głównym projektu była zmiana postawy życiowej beneficjentów Ośrodka poprzez podniesienie ich aktywności społecznej, życiowej, zawodowej lub edukacyjnej. Wobec uczestników projektu stosowano wybrane instrumenty aktywnej integracji, które obejmowały: w ramach aktywizacji edukacyjnej – kursy zawodowe, w ramach aktywizacji społecznej – grupę wsparcia (terapia psychospołeczna, grupowe i indywidualne spotkania z psychologiem), poradnictwo specjalistyczne (indywidualne i grupowe spotkania z prawnikiem), warsztaty z zakresu podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych (grupowe spotkania z pedagogiem), w ramach aktywizacji zawodowej – warsztaty z zakresu podniesienia kompetencji zawodowych, a w ramach aktywizacji zdrowotnej – grupę wsparcia dla osób uzależnionych od alkoholu z elementami edukacji. W ramach projektu były również organizowane wyjazdy szkoleniowo-integracyjne i kulturalno-turystyczne.

Wartość projektu wynosiła 1.161.296,66 zł, w tym kwota dofinansowania 999.063,52 zł. W 2010 roku objęto nim 37 osób, rok później 49, a w 2012 roku 50 osób. W ramach projektu zatrudnionych było 4 pracowników socjalnych.

Istotą pomocy społecznej jest również prowadzenie i rozwój niezbędnej infrastruktury socjalnej. Obejmuje ona zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne.

W gminie Andrychów, obok Ośrodka Pomocy Społecznej - w strukturach którego działają Hostel, dwa Domy Wsparcia dla Bezdomnych - funkcjonują: Ośrodek Wspierania Rodziny i działające w jego ramach Świetlica Środowiskowo-Socjoterapeutyczna i Ognisko Pracy Pozaszkolnej dla dzieci i młodzieży oraz ich rodziców i prawnych opiekunów, Hostel dla ofiar przemocy w rodzinie oraz osób, które znalazły się w innej sytuacji kryzysowej bądź są poszkodowane w efekcie nagłych wydarzeń losowych, np. pożaru, Kuchnia Św. Brata Alberta oraz filia Środowiskowego Domu Samopomocy w Wadowicach dla osób zaburzeniami. Wsparcie mieszkańcom gminy świadczą również Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna oraz Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie, a w jego ramach Całodobowy Oddział Terapii Uzależnień, Oddział leczenia alkoholowych zespołów abstynencyjnych oraz Dzienny Oddział Terapii Uzależnień. Dane szczegółowe na temat tych jednostek przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Instytucje wsparcia w gminie w 2012 roku

nazwa i adres instytucji oraz podmiot prowadzący	zakres oferowanych usług, liczba osób korzystających w 2012 roku oraz potrzeby w zakresie rozwoju instytucji
Ośrodek Wspierania Rodziny, ul. Metalowców 10, 34-120 Andrychów. Podmiot prowadzący: Gmina Andrychów.	W ramach Ośrodka działalność prowadzą: ▪ **Świetlica Środowiskowo-Socjoterapeutyczna** – placówka opiekuńczo-wychowawcza stanowiąca, ze względu na specyfikę działań, placówkę specjalistyczną wsparcia dziennego, działającą w najbliższym środowisku lokalnym dziecka. ▪ **Ognisko Pracy Pozaszkolnej** – posiada bogatą ofertę mającą na celu wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży, kształtowanie uzdolnień, rozwijanie zainteresowań, organizowanie i przygotowanie do racjonalnego korzystania z czasu wolnego. ▪ **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych** – prowadzi w szczególności działania inicjujące w zakresie określonym w ust. 1 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu

	w zakładzie lecznictwa odwykowego. Klientami Ośrodka są dzieci, młodzież, osoby dorosłe poszukujące pomocy i wsparcia, znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej i deklarujące gotowość do przyjęcia pomocy. Każdy potrzebujący otrzymuje w Ośrodku fachową pomoc właściwego specjalisty. Udział w różnorodnych formach aktywności Ośrodka jest dobrowolny, bezpłatny i nieuwarunkowany żadnym skierowaniem. Młodzież aktywna będzie bardziej odporna na chwilowe klęski i niepowodzenia, będące źródłem powstawania wielu zjawisk patologicznych. Liczba miejsc w Świetlicy w 2012 r.: 45. Liczba osób korzystających z oferty Świetlicy w 2012 r.: 58.
Hostel, **ul. Metalowców 10,** **34-120 Andrychów** Podmiot prowadzący: Ośrodek Pomocy Społecznej w Andrychowie.	Hostel jest miejscem całodobowego schronienia i wsparcia dla osób będących w ostrej i nagłej sytuacji kryzysu życiowego (małżeńskiego, rodzinnego sąsiedzkiego) wymagającego zmiany środowiska, ofiar nagłych wydarzeń losowych (katastrof, pożaru, powodzi), osób zagrożonych przemocą fizyczną i psychiczną, wymagających zapewnienia bezpieczeństwa, osób samotnych w celu przerwania ciągu samotności, szczególnie wtedy, gdy nie istnieje sieć wsparcia i wymagają one intensywnej pomocy terapeutycznej Liczba miejsc w 2012 r.:8. Liczba osób korzystających w 2012 r.:14. Potrzeby w zakresie rozwoju instytucji: utworzenie ośrodka interwencji kryzysowej.
Domy Wsparcia **dla Bezdomnych,** **ul. Batorego 48 i 52,** **34-120 Andrychów.** Podmiot prowadzący: Gmina Andrychów.	Zapewnienie schronienia bezdomnym mężczyznom. Liczba miejsc w 2012 r.:23. Liczba osób korzystających w 2012 r.:29. Potrzeby w zakresie rozwoju instytucji: standaryzacja warunków mieszkaniowych.
Kuchnia Św. Brata Alberta, **ul. 1 Maja 11,** **34-120 Andrychów.** Podmiot prowadzący: Zgromadzenie Sióstr Albertynek Posługującym Ubogim – Prowincja Krakowska.	Kuchnia prowadzi działania o charakterze osłonowym, zapobiegające degradacji biologicznej i społecznej osób bezdomnych, niepełnosprawnych i starszych. Kuchnia wydaje posiłki od poniedziałku do soboty w godz. 12.00-14.00. Osoby korzystające z jej oferty otrzymują raz dziennie, nieodpłatnie gorący posiłek z pieczywem. Kuchnia przygotowuje ok. 200 posiłków dziennie, a w okresie Świąt Wielkiej Nocy i Bożego Narodzenia organizuje okolicznościowe obiady i paczki. Znaczna część podopiecznych Kuchni to klienci Ośrodka Pomocy Społecznej w Andrychowie. Potrzeby w zakresie rozwoju instytucji: pozyskanie sponsorów.
Środowiskowy Dom Samopomocy im. bł. Matki Teresy z Kalkuty w Wadowicach, Filia w Andrychowie, **ul. I. Daszyńskiego 12,** **34-120 Andrychów**	Dom jest placówką dziennego pobytu typu A przeznaczoną dla osób z zaburzeniami psychicznymi, wspomagającą ich samodzielność i aktywność w życiu codziennym. Liczba miejsc w 2012 r.: 70 (łącznie z placówką macierzystą w Wadowicach). Potrzeby w zakresie rozwoju instytucji: poszerzenie infrastruktury.

Podmiot prowadzący: Powiat wadowicki.	
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Andrychowie, ul. Metalowców 10, 34-120 Andrychów Podmiot prowadzący: Powiat wadowicki.	Poradnia oferuje bezpłatne usługi dla dzieci i rodziców świadczone przez następujących specjalistów: psycholog, pedagog, logopeda. Potrzeby w zakresie rozwoju instytucji: szerszy dostęp personelu do oferty szkoleniowej.
Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie: Całodobowy Oddział Terapii Uzależnień, Oddział leczenia alkoholowych zespołów abstynencyjnych, Dzienny Oddział Terapii Uzależnień, ul. Dąbrowskiego 19, 34-120 Andrychów Podmiot prowadzący: Województwo małopolskie.	Całodobowy Oddział Terapii Uzależnień to oddział koedukacyjny, dysponujący 70 łóżkami, zajmujący się diagnostyką, leczeniem i rehabilitacją osób uzależnionych od alkoholu, leków uspokajających i nasennych, substancji psychoaktywnych oraz terapią zaburzeń nawyków i popędów. Oddział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych (Detoksykacja) to oddział koedukacyjny, posiadający 30 łóżek, zajmujący się leczeniem zespołów abstynencyjnych (także z drgawkami i majaczeniem) w przebiegu uzależnienia od alkoholu, leków uspokajających i nasennych oraz substancji psychoaktywnych. Dzienny Oddział Terapii Uzależnień realizuje całościową, zorganizowaną strategię oddziaływań psychoterapeutycznych, rehabilitacyjnych oraz medycznych ukierunkowaną na leczenie uzależnień. Potrzeby w zakresie rozwoju instytucji: zwiększenie liczby miejsc na oddziałach refundowanych ze środków NFZ, utworzenie poradni leczenia uzależnień

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Andrychowie.

Mieszkańcy gminy korzystają także z pomocy oferowanej przez instytucje funkcjonujące poza gminą. Ich wykaz zawiera poniżej przedstawiona tabela.

Tabela 14. Instytucje wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystają mieszkańcy gminy

nazwa i adres instytucji	zakres oferowanych usług
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ul. Mickiewicza 15, 34-100 Wadowice	▪ udzielanie pomocy dzieciom pozbawionym opieki rodziców, ▪ opieka nad osobami starszymi, przewlekle chorymi, wymagającymi całodobowej opieki, ▪ pomoc osobom niepełnosprawnym, ▪ specjalistyczne poradnictwo: psychologiczne, prawne i socjalne.
Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Radoczy, Radocza, ul. Dworska 9, 34-100 Tomice	Pomoc oferowana przez Ośrodek obejmuje: ▪ tymczasowe schronienie, ▪ dostęp do specjalistycznego poradnictwa, ▪ prowadzenie działań profilaktycznych,

	▪ organizowanie grup wsparcia i edukacyjno-terapeutycznych, ▪ wsparcie telefoniczne dla osób szukających pomocy, ▪ wsparcie dla usamodzielnianych wychowanków opuszczających pieczę zastępczą.
Dom Samotnej Matki im. Emilii Wojtyłowej, ul. Sadowa 1, 34-100 Wadowice	Dom Samotnej Matki swoją pomocą obejmuje kobiety z małymi dziećmi i kobiety w ciąży, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej i nie mogą samodzielnie funkcjonować w społeczeństwie. Wszelką pomoc znajdą kobiety spodziewające się dziecka, jak również takie, które na skutek przemocy w rodzinie nie mogą przebywać we własnym domu.
Warsztat Terapii Zajęciowej, przy Domu Pomocy Społecznej Zakonu OO. Bonifratrów w Zebrzydowicach, Zebrzydowice 1, 34-120 Kalwaria Zebrzydowska	Warsztat prowadzi działania rehabilitacyjne dla osób niepełnosprawnych poprzez terapię zajęciową w następujących pracowniach: tkactwa, stolarstwa, plastyki i ceramiki, dwie pracownie krawiectwa, gospodarstwa domowego. Uczestnicy Warsztatu trenują umiejętności społeczne, komunikowanie się, zaradność osobistą, kształtują cechy psychofizyczne niezbędne w pracy zawodowej. Warsztat zapewnia możliwości rozwijania indywidualnych uzdolnień i zainteresowań, prowadzi również usprawnianie ruchowe, współpracuje z rodzinami uczestników.
Gminny Środowiskowy Dom Samopomocy w Wieprzu, 34-122 Wieprz 995	Dom jest dziennym ośrodkiem wsparcia dla osób niepełnosprawnych intelektualnie, z zaburzeniami psychicznymi, z niepełnosprawnością fizyczną i innymi sprzężeniami.
Środowiskowy Dom Samopomocy w Wadowicach, ul. Wojtyłów 16, 34-100 Wadowice	Dom jest dziennym ośrodkiem wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
Dom Pomocy Społecznej w Batowicach, Batowice 1 32-086 Węgrzce	Dom oferuje całodobowe wsparcie.
Dom Pomocy Społecznej Konwentu OO. Bonifratrów pw. Św. Józefa w Konarach, Konary-Zielona 21, 32-040 Świątniki Górne	Dom oferuje całodobowe wsparcie.
Dom Pomocy Społecznej w Mianocicach, Mianocice 51, 32-210 Książ Wielki	Dom oferuje całodobowe wsparcie.
Dom Pomocy Społecznej im Św. Brata Alberta Zgromadzenia Braci Albertynów w Ojcowie, Ojców 64, 32-047 Ojców	Dom oferuje całodobowe wsparcie.
Dom Pomocy Społecznej im. Św. Brata Alberta w Izdebniku, 34-144 Izdebnik 3	Dom oferuje całodobowe wsparcie dla kobiet z upośledzeniem umysłowym w wieku 16-48 lat.

Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Szkolnych DE NOTRE DAME w Świebodzicach, ul. Mickiewicza 8, 58-160 Świebodzice	Dom oferuje całodobowe wsparcie.
Dom Pomocy Społecznej Braci Albertynów w Bulowicach, ul. Bł. Faustyny 4, 32-652 Bulowice	Dom oferuje całodobowe wsparcie.
Dom Pomocy Społecznej w Wadowicach, ul. Parkowa 1, 34-100 Wadowice	Dom oferuje całodobowe wsparcie dla osób w podeszłym wieku.
Dom Pomocy Społecznej im. św. O.R. Kalinowskiego w Wadowicach, ul. Pułaskiego 5, 34-100 Wadowice	Dom oferuje całodobowe wsparcie dla osób przewlekle psychicznie chorych.
Domy Pomocy Społecznej Zakonu OO. Bonifratrów w Zebrzydowicach, 34-120 Kalwaria Zebrzydowska	Dom oferuje całodobowe wsparcie dla osób przewlekle psychicznie chorych.
Dom Pomocy Społecznej w Rabie Niżnej, Raba Niżna 1, 34-730 Mszana Dolna	Dom oferuje całodobowe wsparcie.
Dom Opieki „Samarytanin" w Bielsku-Białej, ul. Bednarska 10, 43-316 Bielsko Biała	Dom oferuje całodobowe wsparcie.
Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu, Prowincję Krakowską, ul. Lwowska 31,	Dom oferuje całodobowe wsparcie dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie.
Caritas Archidiecezji Katowickiej –Ośrodek dla Osób Niepełnosprawnych Miłosierdzie Boże w Mikołowie, ul. Gliwicka 366, 43-190 Mikołów	Ośrodek oferuje całodobowe wsparcie.

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Radoczy, Radocza, ul. Dworska 9, 34-100 Tomice	Placówka koedukacyjna dla dzieci powyżej 10 roku życia wymagających szczególnej opieki lub mających trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie.

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Andrychowie.

16. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form jego aktywności. Pełnią istotną rolę nie tylko w konsolidacji społeczności lokalnej, organizacyjnym wzmacnianiu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

Współpraca samorządu lokalnego z podmiotami należącymi do sektora pozarządowego nie tylko pozwala skuteczniej i efektywniej działać na rzecz rozwoju oraz poprawy warunków i jakości życia mieszkańców, lecz również umożliwia istotne odciążenie sektora publicznego w realizacji zadań.

W 2012 roku w gminie Andrychów funkcjonowało 69 organizacji pozarządowych. Samorząd gminy posiadał akt prawa miejscowego, tj. Program współpracy Gminy Andrychów z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, w oparciu o który miał możliwość podejmowania z nimi współpracy w następującym formach finansowych i pozafinansowych:

- zlecanie realizacji zadań publicznych poprzez powierzenie bądź wsparcie ich wykonania wraz z udzieleniem dotacji, odpowiednio na finansowanie bądź dofinansowanie realizacji zadań,
- udostępnianie lokali na spotkania, szkolenia, konferencje,

- współpraca w zakresie pozyskiwania przez organizacje środków finansowych z różnych źródeł,
- wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności i realizowanych zadaniach, w szczególności poprzez publikowanie informacji na stronach internetowych Urzędu Miejskiego w Andrychowie,
- organizowanie szkoleń i udzielanie pomocy merytorycznej organizacjom,
- promowanie i udzielanie pomocy w tworzeniu dobrego wizerunku organizacji,
- udzielanie pomocy w nawiązywaniu współpracy regionalnej, ponadregionalnej i międzynarodowej z partnerami o podobnym profilu działania,
- aktualizowania internetowej bazy danych organizacji mających siedzibę na terenie gminy.

Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat sektora pozarządowego w gminie.

Tabela 15. Organizacje pozarządowe w gminie w 2012 roku

lp.	nazwa i adres organizacji	charakterystyka działania
Gospodarka, polityka		
1.	Cech Rzemiosł Różnych, ul. Krakowska 130, 34-120 Andrychów	
2.	Koło Emerytów i Rencistów NSZZ Solidarność Andropol S.A., ul. Starowiejska 22, 34-120 Andrychów	
3.	Stowarzyszenie firm Geodezyjnych Ziemi Andrychowskiej, ul. Krakowska 130, 34-120 Andrychów	
4.	Stowarzyszenie Przedsiębiorców Małopolski, ul. Krakowska 64, 34-120 Andrychów	
Charytatywne		
5.	Maltańska Służba Medyczna, ul. Jałowcowa 3, 34-120 Targanice	
6.	Polski Czerwony Krzyż, ul. Starowiejska 17A, 34-120 Andrychów	
7.	Stowarzyszenie Pomocy Bezdomnym Pełna Chata, ul. Żwirki i Wigury 50a, 34-120 Andrychów	
8.	Wiara i Światło, ul. Starowiejska 30, 34-120 Andrychów	Grupa Chrześcijańska przy Kościele Parafialnym pw. Św. Stanisława w Andrychowie.

Kombatanci		
9.	Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej, Zarząd Terenowy, ul. 1 Maja 15, 34-120 Andrychów	
10.	Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych, ul. 27 Stycznia 4, 34-120 Andrychów	
11.	Związek Więźniów Politycznych Okresu Stalinowskiego, ul. 1 Maja 15, 34-120 Andrychów	
Kultura		
12.	Andrychowskie Stowarzyszenie Twórców Kultury „Astek”, ul. Bielska 183, 34-120 Roczyny	▪ działanie na rzecz poszanowania dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, ▪ promowanie lokalnych twórców kultury i sztuki, ▪ podniesienie znaczenia regionalnej kultury i sztuki, ▪ wyszukiwanie młodych talentów, ▪ objęcie patronatu nad artystycznie uzdolnioną młodzieżą, ▪ integrację artystów niepełnosprawnych z pełnosprawnymi, ▪ promowanie dorobku kulturalnego Gmin Beskidu Małego i okolic w kraju i za granicą, ▪ współpraca z organizacjami krajowymi i międzynarodowymi o podobnych celach statutowych, ▪ organizowanie terapii przez sztukę, ▪ upowszechnianie kultury, sztuki, propagowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dzieci, młodzieży i dorosłych oraz edukacja i wychowanie, a także wdrażanie do partycypacji, ▪ działalność na rzecz grup marginalizowanych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem, w tym także mniejszości narodowych, etnicznych i religijnych, ▪ przeciwdziałanie patologiom, w tym alkoholizmowi, narkomanii, przemocy, ▪ promocja zdrowego stylu życia, kultury fizycznej i sportu, ▪ działalność proekologiczna, upowszechnianie ekologicznych i zdrowych upraw i technologii produkcji w rolnictwie, ▪ działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich i wiejskich, ▪ działania wspomagające rozwój społeczności lokalnych, organizacji pozarządowych i innych instytucji działających na rzecz dobra publicznego w różnych dziedzinach życia społecznego, ▪ promocja i organizacja wolontariatu.
13.	Stowarzyszenie Gospodyń Wiejskich, ul. Krakowska 41, 34-120 Andrychów	▪ działalność opiekuńcza, oświatowa, edukacyjna, kulturalna, wspieranie inicjatyw społecznych, ochrona zdrowia, a także promocja zdrowia wśród społeczności wiejskiej i lokalnej,

		▪ współpraca i pomoc dla Kół Gospodyń Wiejskich i innych organizacji działających na wsi, ▪ reprezentowanie interesów Stowarzyszenia i innych organizacji społecznych działających na terenie wsi wobec władzy samorządowej, rządowej oraz wobec innych organizacji, ▪ wspomaganie członków w działalności gospodarczej, kulturalnej i społecznej, ▪ wspieranie lokalnych inicjatyw gospodarczych, kulturalnych, społecznych oraz zdrowotnych, ▪ obrona praw, reprezentowanie interesów i działanie na rzecz poprawy sytuacji społeczno-zawodowej kobiet, szczególnie wiejskich i ich rodzin, ▪ inicjowanie i podejmowanie różnorodnych działań na rzecz poprawy życia i pracy kobiet wiejskich, udzielanie pomocy kobietom w wykonywaniu przez nie obowiązków matki, obywatelki, producentki i gospodyni, ▪ prowadzenie wśród kobiet wiejskich działalności społeczno-wychowawczej, oświatowo-kulturalnej, w zakresie poprawy warunków socjalno-bytowych rodzin wiejskich, upowszechniania postępu w rolnictwie i gospodarstwie domowym oraz poprawy stanu ochrony zdrowia i opieki społecznej mieszkańców wsi, ▪ współpraca z innymi organizacjami o podobnym profilu działania w kraju i zagranicą.
14.	Stowarzyszenie Grupa Twórców „MY”, ul. Szewska 7, 34-120 Andrychów	Członkowie uprawiają następujące techniki artystyczne, malarstwo olejne, akwarela, pastel, haft artystyczny, rzeźba, intarsja, fotografia. Skupiamy ok. 20 członków w różnym wieku i różnych zawodach, złączonych wspólną pasją twórczą. Stowarzyszenie jest jedną z najstarszych grup na Podbeskidziu; starszym jest jedynie Stowarzyszenie plastyków „ONDRASZEK” z Bielska Białej. Stowarzyszenie ma na swoim koncie wiele plenerów, wystaw zbiorowych, indywidualnych w różnych zakątkach Polski, a nawet za jej granicami. Członkowie Grupy „MY” biorąc udział w konkursach na terenie całego kraju zdobyli liczne nagrody i wyróżnienia. Chociaż wielu z zrzeszonych w grupie twórców zdobyło pierwsze miejsca w ogólnopolskich konkursach, za swój największy sukces Stowarzyszenie uważa to, że przetrwało tak długo (40 lat) i że wciąż jego członkowie chcą się spotykać w Miejskim Domu Kultury w Andrychowie, jak do tej pory w każdy pierwszy czwartek miesiąca. Członków cementuje umiłowanie do sztuki. Ich prace znajdują się prawie w całej Europie, ale także za oceanem, zostały zakupione przez polskie muzea oraz liczną rzeszę krajowych kolekcjonerów.

15.	Stowarzyszenie Przyjaciół Zespołu „Dino”, ul. Słowackiego 15, 34-120 Andrychów	Taneczna Rewia Dziecięco-Młodzieżowa.
16.	Towarzystwo Miłośników Andrychowa, ul. Krakowska 69, 34-120 Andrychów	Towarzystwo istnieje od 1976 roku. Działalność Towarzystwa obejmuje wspieranie i organizowanie różnorodnych działań związanych z dziedzictwem kulturowym Andrychowszczyzny. Jednym z ważniejszych przedsięwzięć jest prowadzenie Izby Regionalnej Ziemi Andrychowskiej. Wszystko, co w niej zgromadzono i można oglądać powstało dzięki ofiarności mieszkańców Gminy Andrychów, którzy przekazują przedmioty i dokumenty stanowiące ogromną wartość historyczną i pamiątkarską.
Nauka i hobby etniczne		
17.	Andrychowski Klub Łączności „Delta” SP9K, ul. Starowiejska 22a/417, 34-120 Andrychów	Klub Łączności „Delta” SP9KUP działa od 24 lat. W swym gronie skupia ludzi, którzy mniej lub więcej interesują się łącznością, konstrukcją urządzeń lub sportem. Nie ma znaczenia wiek, wykształcenie czy wyznanie religijne. To Klub skupiający młodzież i dorosłych, dla których łączność jest formą sportu i którą traktują jako swoje hobby. Nie wyjeżdżając z kraju, miasta, a nawet nie wychodząc z domu, krótkofalowcy nawiązują znajomości, przyjaźnie z ludźmi z odległych zakątków świata. Bardziej wtajemniczeni członkowie DELTY biorą udział w licznych zawodach krajowych i międzynarodowych. Działalność Klubu nie ogranicza się jedynie do przesiadywania przy radiu lub komputerze. Krótkofalowcy wciąż pogłębiają swoją wiedzę z dziedziny techniki budowy urządzeń radiowych, anten czy innych urządzeń elektronicznych. Biorą także udział w akcjach ratowniczych. „Delta” współpracuje z Ligą Obrony Kraju, Obroną Cywilną oraz z Centrum Kultury i Wypoczynku w Andrychowie. Celem Klubu jest ciągłe doskonalenie umiejętności operatorów radiostacji i przygotowywanie ich do sprawnego tworzenia rezerwowej sieci łączności radiowej na wypadek klęsk żywiołowych lub innych zagrożeń. Pod względem osiągnięć, od kilku lat Klub z Andrychowa uznawany jest za najlepszy klub w Małopolsce. Nie sposób wymienić jego wszystkich sukcesów. Andrychowscy krótkofalowcy byli niejednokrotnie Mistrzami i Vice-Mistrzami Polski Radiostacji Klubowych w zawodach krajowych
18.	Koło Osiedlowe PTTK Chałupa, ul. Lenartowicza 7, 34-120 Andrychów	Koło PTTK „Chałupa” przy Andrychowskiej Spółdzielni Mieszkaniowej zostało powołane na zebraniu założycielskim w Andrychowskiej Spółdzielni Mieszkaniowej 6 grudnia 1973 roku. Skupia w swoich szeregach ponad 100 członków. Od początku istnienia koło PTTK „Chałupa” oferuje różne formy wypoczynku

		sobotnio-niedzielnego nie tylko dla swoich członków ale dla mieszkańców całej gminy. W końcu lat siedemdziesiątych Koło poszerzyło swą dotychczasową ofertę turystyczną o działalność kulturalną.
19.	Koło Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego, ul. Szewska 7, 34-120 Andrychów	
20.	Koło Rodzinne PTTK Szarotka, ul. Garncarska 23, 34-120 Andrychów	Koło skupione jest wokół kol. Stefana Jakubowskiego. Opiekuje się on m.in. kaplicą na Groniu Jana Pawła II koło Leskowca w Beskidzie Małym, gdzie często jako młody chłopak bywał Karol Wojtyła, a potem jako kardynał, biskup krakowski i Papież Jan Paweł II. Stefan Jakubowski wraz z żoną Danutą skupili wokół siebie ludzi dobrej woli, którzy z pasją i zaangażowaniem oddali się idei tego mini-sanktuarium, tak niezwykle popularnego w ostatnich latach. Koło od wielu lat organizuje Ogólnopolski Rajd Śladami Jana Pawła II
21.	Małopolskie Stowarzyszenie Romów, ul. Floriańska 3, 34-120 Andrychów	
22.	Polski Związek Filatelistów – Koło Nr 37, ul. Lenartowicza 12/49, 34-120 Andrychów	
23.	Polski Związek Pszczelarski, ul. Racławicka 122, 34-120 Sułkowice	
24.	Polski Związek Wędkarski, Koło Miejskie, ul. Metalowców 4/40, 34-120 Andrychów	
25.	Polski Związek Wędkarski, Koło przy WSW, ul. Lenartowicza 25, 34-120 Andrychów	
26.	PTTK Andropol, ul. Krakowska 136, 34-120 Andrychów	Towarzystwo wypracowało i upowszechniło krajoznawczy program turystyki związany z poznawaniem Ojczyzny, ochroną przyrody, krajobrazu i zabytków. Stwarza warunki ułatwiające turystom i krajoznawcom wędrowanie po kraju i za granicą – pomaga w wędrowaniu indywidualnym. Towarzystwo stworzyło i upowszechnia system odznak turystyki kwalifikowanej służący rozwojowi zainteresowania różnymi formami turystyki i krajoznawstwa.
27.	Stowarzyszenie Hodowców Gołębi Pocztowych, ul. Batorego 18, 34-120 Andrychów	
28.	Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku w Andrychowie, ul. Krakowska 112, 34-120 Andrychów	▪ prowadzenie edukacji w różnych dziedzinach nauk, a w szczególności w zakresie medycyny i profilaktyki zdrowia, nauk humanistycznych, kultury i sztuki, nauk społecznych i ekonomicznych, nauk technicznych, a także nauk o ziemi

		i wszechświecie, ▪ aktywizacja społeczna osób starszych poprzez uczestnictwo w różnych formach życia społecznego, ▪ propagowanie zasad kulturalnego współżycia społecznego, ▪ propagowanie i popieranie różnorodnych form aktywności intelektualnej, psychicznej i fizycznej adekwatnie do wieku, stopnia sprawności i zainteresowań członków stowarzyszenia, ▪ inspirowanie wszelkich działań na rzecz środowiska ludzi starszych, w tym również osób niepełnosprawnych, bezrobotnych i chorych, ▪ upowszechnianie wiedzy o Andrychowie i regionie poprzez prezentowanie dorobku kulturalno-społecznego, historii i walorów turystycznych, ▪ pozyskiwanie środków zarówno ze źródeł krajowych, jak i zagranicznych na finansowanie celów statutowych Stowarzyszenia.
29.	Związek Harcerstwa Polskiego, ul. Starowiejska 5, 34-120 Andrychów	Za główne cele swojego działania ZHP uznaje: 1) stwarzanie warunków do wszechstronnego, intelektualnego, społecznego, duchowego, emocjonalnego i fizycznego rozwoju człowieka, 2) nieskrępowane kształtowanie osobowości człowieka odpowiedzialnego, przy poszanowaniu jego prawa do wolności i godności, w tym wolności od wszelkich nałogów 3) upowszechnianie i umacnianie w społeczeństwie przywiązania do wartości: wolności, prawdy, sprawiedliwości, demokracji, samorządności, równouprawnienia, tolerancji i przyjaźni, 4) stwarzanie warunków do nawiązywania i utrwalania silnych więzi międzyludzkich ponad podziałami rasowymi, narodowościowymi i wyznaniowymi, 5) upowszechnianie wiedzy o świecie przyrody, przeciwstawianie się jego niszczeniu przez cywilizację, kształtowanie potrzeby kontaktu z nieskażona przyrodą
	„Stowarzyszenie Osób Starszych Niepełnosprawnych i Osób Samotnie Wychowujących Dziecko „WITALNOŚĆ”	
Ochotnicze Staże Pożarne		
30.	OSP Andrychów, ul. Rynek 16, 34-120 Andrychów	
31.	OSP Inwałd, ul. Miła 9a, 34-120 Inwałd	
32.	OSP Roczyny, ul. Bielska 156, 34-120 Roczyny	
33.	OSP Rzyki, Os. Za Kościołem 1a, 34-125 Rzyki	
34.	OSP Sułkowice-Bolęcina, ul. Racławicka 121, 34-125 Sułkowice	

35.	OSP Sułkowice-Łęg, ul. Beskidzka 124a, 34-120 Andrychów	
36.	OSP Targanice Dolne, ul. Dobra, 34-120 Targanice Dolne	
37.	OSP Targanice Górne, ul. Floriańska 2, 34-120 Targanice	
38.	OSP Zagórnik, ul. Skotnicka 2, 34-120 Andrychów	
Religia, zdrowie		
39.	Akcja Katolicka – Parafia Św. Macieja, ul. Rynek 27, 34-120 Andrychów	
40.	Andrychowskie Stowarzyszenie Odnowy Psychicznej i Fizycznej, ul. Pachla 14, 34-120 Andrychów	
41.	Andrychowskie Stowarzyszenie Trzeźwości – Klub Integracji Społecznej Watra, ul. Metalowców 10, 34-120 Andrychów	Stowarzyszenie prowadzi działalność statutową na rzecz osób, które: ▪ są osobami uzależnionymi od alkoholu i innych środków psychoaktywnych, ▪ były lub są leczone z uzależnienia od alkoholu, są współuzależnione, ▪ są ofiarami przemocy w rodzinie, ▪ są zagrożone wykluczeniem społecznym, ▪ są niepełnosprawne, ▪ sympatyzują z ruchem abstynenckim.
42.	Chrześcijańska Służba Charytatywna, ul. 27 Stycznia 1, 34-120 Andrychów	Stowarzyszenie prowadzi Klub Zdrowia.
43.	Chrześcijańskie Stowarzyszenie Wspomagania Rozwoju Społeczności Lokalnej TOTUS, ul. Starowiejska 30, 34-120 Andrychów	Działania na rzecz osób samotnych i niepełnosprawnych.
44.	Fundacja „PROMYCZEK”, Dobra 14, 34-120 Targanice	Celami Fundacji są: ▪ działalność na rzecz osób niepełnosprawnych ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, ▪ działalność na rzecz dzieci zagrożonych niepełnosprawnością, ▪ pomoc społeczna umożliwiająca osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych oraz wyrównywanie szans tych osób, ▪ działalność charytatywna, ▪ ochrona i promocja zdrowia, ▪ nauka, szkolnictwo, edukacja, oświata i wychowanie, ▪ działalność na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka, ▪ przeciwdziałanie patologiom społecznym, ▪ promocja i organizacja wolontariatu, ▪ pomoc osobom wymagającym rehabilitacji,

		poszkodowanym w wypadkach komunikacyjnych oraz innych zdarzeniach losowych, ▪ wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej, ▪ wypoczynek dzieci i młodzieży, ▪ turystyka i krajoznawstwo, ▪ działalność na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami, ▪ działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych, ▪ współdziałanie z instytucjami i organizacjami zajmującymi się problemem ludzi niepełnoprawnych w kraju i za granicą, ▪ działalność na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, ▪ promocja zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy ze szczególnym uwzględnieniem osób niepełnosprawnych, ▪ działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym, ▪ pomoc szpitalom i placówkom medycznym, ▪ pomoc placówkom wychowawczym, oświatowym i opiekuńczym, Fundacja realizuje swoje cele poprzez: ▪ organizowanie i prowadzenie warsztatów oraz terapii dla osób niepełnosprawnych, ▪ pomoc rzeczową i finansową na rzecz osób niepełnosprawnych znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, ▪ wspieranie i utrzymywanie kontaktu zarówno z osobami niepełnosprawnymi, jak i z ich rodzinami, ▪ ułatwienie aktywności społecznej osób niepełnosprawnych, w tym likwidowanie uprzedzeń wobec osób niepełnosprawnych, ▪ pomoc rzeczową i finansową na rzecz osób niepełnosprawnych, ▪ organizowanie kwest pieniężnych, ▪ organizowanie zbiórek pieniężnych wśród firm w kraju i za granicą, ▪ pozyskiwanie sponsorów okolicznościowych i stałych, ▪ prowadzenie różnorodnych form działalności edukacyjnej, w tym warsztatów, kursów, szkoleń i wykładów, ▪ podejmowanie działań rozwijających twórczość i kreatywność, ▪ organizowanie przedsięwzięć promujących turystykę, ▪ podejmowanie inicjatyw mających na celu promocję regionu,

		▪ organizowanie przedsięwzięć na rzecz społeczności lokalnej, ▪ prowadzenie działalności szkoleniowej, informacyjnej i doradczej dla osób indywidualnych oraz przedsiębiorstw, ▪ krzewienie aktywności społecznej, ▪ organizowanie konkursów krajowych i międzynarodowych spójnych z celami statutowymi Fundacji, ▪ zapobieganie wszelkim formom marginalizacji i wykluczenia społecznego, ▪ realizowanie działań w zakresie ekologii i ochrony środowiska, kultury fizycznej oraz sportu, ▪ organizowanie akcji charytatywnych, ▪ realizowanie działań wydawniczych i badawczych w zakresie celów statutowych Fundacji, ▪ promowanie i upowszechnianie działań i celów Fundacji w środkach masowego przekazu, ▪ podejmowanie innych czynności i środków działania związanych z realizacją celów statutowych Fundacji.
45.	Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży– Parafia pw. Św. Macieja, ul. Rynek 27, 34-120 Andrychów	
46.	Klub Honorowego Dawcy Krwi, ul. Starowiejska 17a, 34-120 Andrychów	
47.	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, ul. Krakowska 72, 34-120 Andrychów	
48.	Polski Związek Niewidomych, ul. Krakowska 74, 34-120 Andrychów	
49.	Stowarzyszenie Chorych na Cukrzycę, ul. Krakowska 74, 34-120 Andrychów	
50.	Andrychowskie Stowarzyszenie Odnowy Psychicznej i Fizycznej Klub Integracji Społecznej „Światło – Nadzieja”, ul. Pachla 14, 34-120 Andrychów	Cele działania Stowarzyszenia: ▪ zahamowanie procesu patologicznego wśród lokalnej społeczności Gminy Andrychów, ▪ prowadzenie edukacji profilaktycznej, ▪ prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych, terapeutycznych, rehabilitacja jednostki i rodziny. Stowarzyszenie „ Światło – Nadzieja” udziela pomocy poprzez: ▪ psychoterapię indywidualną – praca w kontakcie indywidualnym mająca na celu zwiększenie u klienta motywacji do trzeźwienia bądź też służąca rozwiązywaniu bieżących problemów życiowych związanych nadużywaniem alkoholu, ▪ psychoterapię grupową, – dla osób uzależnionych (praca nad zwiększaniem motywacji do trzeźwienia, rozwiązywanie bieżących problemów wynikających z picia alkoholu),

		– dla osób współuzależnionych (rozwiązywanie bieżących problemów wynikających z faktu pozostawania w relacji z osobą uzależnioną), • warsztaty terapeutyczne mające na celu pogłębioną pracę nad określonym problemem, • zajęcia edukacyjno-informacyjne na temat wpływu alkoholu na zdrowie i życie człowieka (dla dorosłych i młodzieży), • wykłady osoby duchownej – wyjazdy do miejsc sakralnych, mających na celu odnowę duchową, • spotkania rekreacyjno-sportowe, • spotkania społeczności klubowej.
Sport		
51.	ACTIVE rehabilitacja i sport, ul. Lenartowicza 54/60, 34-120 Andrychów	Głównym celem firmy ACTIVE jest kształtowanie zdrowego stylu życia poprzez aktywność całego organizmu człowieka – kompleksowe działanie fizyczne i psychiczne, które ma na celu przywrócenie pełnej sprawności
52.	Andrychowski Klub Sportowy Beskid, ul. Kościuszki 1, 34-120 Andrychów	Klub Sportowy – piłka nożna.
53.	Andrychowskie Towarzystwo Tenisowe, ul. Beskidzka 29, 34-120 Targanice	
54.	Klub Siatkarski „Beskid”, ul. Lenartowicza 14/28, 34-120 Andrychów	
55.	Klub Sportowy „Atees”, ul. Słowackiego 15, 34-120 Andrychów	Klub Sportowy – tenis stołowy.
56.	Ludowy Klub Sportowy „Gronie”, ul. Szkolna, 34-120 Zagórnik	Klub Sportowy – piłka nożna.
57.	Ludowy Klub Sportowy „Halniak”, ul. Floriańska 2, 34-120 Targanice	Klub Sportowy – piłka nożna.
58.	Ludowy Klub Sportowy „Huragan”, ul. Miła 9, 34-120 Inwałd	Klub Sportowy – piłka nożna.
59.	Ludowy Klub Sportowy „Leskowiec”, os. Szczęśniaki 1, 34-125 Rzyki	Klub Sportowy – piłka nożna.
60.	Ludowy Klub Sportowy „Stalmark-Burza”, ul. Sportowa 14, 34-120 Roczyny	Klub Sportowy – piłka nożna.
61.	LKS Znicz, ul. Batorego 24, 34-120 Sułkowice-Bolęcina	Klub Sportowy– piłka nożna.
62.	Małopolski Klub Karate, ul. Starowiejska 22A, 34-120 Andrychów	Klub Sportowy – karate.
63.	Międzyszkolny Klub Sportowy, ul. 1 Maja 4, 34-120 Andrychów	Klub Sportowy – piłka nożna.

64.	Ognisko TKKF Motor, ul. Lenartowicza 58/60, 34-120 Andrychów	Klub Sportowy.
65.	Rodzinne Towarzystwo Sportowe Jawornica, ul. Turystyczna 103, 34-120 Sułkowice	Organizacja imprez turystyczno-sportowo-rekreacyjnych.
66.	Speed Rock Wadowice, ul. Mydlarska 1, 34-100 Wadowice	Klub Sportowy
67.	Uczniowski Klub Sportowy „Black Dragon”, ul. J. Dąbrowskiego 2, 34-120 Andrychów	Klub Sportowy
68.	Uczniowski Klub Sportowy „Herkules”, ul. Dąbrowskiego 2, 34-120 Andrychów	Klub Sportowy
69.	Uczniowski Klub Sportowy „Lider”, ul. Starowiejska 22A, 34-120 Andrychów	Klub Sportowy

Źródło danych: Urząd Miejski w Andrychowie.

W 2012 roku w gminie Andrychów było 9 parafii Kościoła rzymskokatolickiego, Dom Zakonny Zgromadzenia Sióstr Służebniczek Najświętszej Maryi Panny Niepokalanie Poczętej, 2 kościoły protestanckie i 2 związki wyznaniowe (Świadkowie Jehowy i Wolni Badacze Pisma Świętego). Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 16. Kościoły i związki wyznaniowe w gminie w 2012 roku

lp.	**nazwa parafii**	**adres kościoła**
	katolicyzm	
1.	Parafia Miłosierdzia Bożego w Sułkowicach-Łęgu	ul. Kościelna 8, 34-120 Sułkowice-Łęg
2.	Parafia Narodzenia NMP w Inwałdzie	ul. Wadowicka 110, 34-120 Inwałd
3.	Parafia Nawiedzenia NMP w Targanicach	ul. Jawornicka 2, 34-120 Targanice
4.	Parafia Św. Bartłomieja i Łukasza w Zagórniku	ul. Inwałdzka 5, 34-120 Inwałd
5.	Parafia Św. Jakuba w Rzykach	os. Za Kościołem 16, 34-125 Rzyki
6.	Parafia św. Jana Chrzciciela w Sułkowicach Bolęcinie	ul. Racławicka 202, 34-120 Sułkowice-Bolęcina
7.	Parafia Św. Macieja w Andrychowie	ul. Rynek 37, 34-120 Andrychów
8.	Parafia Św. Stanisława Biskupa Męczennika w Andrychowie	ul. Starowiejska 30, 34-120 Andrychów
9.	Parafia Św. Urbana w Roczynach	ul. Bielska 108, 34-120 Roczyny
10.	Dom Zakonny Zgromadzenia Sióstr Służebniczek Najświętszej Maryi Panny Niepokalanie Poczętej	ul. Starowiejska 24, 34-120 Andrychów

protestantyzm		
11.	Zbór Kościoła Chrześcijan Dnia Sobotniego w Andrychowie – Zbór Chrześcijan Dnia Sobotniego w Andrychowie	ul. Batorego 29, 34-120 Andrychów
12.	Kościół Adwentystów Dnia Siódmego – Diecezja Zachodnia	ul. 27 Stycznia 1, 34-120 Andrychów
inne		
13.	Świadkowie Jehowy	ul. Na Wzgórzach 6, 34-120 Andrychów
14.	Wolni Badacze Pisma Świętego	

Źródło danych: Opracowanie własne.

17. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM”

Badania ankietowe przeprowadzone w ramach diagnozy sytuacji społecznej w gminie Andrychów posłużyły identyfikacji, określeniu przyczyn i skali występujących na jej terenie problemów społecznych oraz wskazaniu działań, jakie należałoby podjąć w celu zmniejszenia ich natężenia oraz zminimalizowania ich skutków.

Badania zostały przeprowadzone przy pomocy ankiet, które zostały rozpowszechnione wśród mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego – Burmistrza, radnych, sołtysów, pracowników Urzędu Miejskiego, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli jednostek organizacyjnych gminy, m.in. placówek oświatowo-wychowawczych, kulturalnych, sportowych i pomocy społecznej, a także przedstawicieli jednostek służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych i kościoła.

Do analizy przedłożono w sumie 225 wypełnionych anonimowo ankiet.

W pierwszym pytaniu poproszono przedstawicieli środowiska lokalnego o ocenę warunków życia w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 28. Warunki życia w gminie

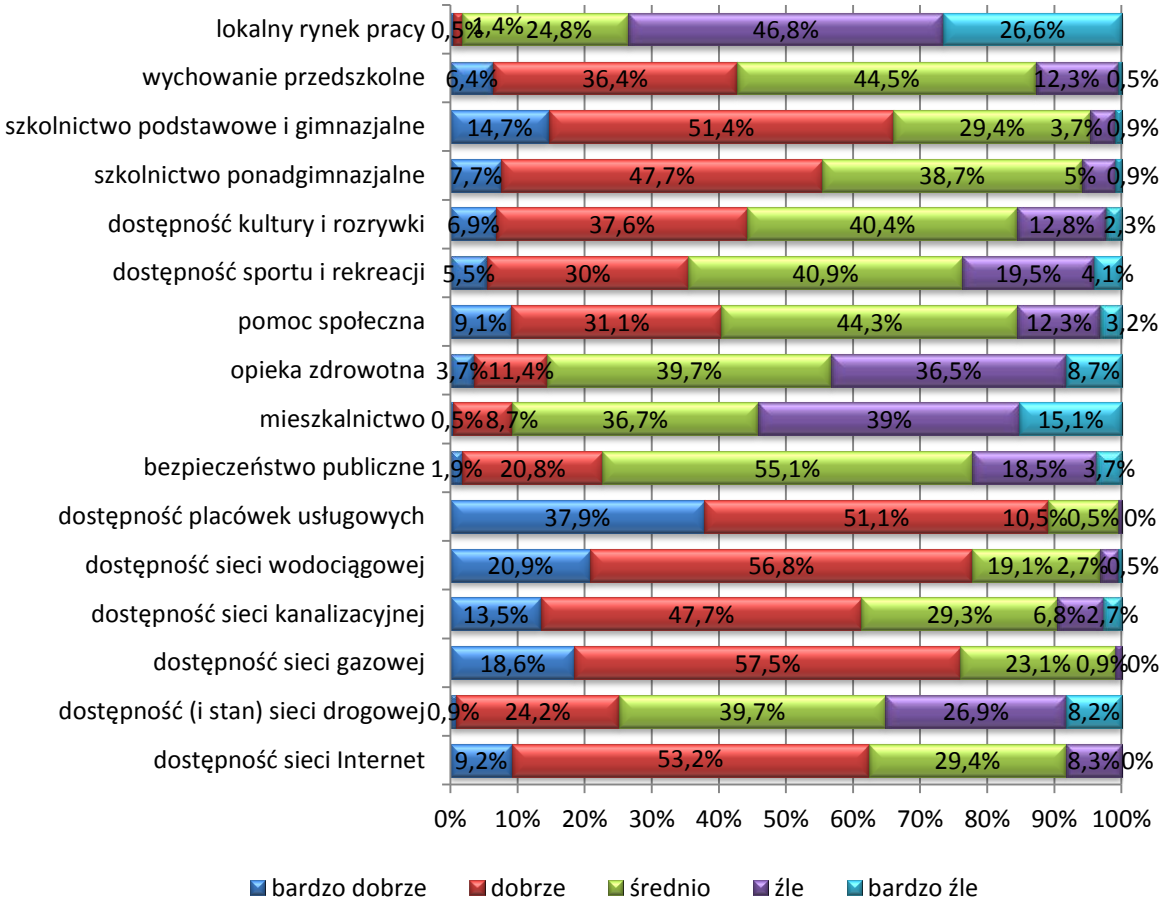

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Analizując warunki życia w gminie, przedstawiciele środowiska lokalnego najlepiej ocenili dostępność placówek usługowych, w tym handlowych (łącznie 89% ocen dobrych i bardzo dobrych), a także infrastruktury technicznej w postaci sieci wodociągowej, gazowej i kanalizacyjnej. Z wysoką oceną spotkały się także placówki oświatowe funkcjonujące w gminie na szczeblu podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym oraz dostęp do sieci Internet.

Najniżej ankietowani ocenili natomiast lokalny rynek pracy (w sumie 73,4% ocen złych i bardzo złych). Niezadowolenie budziła również sytuacja na rynku mieszkaniowym, dostępność opieki medycznej oraz dostępność i stan sieci drogowej.

W kolejnym pytaniu zapytano badanych o problemy, które najczęściej dotykają mieszkańców gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 29. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

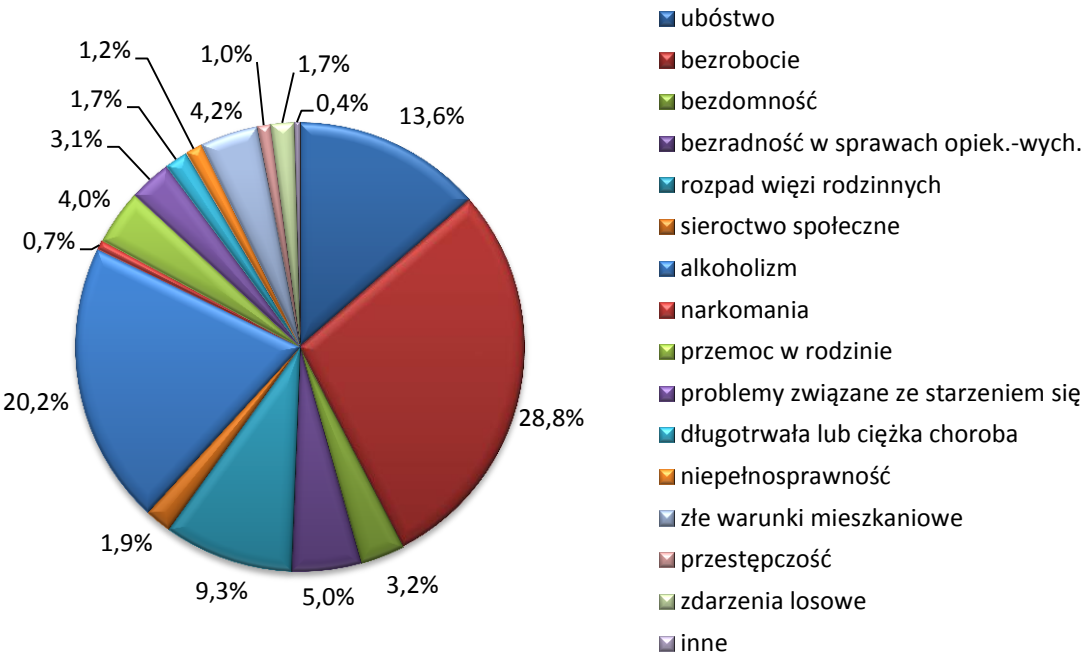

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Do problemów, które najczęściej dotykają mieszkańców gminy, respondenci zaliczyli bezrobocie (28,8%), a następnie alkoholizm (20,2%) i ubóstwo (13,6%).

Uwagę zwrócili również na rozpad więzi rodzinnych i samotne wychowywanie dzieci (9,3%), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego (5%), złe warunki mieszkaniowe (4,2%) i przemoc w rodzinie (4%).

Badani wspominali także o bezdomności (3,2%) oraz problemach związanych ze starzeniem się (3,1%).

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowali identyfikowali grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 30. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie

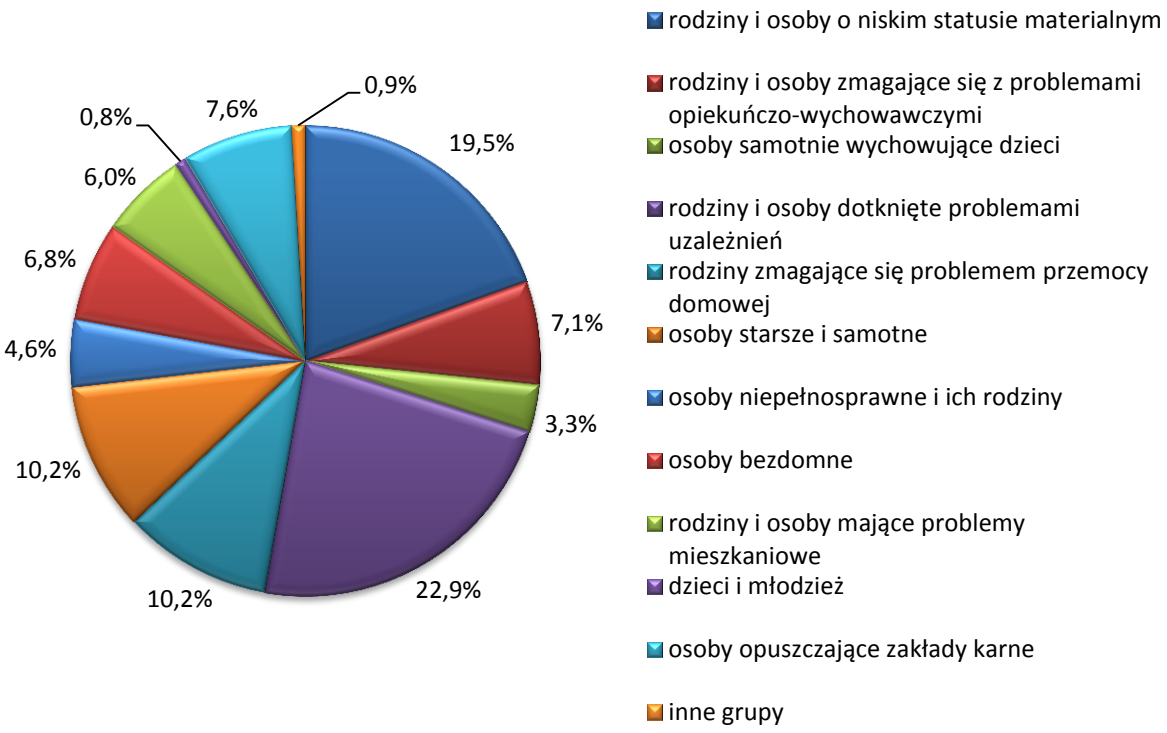

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Najwięcej badanych (22,9%) stwierdziło, że najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym są osoby i rodziny zmagające się z problemami uzależnień i przemocy w rodzinie. Równie liczne grono wśród ankietowanych stanowili ci, którzy wskazali na osoby i rodziny o niskim statusie materialnym (19,5%).

Zdaniem respondentów wykluczeniem społecznym zagrożone są także rodziny zmagające się z problemami przemocy domowej oraz osoby starsze i samotne (po 10,2%).

W kolejnych pytaniach poproszono badanych o opinię na temat poziomu bezrobocia w gminie oraz wskazanie działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób nim dotkniętych. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 31. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie?

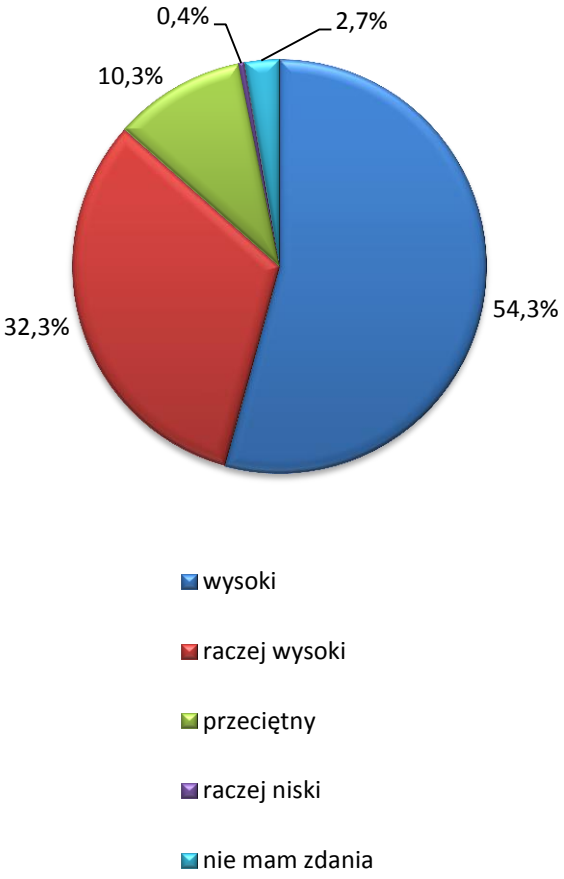

Wykres 32. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?

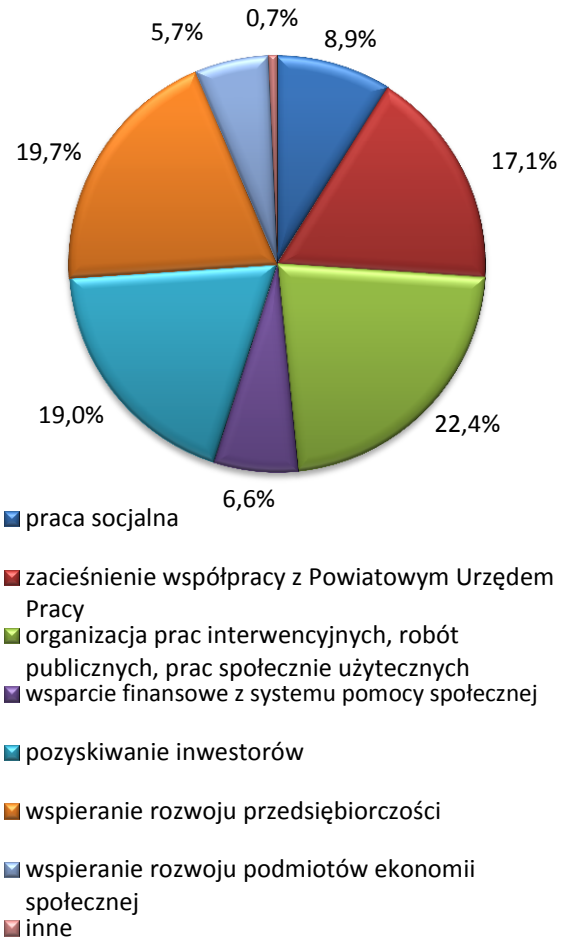

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii zdecydowanej większości ankietowanych (łącznie 86,6%) poziom bezrobocia w gminie jest wysoki lub raczej wysoki. Wśród działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób pozostających bez pracy, respondenci najczęściej wymieniali organizowanie prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych (22,4%) oraz wspieranie przedsiębiorczości (19,7%), pozyskiwanie inwestorów (19%) oraz zacieśnianie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w celu umożliwienia osobom bezrobotnym (poprzez świadczenie poradnictwa oraz organizowanie stażu, kursów i szkoleń) zdobycia doświadczenia zawodowego oraz podniesienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych (17,1%).

W odpowiedzi na następne pytania ankietowani wskazali przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy oraz przedstawili propozycje działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób nim dotkniętych. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 33. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy?

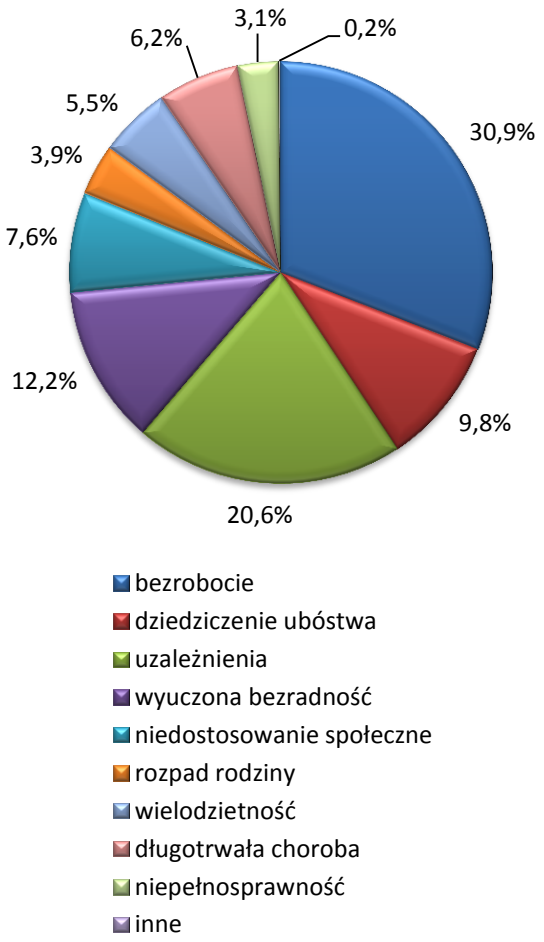

Wykres 34. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?

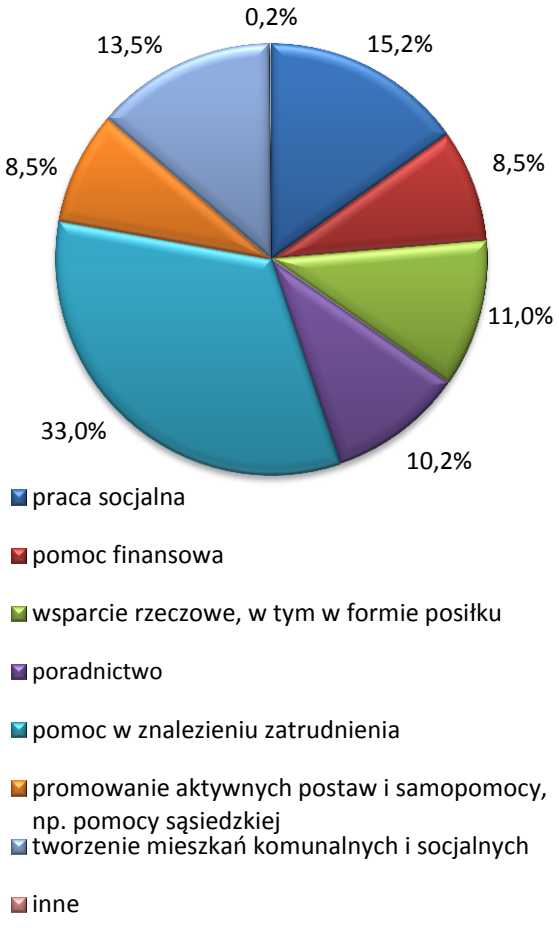

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Wśród przyczyn popadania mieszkańców gminy w ubóstwo, ankietowani najczęściej wskazywali bezrobocie (30,9%) i uzależnienia (20,6%). Do powodów ubożenia ludności badani zaliczyli również wyuczoną bezradność (12,2%) i dziedziczenia ubóstwa (9,8%).

Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać problemowi ubóstwa należałoby przede wszystkim udzielać pomocy w znalezieniu zatrudnienia (33%). Duże znaczenie przywiązywano również do pracy socjalnej (15,2%) oraz tworzenia mieszkań komunalnych i socjalnych (13,5%).

W kolejnych pytaniach została podjęta kwestia bezdomności – poproszono badanych o opinię na temat skali tego problemu w gminie oraz wskazanie działań, które przyniosłyby największą skuteczność w jego zapobieganiu i rozwiązywaniu. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 35. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?

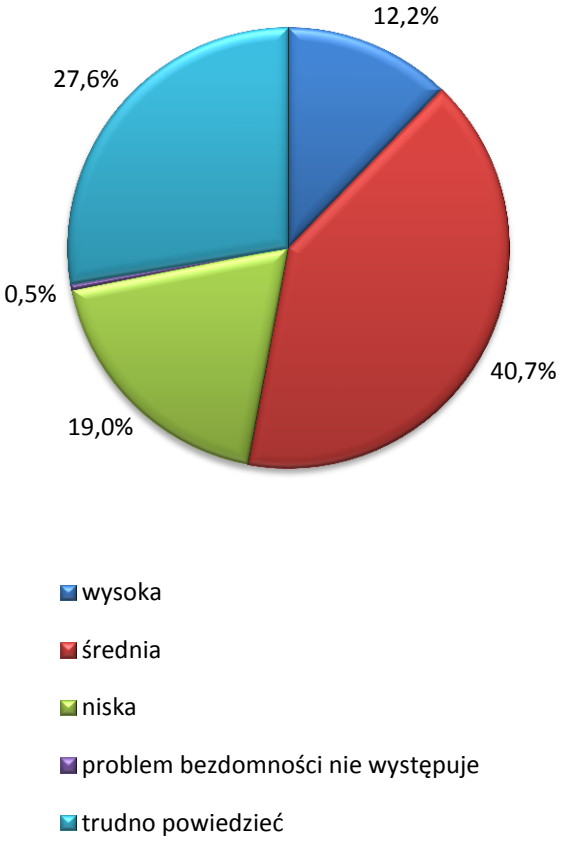

Wykres 36. Jakie działania byłby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?

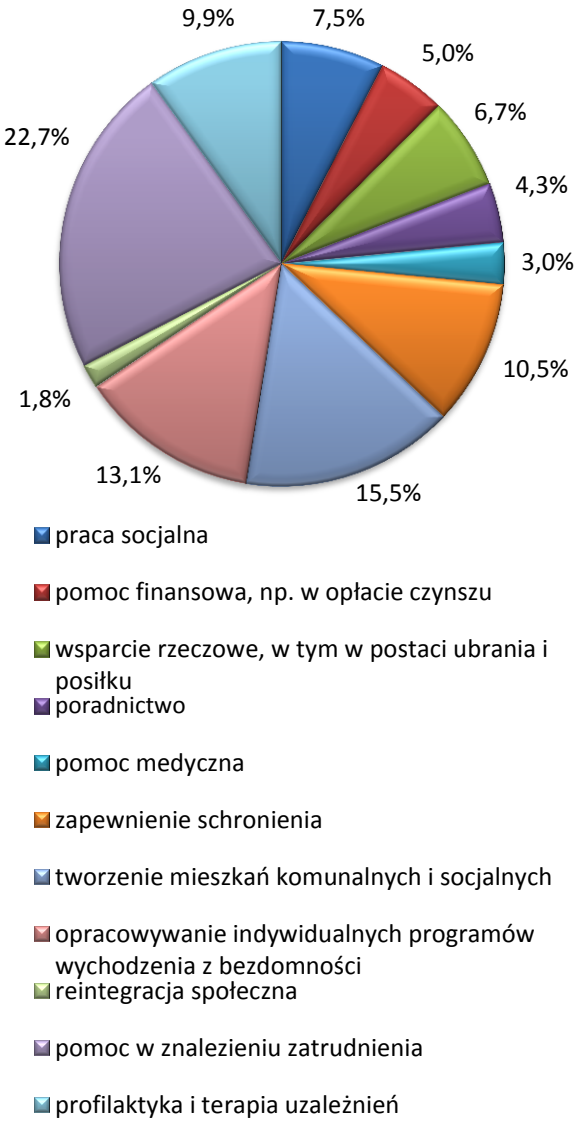

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdaniem ponad 40% ankietowanych poziom bezdomności w gminie jest średni. Jednocześnie za niski uznało go 19%, a za wysoki 12,2% respondentów.

W opinii badanych największe efekty w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności może przynieść udzielanie pomocy w znalezieniu zatrudnienia (22,7%), tworzenie mieszkań i komunalnych i socjalnych (15,5%) oraz opracowywanie indywidualnych programów bezdomności (13,1%).

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające poznać opinie respondentów na temat przyczyn bezradności opiekuńczo-wychowawczej oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 37. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie

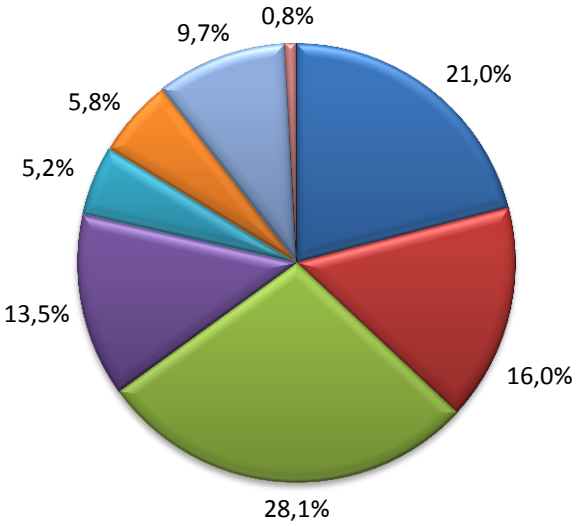

Wykres 38. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?

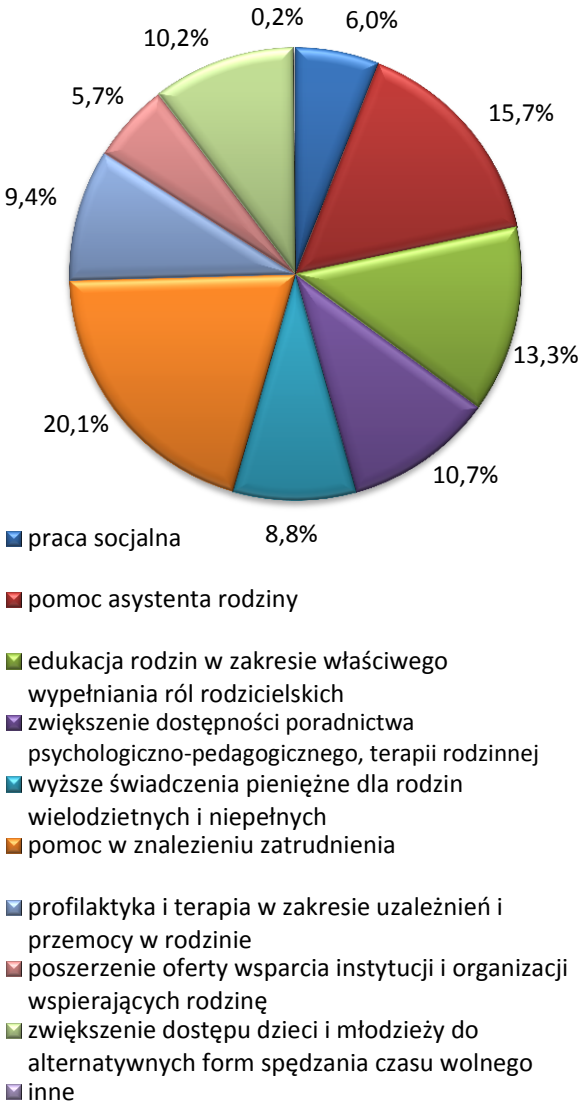

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii blisko połowy badanych głównymi przyczynami bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie są uzależnienia (28,1%) oraz niski poziom umiejętności wychowawczych (21%). Zdaniem odpowiednio 16 i 13,5% badanych duży wpływ na występowanie tego problemu mają również ubóstwo i przemoc w rodzinie.

W uzupełnieniu odpowiedzi na poprzednie pytania, ankietowani wskazali negatywne zjawiska, na jakie najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 39. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?

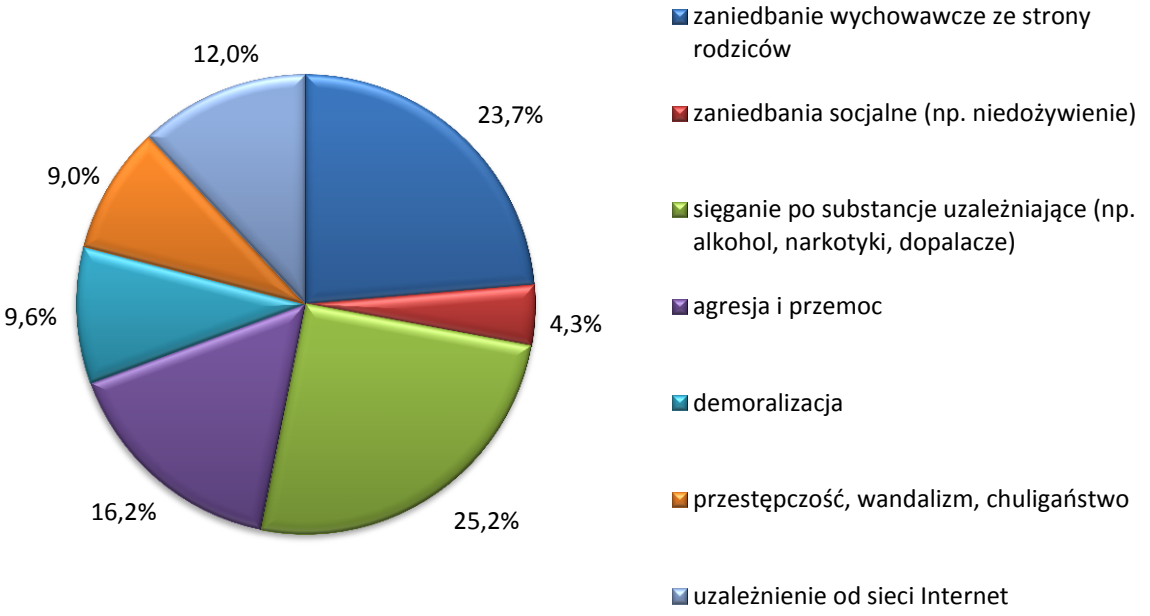

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Według ankietowanych, do negatywnych zjawisk społecznych, na które najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy, należą: sięganie po substancje uzależniające, np. alkohol, narkotyki, dopalacze (25,2%) oraz zaniedbania wychowawcze ze strony rodziców (23,7%). Niepokojących problemem jest również agresja i przemoc (16,2%).

W następnych pytaniach poproszono badanych o podanie przyczyn występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy oraz wskazanie działań, jakie powinny być

podejmowane na rzecz osób i rodzin nim dotkniętych. Odpowiedzi w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 40. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy

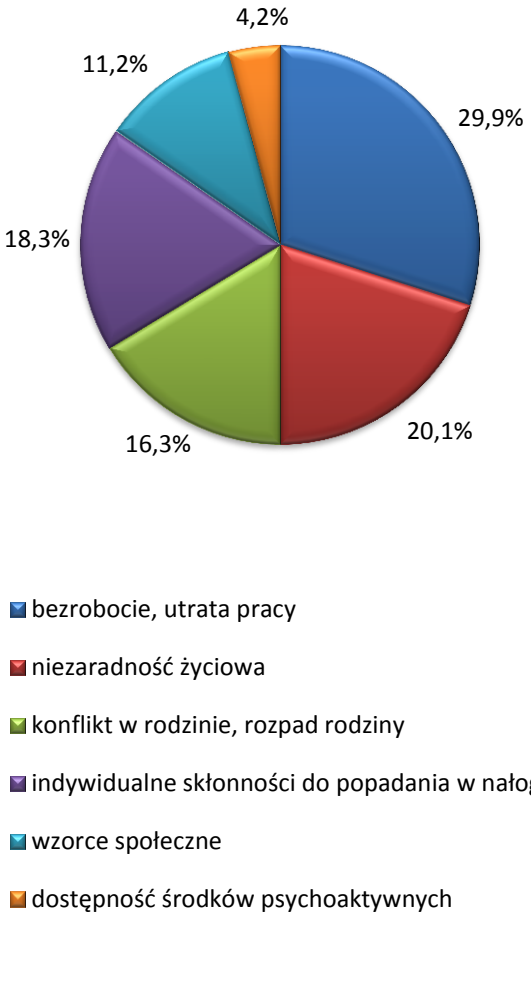

Wykres 41. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?

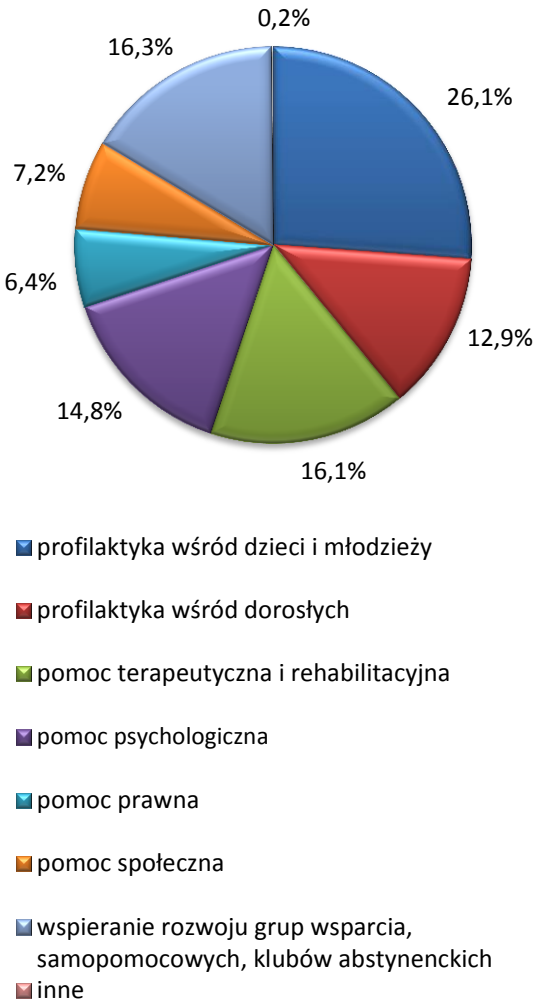

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Do zasadniczych powodów występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy ankietowani zaliczyli bezrobocie i utratę pracy (29,9%) oraz niezaradność życiową (20,1%). Za ważne przyczyny badani uznali również indywidualne skłonności do popadania w nałogi (18,3%) oraz konflikty w rodzinie i jej rozpad (16,3%).

Zdaniem respondentów, podejmując działania na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin, należy przede wszystkim skupić się na profilaktyce kierowanej do dzieci i młodzieży

(26,1%), a także wspieraniu rozwoju grup wsparcia, samopomocowych, np. AA, Al-Anon i klubów abstynenckich (16,3%) oraz zapewnieniu szerszego dostępu do pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej (16,1%) i psychologicznej (14,8%).

Następnie zapytano badanych o znajomość przypadków występowania problemu, który niejednokrotnie ma swoje źródło w uzależnieniach, tj. przemocy w rodzinie, oraz poproszono o przedstawienie działań, które byłyby najskuteczniejsze w walce z tym zjawiskiem. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 42. Znajomość przypadków przemocy w rodzinie w gminie

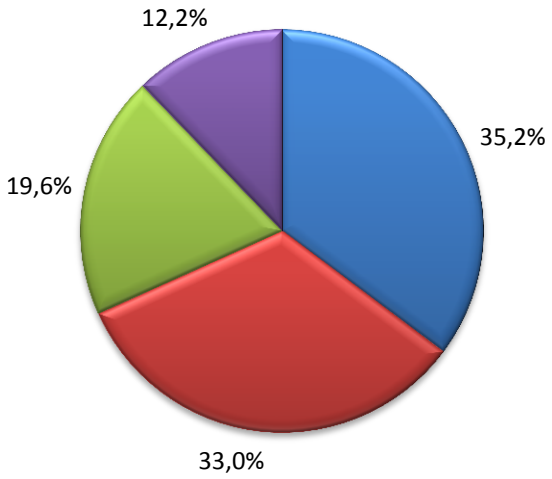

Wykres 43. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?

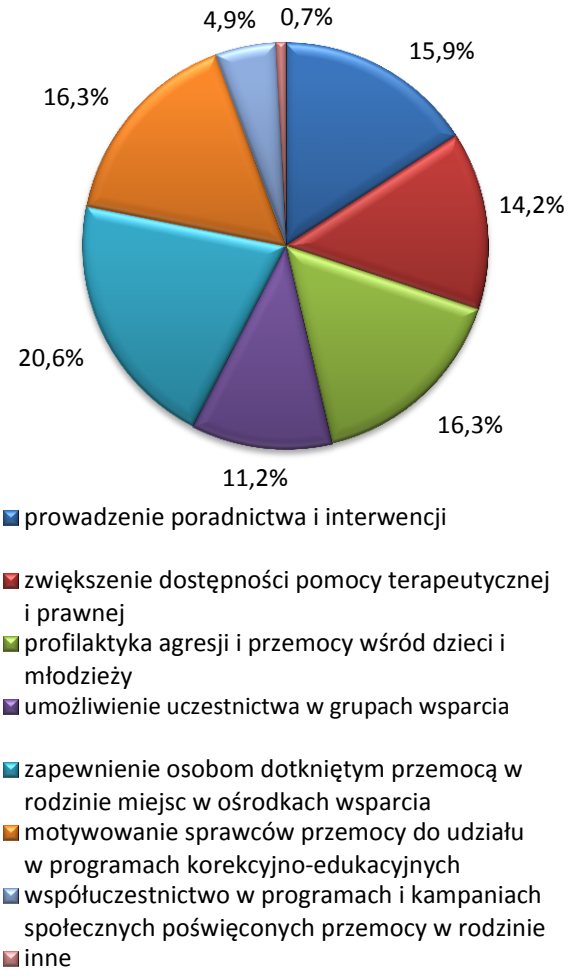

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (łącznie 68,2%) stwierdziła, że zna przypadki występowania przemocy w rodzinie w gminie bądź o nich słyszała. Odmiennego zdania było w sumie 31,8% respondentów.

Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać przemocy w rodzinie, należy przede wszystkim zapewnić osobom jej doświadczającym miejsca w ośrodkach wsparcia (20,6%), prowadzić profilaktykę agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży oraz motywować i kierować sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych (po 16,3%), jak również podejmować interwencje i świadczyć pomoc w postaci poradnictwa (15,9%). Równie ważne jest zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i prawnej (14,2%).

Kolejna kwestia poruszona w ankiecie dotyczyła problemów, z jakimi najczęściej zmagają się osoby starsze w gminie oraz działań, których wdrożenie przyczyniłoby się do poprawy ich sytuacji. Udzielone przez badanych odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 44. Problemy najczęściej dotykające osoby starsze z gminy

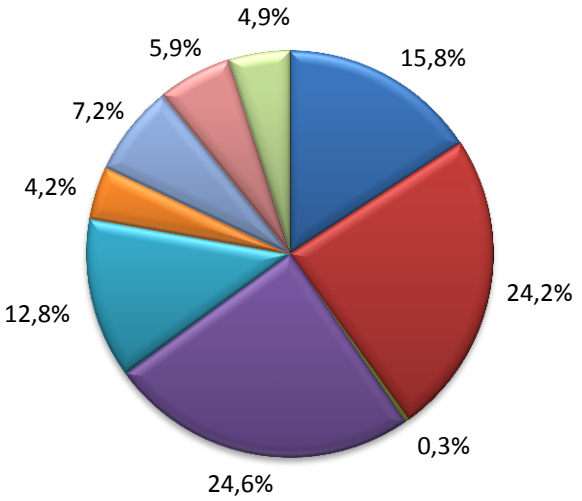

Wykres 45. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?

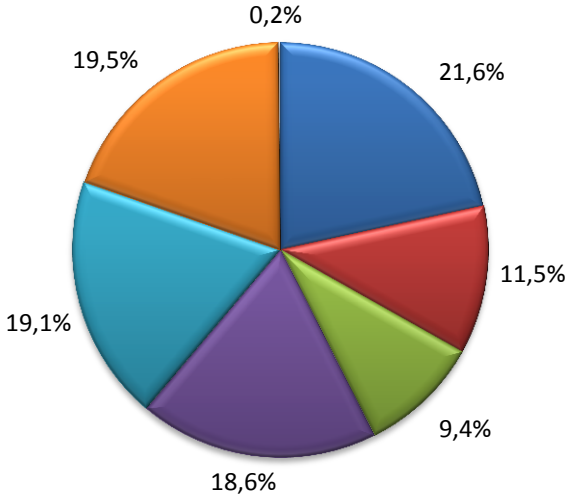

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii osób ankietowanych problemami, które najczęściej dotykają seniorów w gminie, są choroby wieku podeszłego (24,6%) i samotność (24,2%). Zdaniem badanych osobom starszym doskwiera również ubóstwo (15,8%) oraz brak opieki ze strony rodziny (12,8%).

Do działań, których realizacja mogłaby się przyczynić do poprawy sytuacji seniorów w gminie respondenci najczęściej zaliczali: rozwój usług opiekuńczych (21,6%), a także zaangażowanie wolontariuszy do pomocy osobom starszym (19,5%), zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów (19,1%) oraz zapewnienie dostępu do placówek wsparcia dziennego, tj. klubu seniora czy dziennego domu pobytu (18,6%).

W odpowiedzi na kolejne pytania ankietowani identyfikowali problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne w gminie, oraz wskazywali działania,

których podjęcie pozwoliłoby na pełniejszych ich udział w życiu społecznym. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 46. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne z gminy

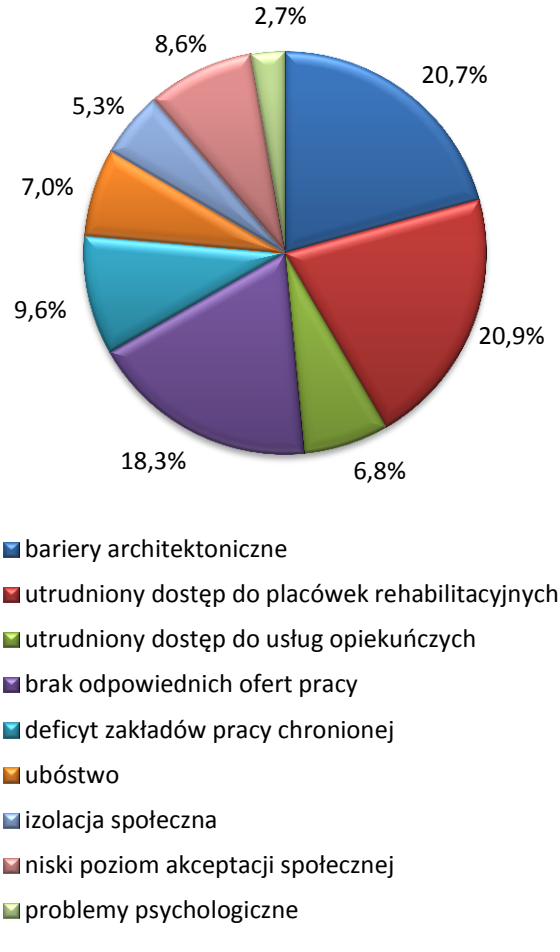

Wykres 47. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym?

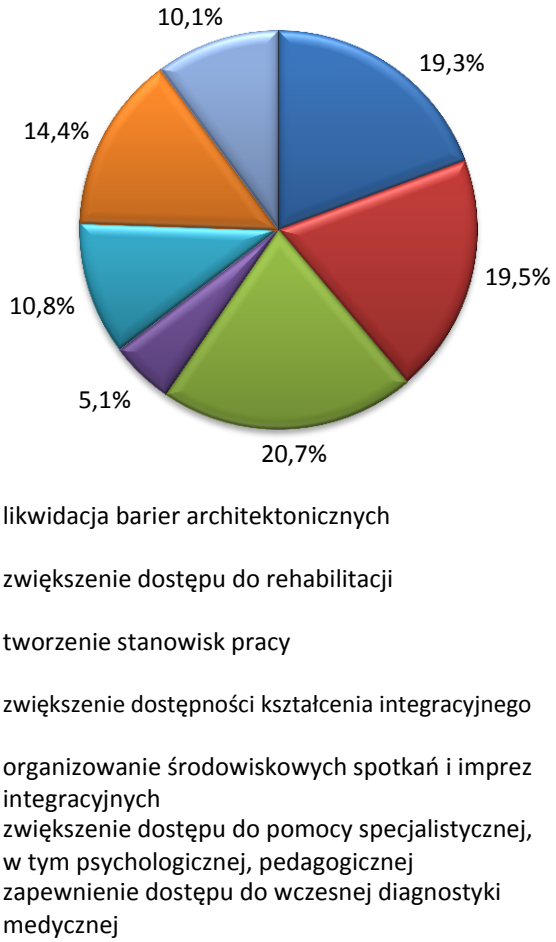

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Według badanych problemami, z którymi najczęściej zmagają się osoby dotknięte niepełnosprawnością z gminy są trudności w dostępie do rehabilitacji (20,9%) oraz bariery architektoniczne (20,7%). Ważkim problemem jest również brak odpowiednich ofert pracy (18,3%).

W opinii ankietowanych działania, które umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym powinny skupiać się na tworzenie stanowisk pracy (20,7%), zwiększeniu dostępu do rehabilitacji (19,5%) oraz likwidacji barier architektonicznych (19,3%). Zdaniem badanych istotne znaczenie ma również zwiększenie dostępu do pomocy specjalistycznej, w tym psychologicznej i pedagogicznej (14,4%).

W ostatnich pytaniach podjęto temat stanu bezpieczeństwa w gminie – poczucia bezpieczeństwa, przyczyn jego braku oraz działań, które wpłynęłyby na jego zwiększenie. Szczegóły w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 48. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie?

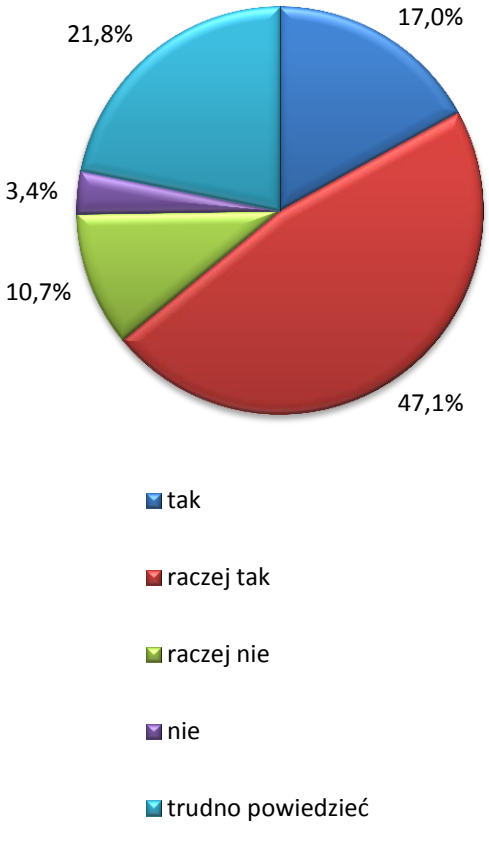

Wykres 49. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie

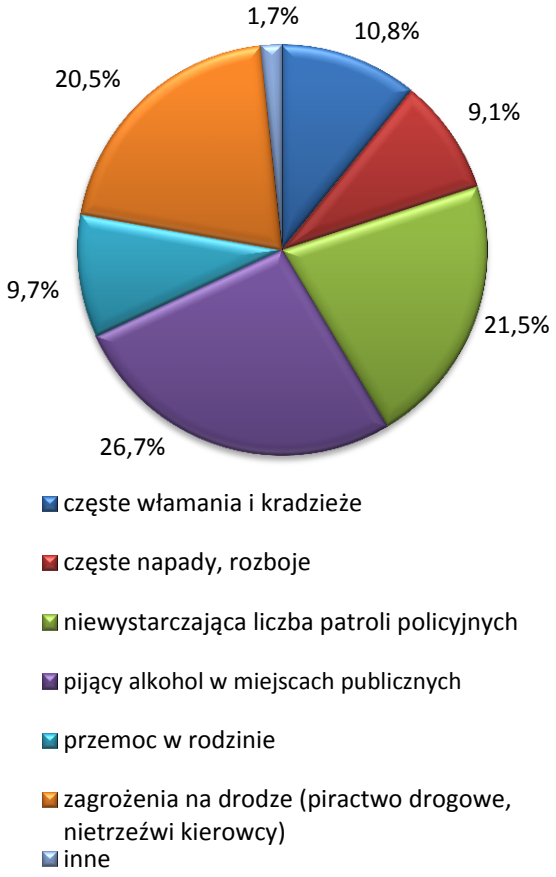

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Wykres 50. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie?

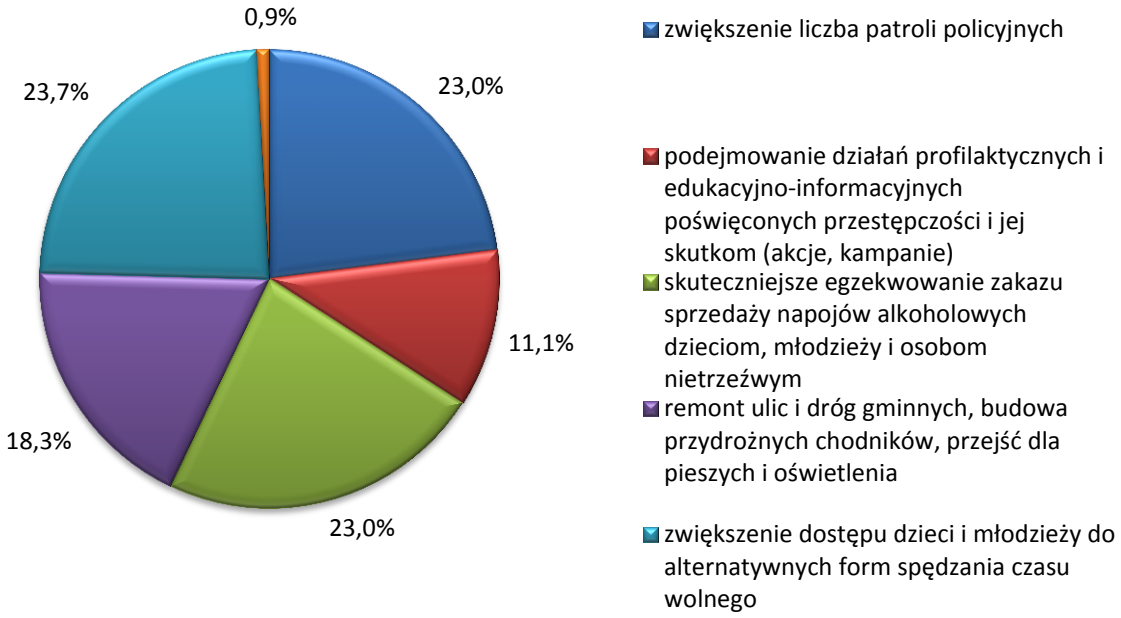

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Większość ankietowanych (łącznie 64,1%) stwierdziła, że czuje się raczej bezpiecznie bądź bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Odmienną opinię w tej sprawie wyraziło w sumie 14,1% badanych.

Wśród przyczyn braku bezpieczeństwa respondenci najczęściej wskazywali osoby pijące alkohol w miejscach publicznych (26,7%), niewystarczającą liczba patroli policyjnych (21,5%) oraz zagrożenia na drodze (piractwo drogowe, nietrzeźwi kierowcy; 20,5%).

Zdaniem ankietowanych na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie w największym stopniu wpłynęłoby zapewnienie dzieciom i młodzieży szerszego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego (23,7%), zwiększenie liczba patroli policyjnych oraz skuteczniejsze egzekwowanie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych dzieciom, młodzieży i osobom nietrzeźwym (po 23%).

18. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest heurystyczną techniką analityczną służącą uporządkowaniu posiadanych informacji. W przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Na potrzeby niniejszego dokumentu analiza została przeprowadzona w następujących obszarach: 1. Bezrobocie, ubóstwo i bezdomność, 2. Rodzina, dzieci i młodzież, 3. Uzależnienia i przemoc w rodzinie, 4. Starość i niepełnosprawność, 5. Kapitał społeczny i aktywność obywatelska.

Obszar: Bezrobocie, ubóstwo i bezdomność

Mocne strony	Słabe strony
▪ podejmowanie, przy współpracy z PUP, skutecznych działań na rzecz ograniczenia bezrobocia w gminie, m.in. organizowanie kursów i stażu umożliwiających nabycie doświadczenia zawodowego i przekwalifikowanie ▪ upowszechnianie ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy ▪ upowszechnianie informacji o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach ▪ pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) ▪ diagnozowanie problemu bezdomności w gminie ▪ informowanie bezdomnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy	▪ niewystarczające w stosunku do potrzeb działania zachęcające inwestorów do tworzenia w gminie nowych miejsc pracy (np. dotyczące przygotowywania terenów pod inwestycje, oferowania ulg podatkowych) ▪ niewystarczające zasoby mieszkań komunalnych w gminie, w tym socjalnych i chronionych ▪ brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych i bezdomnych

▪ funkcjonowanie w gminie dwóch Domów Wsparcia dla Bezdomnych ▪ standaryzowanie usług świadczonych osobom bezdomnym ▪ zapewnianie wsparcia osobom wychodzącym z bezdomności ▪ zawierania kontraktów socjalnych z osobami bezdomnymi	
Szanse	**Zagrożenia**
▪ aktywne poszukiwanie pracy przez bezrobotnych ▪ możliwość podejmowania pracy sezonowej ▪ położenie gminy sprzyjające rozwojowi sektora turystycznego; powstawanie hoteli dających miejsca pracy ▪ możliwość ograniczenia bezrobocia w gminie dzięki dostępowi do europejskich rynków pracy oraz środkom finansowym z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) ▪ społeczna akceptacja osób bezdomnych ▪ istnienie w regionie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezdomnych	▪ utrzymujący się wysoki poziom bezrobocia w gminie; brak wolnych miejsc pracy ▪ występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia ▪ niedokończona inwestycja budowy obwodnicy, co utrudnia pozyskanie inwestorów ▪ ograniczony potencjał inwestorów w regionie ▪ brak podmiotów ekonomii społecznej w gminie ▪ ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież ▪ migracja mieszkańców gminy za granicę w celach zarobkowych ▪ utrzymujący się poziom nielegalnego zatrudnienia ▪ słabo rozwinięty w regionie sektor pozarządowy działający na rzecz osób bezrobotnych ▪ postępujące zjawisko ubóstwa wśród mieszkańców gminy ▪ zwiększająca się w gminie liczba osób zagrożonych bezdomnością oraz bezdomnych wymagających schronienia

Obszar: Rodzina, dzieci i młodzież

Mocne strony	Słabe strony
▪ funkcjonowanie w gminie Ośrodka Wspierania Rodziny ▪ funkcjonowanie w Gminie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej ▪ zapewnianie rodzinom dostępu do poradnictwa specjalistycznego – dobry, darmowy dostęp do pedagogów, psychologów, prawników, mediatorów ▪ wystarczający dostęp do placówek wsparcia dla dzieci i młodzieży w gminie ▪ odpowiednia dostępność szkół podstawowych i gimnazjalnych w gminie ▪ dobra dostępność opieki medycznej w gminie ▪ zatrudnienie asystentów rodziny	▪ niedostateczny dostęp do opieki przedszkolnej w gminie ▪ brak żłobków ▪ ograniczona współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży ▪ niedostosowana do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferta spędzania czasu wolnego
Szanse	**Zagrożenia**
▪ istnienie warunków do prowadzenia efektywnej pracy socjalnej ▪ skoordynowane działania instytucji i organizacji wspierających rodziny, dzieci i młodzież ▪ dostępność opieki nad dziećmi w sektorze prywatnym ▪ możliwość kontynuowania w gminie nauki na poziomie ponadgimnazjalnym ▪ istnienie w regionie organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży ▪ rosnąca liczba wolontariuszy wśród dzieci i młodzieży ▪ wprowadzenie na terenie Gminy Karty „3D”	▪ utrzymująca się liczba rodzin dysfunkcyjnych w gminie ▪ zjawisko „eurosieroctwa”

Obszar: Uzależnienia i przemoc w rodzinie

Mocne strony	Słabe strony
▪ zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej ▪ odpowiedni dostęp rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie do wsparcia psychospołecznego i prawnego ▪ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie ▪ prowadzenie wśród rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych działań edukacyjno-szkoleniowych w zakresie uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie ▪ prowadzenie wśród dzieci i młodzieży działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w zakresie uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie ▪ podejmowanie działań w ramach zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie ▪ rozbudowana w gminie sieć jednostek pomocowych (instytucje i grupy wsparcia) dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie – Ośrodek Wspierania Rodziny, Hostel, Andrychowskie Stowarzyszenie Trzeźwości Klub Integracji Społecznej „WATRA”, Andrychowskie Stowarzyszenie Odnowy Psychicznej i Fizycznej Klub Integracji Społecznej „Światło – Nadzieja”	▪ niedostateczny dostęp do poradni odwykowej ▪ brak grup wsparcia dla ofiar i sprawców przemocy w rodzinie ▪ brak modelu efektywnej współpracy między instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy ▪ zbyt małe zaangażowanie we współpracę służb medycznych

▪ podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie	
Szanse	**Zagrożenia**
▪ zwiększająca się świadomość społeczna, w tym dzieci i młodzieży, rodziców i nauczycieli na temat problemów uzależnień i przemocy ▪ istnienie w regionie organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie	▪ relatywnie niska liczba osób wyleczonych z uzależnień w gminie ▪ obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej ▪ rosnące zagrożenie uzależnieniem od alkoholu, narkotyków, Internetu, gier hazardowych ▪ zwiększająca się liczba rodzin wymagających interwencji z powodu przemocy w rodzinie ▪ rosnąca liczba osób, w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych ▪ zwiększająca się liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie wymagających umieszczenia w ośrodkach wsparcia ▪ rosnąca liczba osób wymagających działań korekcyjno-edukacyjnych

Obszar: Starość i niepełnosprawność

Mocne strony	**Słabe strony**
▪ informowanie osób starszych i niepełnosprawnych o przysługujących im prawach i dostępnych formach pomocy ▪ istnienie w gminie grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób starszych – Uniwersytet III Wieku, Klub Emeryta i Rencisty ▪ funkcjonowanie Koła Gospodyń Wiejskich ▪ dostęp osób starszych do opieki	▪ niewystarczająca liczba pracowników świadczących usługi opiekuńcze ▪ ograniczona skala działań prozdrowotnych wśród osób starszych ▪ niewielkie możliwości kontynuowania przez osoby starsze aktywności zawodowej ▪ ograniczona współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych ▪ brak specjalistycznych usług

geriatrycznej w gminie ▪ odpowiadająca potrzebom osób starszych infrastruktura techniczna w gminie ▪ dysponowanie wystarczającą liczbą pracowników świadczących opiekę i wsparcie osobom niepełnosprawnych ▪ istnienie w gminie grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych – Filia Środowiskowego Domu Samopomocy, Fundacja „PROMYCZEK” ▪ zapewnianie dostępu do kształcenia integracyjnego w gminie – przedszkola integracyjne, szkoły z klasami integracyjnymi ▪ istnienie w gminie bazy rehabilitacyjnej ▪ upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy i informacji o wolnych miejscach pracy ▪ podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych ▪ możliwość skorzystania przez osoby starsze i niepełnosprawne z pomocy wolontariuszy	opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi z gminy ▪ brak integracji osób starszych z osobami młodszymi ▪ izolacja najbliższych członków rodziny
Szanse	**Zagrożenia**
▪ zwiększająca się liczba osób starszych i niepełnosprawnych w gminie ▪ możliwość uzyskanie przez osoby starsze pomocy ze strony rodziny ▪ dobra dostępność domów pomocy społecznej ▪ rosnąca społeczna akceptacja osób niepełnosprawnych ▪ istnienie w regionie organizacji pozarządowych działających na rzecz	▪ niezadowalający poziom życia osób starszych ▪ niski udział osób starszych w działaniach prozdrowotnych ▪ nieodpowiadająca potrzebom osób starszych infrastruktura techniczna ▪ słabo rozwinięty w regionie sektor pozarządowy działający na rzecz osób starszych ▪ występowanie zjawiska migracji osób

osób niepełnosprawnych	młodych do większych jednostek administracyjnych ▪ istnienie w gminie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym ▪ zanik więzi międzypokoleniowej ▪ zrzucanie odpowiedzialności za opiekę nad osobą starszą / niepełnosprawną na instytucje ▪ pogłębiające się zjawiska marginalizacji problemów i potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych.

Obszar: Kapitał społeczny i aktywność obywatelska

Mocne strony	Słabe strony
▪ dysponowanie odpowiednią do potrzeb liczbą pracowników socjalnych ▪ dobrze wykwalifikowana kadra zatrudniona w OPS-ie ▪ posiadanie wiedzy na temat problemów społecznych występujących w gminie ▪ informowanie beneficjentów systemu pomocy społecznej o możliwościach uzyskania wsparcia ▪ odpowiednia jakość obsługi klienta systemu pomocy społecznej ▪ pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej ▪ funkcjonowanie w gminie wolontariatu ▪ podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz z przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych	▪ niedostatecznie rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej w gminie w zakresie pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym. ▪ skromna oferta spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży

Szanse	Zagrożenia
▪ brak syndromu wypalenia zawodowego wśród pracowników pomocy społecznej ▪ istnienie w gminie organizacji pozarządowych ▪ włączanie się przedstawicieli kościołów i związków wyznaniowych w działania pomocowe ▪ aktywny udział mieszkańców gminy w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych	▪ zwiększająca się liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej przypadających na jednego pracownika socjalnego ▪ niewłaściwie finansowany system pomocy społecznej ▪ niska świadomość władz gminy co do roli i potrzeb sektora pomocy społecznej ▪ niekorzystny wizerunek sektora pomocy społecznej

19. PODSUMOWANIE DIAGNOZY

Przeprowadzona w kilkunastu obszarach diagnoza sytuacji społecznej w gminie Andrychów, stanowiła, po nałożeniu jej wyników na kompetencje samorządu gminnego, podstawę do sformułowania misji oraz wyznaczenia celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań niezbędnych do podjęcia w latach 2014-2020. Wdrożenie zaplanowanych przedsięwzięć powinno przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców gminy, zmniejszenia skali występujących problemów społecznych oraz zminimalizowania ich skutków społecznych. Inicjatywy te zostały ujęte w poniżej przedstawionych obszarach.

1. **Tworzenie warunków do rozwoju zawodowego oraz przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu** poprzez: wspieranie bezrobotnych i poszukujących pracy, zmniejszanie skali ubóstwa i jego skutków, udzielenie pomocy osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym oraz wsparcie mniejszości narodowych i etnicznych, w szczególności zamieszkujących na terenie gminy Romów,
2. **Wzmacnianie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży** poprzez: podnoszenie poziomu funkcjonowania rodzin, udzielanie pomocy osobom znajdującym się w kryzysie oraz udzielenie wsparcia dzieciom i młodzieży, w tym dotkniętych niepełnosprawnością, we wszechstronnym rozwoju i kształceniu,
3. **Zwiększenie udziału osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społeczności lokalnej** poprzez: usprawnianie seniorów i zapewnienie im właściwej opieki, ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych.
4. **Podniesienie poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego i publicznego** poprzez: zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia, prowadzenie profilaktyki i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, a także przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich,
5. **Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego** poprzez doskonalenie kadr i służb pomocowych, rozwijanie infrastruktury socjalnej oraz wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego.

III. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misją samorządu gminy Andrychów w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020 jest ***poprawa jakości życia w gminie oraz dążenie do integracji społecznej poprzez stwarzanie mieszkańców możliwości rozwoju oraz zaspakajanie potrzeb grup zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją społeczną.***

Wypełnienie tak sformułowanej misji wymaga wdrożenia wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań. Zostały one przedstawione poniżej w formie kart strategicznych, w których uwzględniono również realizatorów poszczególnych zapisów, źródła ich finansowania oraz prognozę zmian.

Cel strategiczny 1.	**Tworzenie warunków do rozwoju zawodowego oraz przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu**
Cele operacyjne:	1. Wsparcie bezrobotnych i poszukujących pracy. 2. Zmniejszanie skali ubóstwa i jego skutków. 3. Pomoc zagrożonym bezdomnością i bezdomnym. 4. Wsparcie mniejszości narodowych i etnicznych, w szczególności Romów.
Kierunki działań do celu operacyjnego 1.	1. Podejmowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach oraz organizacji robót publicznych, prac społecznie użytecznych, interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego. 2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi, w tym w oparciu o kontrakt socjalny. 3. Zmniejszanie skutków bezrobocia poprzez pomoc finansową udzielaną przez OPS. 4. Wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej (spółdzielnie socjalne, zakłady aktywności zawodowej). 5. Promowanie gminy w celu pozyskania inwestorów mogących utworzyć nowe miejsca pracy; przygotowywanie terenów pod działalność gospodarczą, oferowanie ulg podatkowych dla inwestorów. 6. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości w gminie. 7. Opracowywanie i realizowanie projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. 8. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi udzielającymi wsparcia osobom bezrobotnym.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.	1. Wsparcie osób ubogich pracą socjalną, w tym poprzez zawieranie kontraktów socjalnych. 2. Promowanie wśród zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego aktywnych postaw oraz samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej. 3. Udzielanie przez OPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej. 4. Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz ubogich. 5. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich, m.in. poprzez organizowanie dla nich dożywiania w szkołach, wypoczynku letniego i zimowego, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także umożliwienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego. 6. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów na rzecz zagrożonych i dotkniętych ubóstwem. 7. Powiększenie w gminie zasobów mieszkań komunalnych, w tym socjalnych. 8. Rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz ubogich oraz z Kościołem.
Kierunki działań do celu operacyjnego 3.	1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami zagrożonymi i dotkniętymi bezdomnością, w tym w oparciu o kontrakt socjalny. 2. Udzielanie przez OPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością, zapewnienie im dostępu do poradnictwa specjalistycznego i wsparcia medycznego. 3. Opracowywanie i realizacja indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności. 4. Podjęcie działań mających na celu standaryzację usług świadczonych w funkcjonujących w gminie Domach dla Bezdomnych. 5. Zwiększenie liczby mieszkań socjalnych. 6. Kontynuowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezdomnych.
Kierunki działań do celu operacyjnego 4.	1. Prowadzenie pracy socjalnej wśród społeczności romskiej. 2. Podejmowanie działań służących aktywizacji zawodowej Romów, m.in. przy współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy. 3. Udzielanie Romom pomocy materialno-bytowej. 4. Wyrównywanie szans edukacyjnych Romów; zachęcanie ich do podnoszenia poziomu wykształcenia. 5. Podejmowanie działań służących integracji społeczności romskiej z pozostałymi mieszkańcami gminy, m.in. poprzez organizowanie wielokulturowych imprez integracyjnych. 6. Zwiększanie wiedzy mieszkańców gminy na temat Romów, m.in. poprzez promowanie kultury romskiej.
Czas realizacji	Lata 2014-2020.
Realizatorzy	Burmistrz Andrychowa, Rada Miejska, Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, Ośrodek Wspierania Rodziny, Domy Wsparcia dla Bezdomnych, Kuchnia Św. Brata Alberta.

Partnerzy w realizacji	Powiatowy Urząd Pracy w Wadowicach, placówki ponadgimnazjalne, inwestorzy, lokalni przedsiębiorcy, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy (gminny i powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).
Prognoza zmian	▪ zmniejszenie liczby beneficjentów pomocy społecznej, ▪ spadek liczby osób bezrobotnych i wzrost liczby osób zaktywizowanych, ▪ wzrost liczby inwestorów i podmiotów gospodarczych, ▪ zwiększenie możliwości uzyskania mieszkania przez osoby o niskim statusie materialnym, ▪ poprawa dostępności i jakości usług świadczonych osobom bezdomnym, ▪ zwiększenie liczby osób wychodzących z bezdomności.

Cel strategiczny 2.	**Wzmacnianie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży**
Cele operacyjne:	1. Podnoszenie poziomu funkcjonowania rodzin, udzielanie pomocy rodzinom będącym w kryzysie. 2. Wsparcie dzieci i młodzieży we wszechstronnym rozwoju i kształceniu, w tym dotkniętych niepełnosprawnością.
Kierunki działań do celu operacyjnego 1.	1. Zintensyfikowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą. 2. Zatrudnianie asystentów rodziny oraz, w razie potrzeby, ustanawianie rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie dla nich szkoleń. 3. Promowanie w gminie prawidłowego modelu rodziny oraz edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, m.in. przez pracowników OPS-u i placówek oświatowych, asystentów rodziny. 4. Udzielanie przez OPS pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych. 5. Zapewnienie rodzinom (w tym rodzinom z dziećmi dotkniętymi niepełnosprawnością) oraz osobom samotnie wychowujących dzieci szerszego dostępu do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (rodzinnego, psychologiczno-pedagogicznego, prawnego), terapii rodzinnej i mediacji i innych usług. 6. Tworzenie grup wsparcia i grup samopomocowych dla samotnych rodziców oraz rodziców dzieci niepełnosprawnych. 7. Promowanie wśród pracodawców elastycznych form zatrudnienia, ułatwiających godzenie pracy z wychowaniem dzieci. 8. Opracowywanie i realizowanie programów edukacyjnych i profilaktycznych służących przeciwdziałaniu i zapobieganiu problemom rodzin, dzieci i młodzieży. 9. Opracowywanie i wdrażanie programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka (np. skierowanego do rodzin wielodzietnych programu Rodzina 3D, programy osłonowe, dożywianie dzieci), w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. 10. Zintegrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i ochrony zdrowia, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, straży miejskiej, policji, organizacji pozarządowych i kościoła.
Kierunki działań do celu operacyjnego 2.	1. Podnoszenie jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadr nauczycielskich i pedagogów szkolnych oraz doposażenie szkół w niezbędny sprzęt

	i programy nauczania. 2. Rozwijanie bazy opiekuńczej dla dzieci do lat 3 oraz zwiększenie dostępności placówek przedszkolnych w gminie oraz uelastycznienie czasu ich pracy. 3. Rozwijanie sieci i oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, w tym świetlic. 4. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy). 5. Organizowanie oferty edukacyjnej dla uczniów uzdolnionych (np. w formie bezpłatnych zajęć), przyznawanie im stypendiów za wyniki w nauce i osiągnięcia sportowe. 6. Zwiększenie dostępności kształcenia dla uczniów niepełnosprawnych, m.in. poprzez prowadzenie nauczania indywidualnego, likwidowanie barier architektonicznych. 7. Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy; rozwijanie infrastruktury umożliwiającej dzieciom i młodzieży spędzanie czasu wolnego i zwiększenie jej bezpłatnej dostępności, organizowanie wypoczynku.
Czas realizacji	Lata 2014-2020.
Realizatorzy	Burmistrz Andrychowa, Rada Miejska, Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej, publiczne placówki przedszkolne, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, Ośrodek Wspierania Rodziny, Hostel, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego, Straż Miejska.
Partnerzy w realizacji	Niepubliczne placówki przedszkolne, placówki ponadgimnazjalne, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Andrychowie, placówki ochrony zdrowia, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wadowicach, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Radoczy, specjaliści, instytucje rządowe, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, policja, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy (gminny i powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).
Prognoza zmian	▪ spadek liczby rodzin zmagającymi się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, ▪ poszerzenie wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, ▪ zwiększenie dostępności wsparcia, w tym dla osób samotnie wychowujących dzieci i rodziców dzieci niepełnosprawnych,

	▪ podniesienie jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych, ▪ zwiększenie dostępności opieki dla dzieci do lat 3 oraz w wieku przedszkolnym, ▪ zwiększenie szans edukacyjnych dla uczniów uzdolnionych i dzieci mających problemy w nauce, ▪ poprawa dostępności kształcenia dla uczniów niepełnosprawnych, ▪ zróżnicowanie form spędzania czasu wolnego oraz wzrostu liczby dzieci i młodzieży z nich korzystających.

Cel strategiczny 3.	**Zwiększenie udziału osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społeczności lokalnej**
Cele operacyjne:	1. Usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki. 2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.
Kierunki działań do celu operacyjnego 1.	1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi. 2. Udzielanie przez OPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym. 3. Poprawa dostępności i jakości usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. 4. Rozwijanie aktywnych i zdrowych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze – zaspokajanie ich potrzeb kulturalno-społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych, w tym poprzez organizowanie cyklicznych imprez, zajęć (m.in. w ramach Uniwersytetu III Wieku), spotkań integracyjnych, wycieczek, powoływanie grup wsparcia, podjęcie działań w kierunku utworzenia w gminie domu dziennego pobytu. 5. Zwiększenie dostępu osób starszych do informacji o możliwych formach wsparcia. 6. Rozszerzenie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i Kościołem. 7. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze.
Kierunki działań do celu operacyjnego 2.	1. Podnoszenie świadomości społecznej na temat osób niepełnosprawnych. 2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami niepełnosprawnymi. 3. Udzielanie przez OPS pomocy finansowej, specjalistycznej i rzeczowej osobom niepełnosprawnym. 4. Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do informacji o prawach i uprawnieniach m.in. poprzez wykorzystanie sieci Internet. 5. Uruchomienie specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi. 6. Przeciwdziałanie izolacji osób niepełnosprawnych, czy też ich rodziców bądź opiekunów m.in. poprzez podejmowanie inicjatyw umożliwiających ich integrację z pełnosprawnymi mieszkańcami gminy. 7. Podejmowanie współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy oraz Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy: ▪ likwidacji barier,

	▪ poszerzeniu oferty rehabilitacyjnej i dostępności sprzętu rehabilitacyjnego, ▪ zapewnieniu i utrzymaniu odpowiedniego zatrudnienia. 8. Rozszerzanie współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym z warsztatami terapii zajęciowej i środowiskowymi domami samopomocy. 9. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby niepełnosprawne w codziennym życiu.
Czas realizacji	Lata 2014-2020.
Realizatorzy	Burmistrz Andrychowa, Rada Miejska, Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne.
Partnerzy w realizacji	Powiatowy Urząd Pracy w Wadowicach, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Andrychowie, placówki ponadgimnazjalne, ośrodki wsparcia, w tym środowiskowe domy samopomocy, domy pomocy społecznej, placówki ochrony zdrowia, placówki świadczące usługi rehabilitacyjne, w tym Warsztaty Terapii Zajęciowej w Zebrzydowicach, instytucje rządowe, pracodawcy, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).
Prognoza zmian	▪ zwiększenie udziału seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, ▪ podniesienie standardu świadczonych usług, ▪ podniesienie jakości funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania, ▪ zwiększenie liczby osób usprawnionych i zatrudnionych.

Cel strategiczny 4.	**Podniesienie poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego i publicznego**
Cele operacyjne:	1. Zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia. 2. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. 3. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
Kierunki działań do celu operacyjnego 1.	1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej. 2. Zapewnianie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, położnictwa, ginekologii i stomatologii, zgodnie z minimalnym planem zabezpieczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej. 3. Zwiększenie dostępności specjalistycznej opieki medycznej w gminie. 4. Podejmowanie działań wynikających z rozeznanych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych. 5. Inicjowanie przedsięwzięć lokalnych mających na celu zaznajomienie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami. 6. Opracowanie i realizacja gminnego programu ochrony zdrowia psychicznego.
Kierunki działań do celu operacyjnego 2.	1. Zwiększenie w gminie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków. 2. Poprawa dostępności wsparcia psychologicznego, prawnego i społecznego dla rodzin dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie. 3. Zintensyfikowanie w gminie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności skierowanej do dzieci i młodzieży. 4. Tworzenie grup wsparcia dla ofiar i sprawców przemocy w rodzinie. 5. Kontynuowanie działalności i poszerzenie oferty funkcjonujących w gminie punktów konsultacyjnych dla osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy. 6. Poszerzenie oferty funkcjonujących w ramach Ośrodka Wspierania Rodziny Świetlicy Środowiskowo-Socjoterapeutycznej oraz Ogniska Pracy Pozaszkolnej. 7. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 8. Zintegrowanie działalności poszczególnych członków Zespołu Interdyscyplinarnego – Koalicja Przeciw Przemocy. 9. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia – podjęcie działań mających na celu standaryzację usług świadczonych w funkcjonujących w gminie

	hostelu oraz utworzenie na jej terenie ośrodka interwencji kryzysowej. 10. Kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych. 11. Rozszerzanie i podejmowanie współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie, w tym Wojewódzkim Szpitalem Psychiatrycznym, Andrychowskim Stowarzyszeniem Trzeźwości Klub Integracji Społecznej „WATRA", Andrychowskim Stowarzyszeniem Odnowy Psychicznej i Fizycznej Klub Integracji Społecznej „Światło – Nadzieja", Stowarzyszeniem „AGRADO".
Kierunki działań do celu operacyjnego 3.	1. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych; włączanie w ich realizację policjantów i strażników miejskich. 2. Podejmowanie w gminie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie). 3. Rozwijanie systemu monitoringu miejskiego oraz patrolowanie i wizytowanie miejsc publicznych w gminie. 4. Kontynuowanie przez jednostki gminne i mieszkańców współpracy z policją, prokuraturą rejonową, sądem rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości. 5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego. 6. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez remont ulic i dróg gminnych, budowę przejść dla pieszych, oświetlenia i miejsc parkingowych, organizację dowozu dzieci do szkół.
Czas realizacji	Lata 2014-2020.
Realizatorzy	Burmistrz Andrychowa, Rada Miejska, Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Wspierania Rodziny, Hostel, Zespół Interdyscyplinarny – Koalicja Przeciw Przemocy, publiczne placówki przedszkolne oraz placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego, Straż Miejska. Ognisko Pracy Pozaszkolnej.
Partnerzy w realizacji	Niepubliczne placówki przedszkolne, placówki ponadgimnazjalne, placówki ochrony zdrowia, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wadowicach, Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie, poradnie leczenia uzależnień, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Radoczy, inne ośrodki wsparcia, specjaliści terapeuci, grupy samopomocowe, instytucje rządowe, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, policja, organizacje pozarządowe,

	Kościół, społeczność lokalna.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy (gminny i powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).
Prognoza zmian	▪ poszerzenie wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej, uzależnień oraz zdrowego trybu życia, ▪ zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej oraz wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych, ▪ zmniejszenie skali przemocy w rodzinie. ▪ spadek przestępczości, w tym wśród nieletnich, ▪ poszerzenie wiedzy mieszkańców w zakresie przestępczości i jej skutków, ▪ zwiększenie bezpieczeństwa na drodze.

Cel strategiczny 5.	**Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego**
Cele operacyjne:	1. Doskonalenie kadr i służb pomocowych oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej. 2. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego.
Kierunki działań do celu operacyjnego 1.	1. Doskonalenie kadry pomocy społecznej, w tym specjalistycznej, oraz zachęcanie do podjęcia specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej oraz w zawodzie pracownika socjalnego. 2. Rozwijanie infrastruktury socjalnej w gminie poprzez poszerzenie oferty już działających jednostek oraz utworzenie, w razie potrzeby, nowych. 3. Projektowanie i wdrażanie nowych instrumentów i usług służących podniesieniu jakości świadczonej pomocy. 4. Zapewnienie mieszkańcom szerszego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń pomocowych, m.in. przy wykorzystaniu lokalnych mass mediów.
Kierunki działań do celu operacyjnego 2.	1. Kontynuowanie realizacji zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. 2. Rozwijanie współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. 3. Wspieranie lokalowe organizacji pozarządowych, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w nawiązaniu współpracy międzynarodowej oraz w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet samorządu źródeł finansowania. 4. Zachęcanie mieszkańców gminy do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych oraz wspieranie inicjatyw społecznych. 5. Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.
Czas realizacji	Lata 2014-2020.
Realizatorzy	Burmistrz Andrychowa, Rada Miejska, Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki organizacyjne gminy.
Partnerzy w realizacji	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wadowicach, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościół, społeczność lokalna.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy (gminny, powiatowy i wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Prognoza zmian	▪ profesjonalizacja kadry pomocy społecznej, ▪ zwiększenie jakości świadczonych usług, ▪ zwiększenie aktywności mieszkańców, ▪ wzrost liczby inicjatyw społecznych, ▪ zróżnicowanie form i zwiększenie efektywności współpracy z sektorem pozarządowym.

IV. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Andrychów na lata 2014-2020 będzie realizowana w szczególności poprzez następujące programy:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej,
- Program współpracy Gminy Andrychów z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego
- Programy osłonowe.

Skuteczność wdrożenia dokumentu będzie również zależała od środków finansowych – posiadanych i pozyskanych przez samorząd gminy lub inne podmioty uczestniczące w realizacji strategii – na opracowanie i realizację innych programów oraz projektów, które będą zgodne z przyjętymi w dokumencie kierunkami działań.

Programy i projekty powinna cechować efektywność, skuteczność i celowość. Mogą być one przyjmowane stosownymi uchwałami przez Radę i, w zależności od charakteru, realizowane w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych.

V. WDROŻENIE I MONITOROWANIE STRATEGII

Zgodnie z art. 110, pkt 4 ustawy o pomocy społecznej, koordynatorem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Andrychów na lata 2014-2020 będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Andrychowie. Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji, w zależności od posiadanych i pozyskanych środków finansowych. Poniższa tabela przedstawia ramy finansowe strategii, które obejmują szacunkową wielkość wydatków na jej realizację w kolejnych latach.

Tabela 17. Ramy finansowe strategii w latach 2014-2020

szacunkowa wielkość wydatków (w tys. złotych) w latach:						
2014 r.	**2015 r.**	**2016 r.**	**2017 r.**	**2018 r.**	**2019 r.**	**2020 r.**
16 964 ,23	17.200	17.500	17.600	17.700	18.000	18.100

Źródło danych: opracowanie własne.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez zespół oceniający strategię. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, czy wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany.

Zespół oceniający zostanie powołany zarządzeniem Burmistrza, a w jego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej oraz jednostek mu podległych. Zasady działania zespołu zostaną określone zarządzeniem Burmistrza.

Zespół oceniający strategię będzie oceniał poziom wdrożenia zapisów strategicznych raz na rok, a następnie przygotuje raport monitoringowy. Zawartą w nim ocenę skuteczności polityki społecznej prowadzonej w gminie przekaże Burmistrzowi i Radzie, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku

stwierdzenia istotnych zmian społecznych, podjęcie ewentualnych działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych instytucji i organizacji realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji. W przypadku części danych może zaistnieć potrzeba przeprowadzenia badań ankietowych wśród mieszkańców gminy oraz w kluczowych dla rozwiązywania lokalnych problemów społecznych podmiotach.

Przygotowany wykaz nie wyczerpuje wszystkich wskaźników, jakie mogą być zastosowane w procesie monitorowania realizacji strategii. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

Cel strategiczny 1.:

- wielkość stopy bezrobocia,
- liczba osób bezrobotnych w gminie,
- liczba osób bezrobotnych i poszukujących pracy objętych różnymi formami wsparcia przez Powiatowy Urząd Pracy,
- liczba osób bezrobotnych, ubogich i bezdomnych objętych pracą socjalną oraz liczba osób objętych kontraktami socjalnymi,
- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia, ubóstwa i bezdomności,
- liczba podmiotów ekonomii społecznej w gminie,
- liczba nowych inwestorów,
- liczba nowych podmiotów gospodarczych,
- liczba opracowanych i realizowanych projektów w zakresie aktywizacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem,
- liczba nowych mieszkań komunalnych, w tym socjalnych,
- liczba opracowanych i realizowanych indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie,

Cel strategiczny 2.:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych przez nich wsparciem,
- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba grup wsparcia i grup samopomocowych dla samotnych rodziców oraz rodziców z dziećmi niepełnosprawnymi,
- liczba opracowywanych i realizowanych programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba nauczycieli i pedagogów szkolnych doskonalących swoje kwalifikacje zawodowe,
- liczba żłobków i przedszkoli oraz liczba dzieci objętych w nich opieką,
- liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego oraz liczba dzieci i młodzieży objętych w ich ramach opieką,
- liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym,

Cel strategiczny 3.:

- liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców,
- liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi,
- liczba osób objętych pomocą w ramach domu dziennego pobytu,
- liczba osób uczestniczących w warsztatach terapii zajęciowej,
- liczba osób objętych wsparciem w ramach środowiskowych domów samopomocy,
- liczba zlikwidowanych barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się,
- liczba nowo utworzonych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.

Cel strategiczny 4.:

- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,
- liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi,
- liczba opracowanych i realizowanych programów zdrowotnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym, prawnym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- liczba osób uczestniczących w spotkaniach grup wsparcia,
- liczba osób objętych pomocą w ramach punktów konsultacyjnych,
- liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego,
- liczba osób umieszczonych w ośrodkach wsparcia,
- liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych,
- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw,
- liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze.

Cel strategiczny 5.:

- liczba pracowników OPS-u, w tym liczba pracowników socjalnych,
- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej,
- liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych,
- liczba wolontariuszy.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabele:

Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2010-2012
Tabela 2. Placówki oświatowo-wychowawcze w gminie w roku szkolnym 2013/2014
Tabela 3. Jednostki kulturalne w gminie w 2013 roku
Tabela 4. Obiekty sportowo-rekreacyjne w gminie w 2013 roku
Tabela 5. Zakłady opieki zdrowotnej w gminie w 2012 roku
Tabela 6. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych
Tabela 7. Osoby z gminy objęte wsparciem w 2012 roku przez poszczególne podmioty działające w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie
Tabela 8. Kadra OPS-u i jej kwalifikacje w 2012 roku
Tabela 9. Wydatki OPS-u na realizację zadań z zakresu polityki społecznej w latach 2011-2012
Tabela 10. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez OPS w latach 2010-2012
Tabela 11. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2010-2012
Tabela 12. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2010-2012
Tabela 13. Instytucje wsparcia w gminie w 2012 roku
Tabela 14. Instytucje wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystają mieszkańcy gminy
Tabela 15. Organizacje pozarządowe w gminie w 2012 roku
Tabela 16. Kościoły i związki wyznaniowe w gminie w 2012 roku
Tabela 17. Ramy finansowe strategii w latach 2014-2020

Wykresy:

Wykresy 1-2. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2010-2012
Wykresy 3-4. Ruch naturalny i migracyjny ludności gminy w latach 2010-2012
Wykres 5. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2010-2012
Wykres 6. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2012 roku

Wykres 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki (w ha)
Wykres 8. Mieszkańcy gminy posiadający zatrudnienie w latach 2010-2012
Wykres 9. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2010-2012
Wykres 10. Stopa bezrobocia w powiecie wadowickim, w województwie małopolskim i w kraju w latach 2010-2012 (w %)
Wykresy 11-14. Bezrobotni w gminie na koniec 2012 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i poziomu wykształcenia
Wykres 15. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2010-2012
Wykres 16. Mieszkania pozostające w zasobach gminy w latach 2011-2012
Wykres 17. Osoby bezdomne objęte pomocą społeczną w gminie w latach 2010-2012
Wykres 18. Osoby niepełnosprawne w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku
Wykres 19. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku
Wykres 20. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku
Wykres 21. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku
Wykres 22. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2010-2012
Wykres 23. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2010-2012
Wykres 24. Wybrane kategorie przestępstw stwierdzonych w 2012 roku na terenie działania Komisariatu Policji w Andrychowie
Wykres 25. Korzystający z pomocy społecznej w gminie w latach 2010-2012
Wykres 26. Struktura wiekowa korzystających z pomocy społecznej w gminie w latach 2010-2012
Wykres 27. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2010-2012
Wykres 28. Warunki życia w gminie
Wykres 29. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy
Wykres 30. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie
Wykres 31. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie?
Wykres 32. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?

Wykres 33. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy?
Wykres 34. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?
Wykres 35. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?
Wykres 36. Jakie działania byłby najskuteczniejsze w zapobieganiu rozwiązywaniu problemu bezdomności?
Wykres 37. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie
Wykres 38. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?
Wykres 39. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?
Wykres 40. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy
Wykres 41. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?
Wykres 42. Znajomość przypadków przemocy w rodzinie w gminie
Wykres 43. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?
Wykres 44. Problemy najczęściej dotykające osoby starsze z gminy
Wykres 45. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?
Wykres 46. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne z gminy
Wykres 47. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym?
Wykres 48. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie?
Wykres 49. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie
Wykres 50. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie?